

J A A R V E R S L A G 2 0 0 5

COLOFON

Jaarverslag 2005 is een uitgave van het Commissariaat voor de Media

SAMENSTELLING EN EINDREDACTIE

Bureau Communicatie

VORMGEVING

ankerxstrijbos-vormgeving,communicatie-utrecht

DRUK

Roto Smeets, Utrecht

Commissariaat voor de Media

Hoge Naarderweg 78 ||||| 1217 AH Hilversum

Postbus 1426 ||||| 1200 BK Hilversum

T 035 773 77 00 ||||| F 035 773 77 99 ||||| [cvdm@cvdm.nl](mailto:cvdem@cvdm.nl) ||||| www.cvdem.nl

INHOUD

	Multimedialiteit: het komend einde van de omroep	4
1.	Landelijke publieke omroep en Wereldomroep	8
2.	Regionale publieke omroep	24
3.	Lokale publieke omroep	28
4.	Commerciële omroep	38
5.	Kabelzaken	46
6.	Overige publieke en commerciële zaken	49
7.	Vaste boekenprijs	57
8.	Het Commissariaat voor de Media	61
9.	Financiële verantwoording 2005	69
	Accountantsverklaring	75

MULTIMEDIALITEIT: HET KOMEND EINDE VAN OMROEP

Ook in 2005 kenmerkte het Nederlandse mediabestel zich door reuring en beweging. Het publieke debat over dat bestel werd in het voorjaar gevoerd door de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid met zijn studie *Focus op functies*. De analyses van de WRR nopen tot fundamentele herijking van het mediabeleid, dat in Nederland, zoals ook elders in Europa, al decennialang traditioneel gevoerd wordt langs twee gescheiden lijnen, die van persbeleid en van omroepbeleid. Laat mediabeleid zich richten op de functies van media, luidt het advies van de Raad. Maak mediaregulering technologieonafhankelijk. Stel in het beleid niet de mediainfrastructuur, de mediavoertuigen en mediainstituties centraal, maar de functies die op die infrastructuur met die voertuigen door de instituties worden vervuld. Functies zoals nieuwsvoorziening, opinievorming, vermaak, kunst en cultuur. Het WRR-pleidooi voor een functionele benadering van de mediamaarkt is niet nieuw. Maar het is wel zo gezaghebbend dat het staatssecretaris Medy van der Laan onmiddellijk inspireerde tot haar medianota *Met het oog op morgen ...* waarin zij zomer 2005 nieuwe, functionele uitgangspunten schetste voor een grondige revisie van het publieke omroepbestel.

Ook communicatietechnologisch voltrekken zich de ontwikkelingen in de mediasector razendsnel. Meer dan vijftientig jaar geleden formuleerde de oprichter van Intel, Gordon Moore, zijn Wet van Moore. Die Wet stelt dat, parafraserend, de communicatietechnologische mogelijkheden in de moderne samenleving elke achttien maanden verdubbelen. Bijna drie decennia verder lijkt deze boude wet eerder een onder- dan een overschatting te zijn. De mediasector liet dat ook het afgelopen jaar duidelijk zien: breedband op ADSL zet rap door, streaming op het web mag zich in een groeiende belangstelling van de mediaconsument verheugen, "uitzending-gemist" voorziet in een grote behoefte, digitale kanalen worden de één na de ander gelanceerd, podcast verovert de jeugd, vodcast dient zich aan, de HD-recorder verkoopt als een zoet broodje en P2P wordt steeds geavanceerder en daarmee populairder. De ontwikkelingen gaan veel sneller dan de Wet van Moore ooit voorspelde. Aan de digitalisering is nog lang geen eind, IC-technologieën en infrastructuren convergeren, en de schaarste is technologisch voorbij. Terecht dat uitgevers van printmedia ferm inzetten op multimediale strategieën en terecht dat de (publieke) omroep zegt aanwezig te willen zijn op alle platforms, immers je moet daar zijn, waar je publiek is.

Mediabeleid dat uitgevers en omroepen cross- en multimedialiteit ontzegt is niet toekomstbestendig. Gelukkig wordt dat in politiek en beleid ook duidelijk ingezien. Met multimedialiteit zal overigens wel omroep als duidelijk zichtbaar verschijnsel verdwijnen: chargerend, we kijken en luisteren niet meer naar hetzelfde, niet meer op dezelfde tijdstippen, en vooral niet meer via dezelfde communicatiekanalen. Nonlineair mediagebruik, waarbij de mediaconsument op afroep programma's via de distributiekkanalen van zijn voorkeur bestelt, zoals bij 'uitzending-gemist', zal de komende jaren fors toenemen. De omroepmarkt wordt een soort audiovisuele kiosk, waar burger en consument kiezen wat van hun gading is. En dat heeft gevolgen voor elke (lineaire) programma-aanbieder, en ook voor de regulering van publieke omroep. Europa dringt bij alle

lidstaten met klem aan op heldere, eenduidige wettelijke definities van de taak van publieke omroepen, teneinde oneerlijke concurrentie met private omroepen te voorkomen. Volgens het Protocol van Amsterdam (1997) moet de publieke opdracht rechtstreeks verband houden met de democratische, sociale en culturele behoeften van de samenleving en met de noodzaak pluralisme in de media te behouden. Waar publieke omroep vindbaar is op vaste frequenties en herkenbaar is met afzonderlijke netten, zoals Radio 1 tot en met 747 AM, en Nederland 1, 2 en 3, laat de missie van publieke omroep zich niet zo moeilijk 'Europa-proof' omschrijven. Maar als media-aanbod, gedwongen door technologische (webcasting) en maatschappelijke ontwikkelingen (jongere generaties), meer en meer nonlineair wordt, wordt het mediawettelijk afgrenzen van wat publiek aanbod is veel moeilijker. Er zal ook in het digitale tijdperk behoefte blijven aan publieke mediadiensten, publiek gefinancierd. Maar omdat de grenzen van die diensten niet meer te trekken zullen zijn langs de lijnen van de distributie, zal een andere goede afbakening gevonden moeten worden, zodat in een sterk concurrerende markt met objectieve criteria, beduidend concreter dan nu in het Protocol verwoord, de grens tussen publiek en privaat getrokken kan worden. Dat is geen onmogelijke opgave, maar zal in de toekomst nog wel veel hoofdbreken kosten. Een uitdaging voor mediabeleid en mediaregulering.

Hilversum, mei 2006

prof. dr. Jan van Cuilenburg, voorzitter
prof. dr. Tineke Bahlmann, commissaris
mr. Inge Brakman, commissaris

IN MEMORIAM AART GEURTSSEN

Met droefheid nam het Commissariaat kennis van het overlijden van zijn eerste voorzitter, mr. Aart Geurtsen, op 24 september 2005. Tijdens zijn langdurige loopbaan was Aart Geurtsen onder meer advocaat in Rotterdam, VVD-kamerlid en Europarlementariër. Van 1985 tot 1987 was hij Regeringscommissaris voor de Omroep en daarna – van 1 januari 1988 tot 1 februari 1996 – de eerste voorzitter van het Commissariaat voor de Media. In die functie is hij bepalend geweest voor de positionering van het Commissariaat als zelfstandig bestuursorgaan. Zijn inzet bleef niet beperkt tot de publieke omroep: onder zijn voorzitterschap heeft het Commissariaat, met het toestaan van RTL-Véronique, mede de weg gebaad voor commerciële omroep in Nederland. Een markante voorzitter en een aimabel mens, wiens naam een begrip werd in de omroepwereld. Niet voor niets werd hij in 1992 uitgeroepen tot Omroepman van het Jaar. Aart Geurtsen werd 79 jaar.

2005 IN CIJFERS

2005 IN CIJFERS		
	aantal	bedrag
Besluiten Commissariaat voor de Media	489	
Hoorzittingen	66	
Rapporten en adviezen	7	
Klachtenafhandeling	106	
Zendtijdtoewijzingen lokale omroep	64	
Lokale omroepen in Nederland	298	
Verleende toestemmingen voor commerciële omroep	77	
Omroepen met commerciële toestemming	400	
Gebruikte commerciële toestemmingen	225	
Budget landelijke publieke omroep 2005		€ 677,1 miljoen
Budget Wereldomroep 2005		€ 43,9 miljoen
Gezamenlijke baten regionale omroepen 2004		€ 144,8 miljoen
Gezamenlijke baten lokale publieke omroep 2004		€ 28,0 miljoen
Toetsingen neventaken en nevenactiviteiten	86	
Ontheffingen verbod reclame-uitingen	28	
Ontheffingen Nederlandstalig of Europees product	14	
Waarschuwingen	10	
Sanctiebeschikkingen landelijke publieke omroep	5	€ 161.950
Sanctiebeschikkingen lokale publieke omroep	23	€ 41.935 (waarvan €1.650 voorwaardelijk)
Sanctiebeschikkingen commerciële omroep	9	€ 389.450
Beslissingen op bezwaar	42	
Rechterlijke uitspraken	13	
Handhavingsverzoeken	15	
Wob-verzoeken	9	
Bestuurlijke rechtsoordelen vaste boekenprijs	8	
Beslissingen op bezwaar vaste boekenprijs	2	
Waarschuwingen vaste boekenprijs	6	

LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEP EN WERELDOMROEP

Het jaar 2005 werd bepaald door de aanloop naar de uiteindelijke bekendmaking en de consequenties van de kabinetsplannen met de publieke omroep. Nieuwe beleidsontwikkeling met betrekking tot onder meer de programmavoorschriften en neventaken en nevenactiviteiten moest, doordat deze onderwerpen een rol speelden in de kabinetsvisie, op een laag pitje worden gezet. In september leverde het Commissariaat een bijdrage aan het rondetafelgesprek met de vaste Tweede Kamercommissie voor cultuur over de kabinetsplannen.

De NOS verzocht het Commissariaat Talpa op te dragen de NOS een sublicentie te geven voor het uitzenden van beknopte beelden van voetbalwedstrijden van de Eredivisie. De NOS beriep zich hierbij op het zogeheten voorkeursrecht (artikel 71t van de Mediawet). Het Commissariaat was van oordeel dat het een sublicentie niet kon afdwingen door middel van een sanctiemaatregel en dat een eventueel uitzendverbod voor Talpa onevenredig zou zijn. In zijn besluitvorming betrof het Commissariaat mede een advies van prof. Mr. F.W. Grosheide, verbonden aan het Molengraaf Instituut van de Universiteit Utrecht. In de beslissing op bezwaar handhaafde het Commissariaat dit besluit. De NOS heeft inmiddels beroep ingesteld bij de rechtbank Amsterdam.

Begin maart gaf de Europese Commissie een eerste oordeel over de reguliere, jaarlijkse geldverstrekking aan de Nederlandse publieke omroep en de verenigbaarheid daarvan met de gemeenschappelijke markt. Ook in een aantal procedures bij het Commissariaat werd de staatssteunvraag door belanghebbende klagers in het kader van de concurrentievervalsingstoets naar voren gebracht. De Raad van State droeg het Commissariaat in zijn uitspraak met betrekking tot de Concertzender op de staatssteunvraag als onderdeel van de concurrentievervalsingstoets op te nemen.

Nadat in 2004 zendtijd werd toegewezen aan kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag, ging in 2005 opnieuw veel aandacht naar deze zogenoemde 39f-omroepen. In de eerste plaats doordat de zendtijd voor de islam nog aan een organisatie moest worden toebedeeld en in de tweede plaats doordat door verschillende genootschappen bezwaren werden ingediend tegen de zendtijdtoewijzing.

1.1 ZENDTIJD

ZENDTIJD ISLAM

Begin 2005 zijn langdurige en intensieve pogingen in het werk gesteld om de zendtijd voor de islam te kunnen toewijzen aan één islamitische stichting. De voor de islam beschikbare zendtijd werd gereserveerd voor een door het Contactorgaan Moslims en Overheid (CMO) en de Nederlandse Moslimraad (NMR) gezamenlijk op te richten Stichting Verzorging Islamitische Zendtijd. Het doel van de stichting moest zijn aan soennieten, sji'ieten, alevieten en ahmadiyya's de gelegenheid te geven zendtijd te gebruiken voor het verzorgen van op hun overtuiging

gebaseerde programma's. Beide oprichters zouden in deze constructie over de helft van de zendtijd kunnen beschikken en daarmee in programmatisch opzicht vrij zijn. Op facilitair gebied zou moeten worden samengewerkt, onder meer in de vorm van gezamenlijke financiële administratie en gezamenlijke huisvesting.

Na aanvankelijke toezeggingen van NMR en CMO akkoord te gaan met de oprichting van een gezamenlijke stichting, bleek toch dat er onvoldoende wilsovereenstemming was om de acte bij de notaris te ondertekenen. Daarom is bij hoge uitzondering afgeweken van het uitgangspunt, zoals vastgelegd in de Beleidslijn zendtijdtoewijzing 39f-omroepen, dat slechts aan één organisatie per kerkelijke of geestelijke hoofdstroming zendtijd wordt toegewezen en heeft het Commissariaat besloten dat de zendtijd moest worden gedeeld. Dit hield in dat uiteindelijk de helft van de zendtijd werd toegewezen aan het CMO en de andere helft aan de NMR. Het toedelen van de volledige zendtijd aan een van deze twee organisaties was geen optie omdat dan geen recht zou worden gedaan aan de pluriformiteit van de islamitische gemeenschap in Nederland.

Op uitnodiging van de vaste Tweede Kamercommissie voor cultuur gaf het Commissariaat in april een toelichting op zijn bevoegdheden en overwegingen met betrekking tot de zendtijd voor 39f-omroepen en in het bijzonder de zendtijd voor de islam. Het gesprek vond plaats vlak voordat besloten moest worden de zendtijd te delen.

BEZWAREN

Zowel instellingen die geen zendtijd kregen toegewezen op basis van artikel 39f van de Mediawet, als organisaties die wel zendtijd kregen, kwamen in bezwaar tegen de zendtijdbesluiten van het Commissariaat.

TABEL 1.1 OVERZICHT BESLISSINGEN OP BEZWAAR ZENDTIJDAANVRAGEN 39F

Datum	Omroep	Onderwerp	Besluit
29 maart	Stichting Afro-Surinaamse Levensbeschouwing en Spiritualiteit	Afwijzing zendtijdaanvraag op 28 december 2004	Ongegrond
5 april	Uno/Pan Omroep Stichting	Afwijzing zendtijdaanvraag op 28 december 2004	Ongegrond
19 april	Hindoestani Janta Congres	Afwijzing zendtijdaanvraag op 18 november 2004	Ongegrond
26 april	Stichting Mantra	Afwijzing zendtijdaanvraag op 28 december 2004	Ongegrond
26 april	Stichting Verzorging Kerkelijke Zendtijd	Zendtijdtoewijzing op 28 december 2004	Ongegrond
26 april	Humanistische Omroep Stichting	Zendtijdtoewijzing op 28 december 2004	Ongegrond
14 april	Vereniging Samenwerkende Islamitische Koepel	Afwijzing zendtijdaanvraag op 8 maart	Ongegrond
27 april	Stichting Nederlandse Moslim Raad	Zendtijdtoewijzingen op 19 april aan NMR en CMO	Ongegrond
27 april	Humanistische Omroep Stichting	Zendtijdtoewijzingen op 19 april aan NMR en CMO	Ongegrond
27 april	Stichting Verzorging Kerkelijke Zendtijd	Zendtijdtoewijzingen op 19 april aan NMR en CMO	Ongegrond

BEROEPEN

De Stichting Verzorging Kerkelijke Zendtijd (VKZ), de Humanistische Omroep Stichting (HOS), de Stichting Nederlandse Moslimraad (NMR), de Vereniging Samenwerkende Islamitische Koepel (VSIK), de Stichting Afro-Surinaamse Levensbeschouwing en Spiritualiteit, de Uno/Pan Omroep Stichting en de Stichting Mantra gingen bij de rechtbank in beroep tegen de beslissingen die het Commissariaat nam op hun bezwaren. De beroepen van VKZ, HOS, NMR en VSIK werden in februari 2006 gevoegd behandeld door de Rechtbank Amsterdam. De door de VKZ en de HOS ingediende verzoeken om een voorlopige voorziening, samenhangend met hun beroep tegen de beslissingen op bezwaar van 26 april 2005, werden op 19 augustus 2005 door de Rechtbank Amsterdam afgewezen.

TOEGEWEZEN ZENDTIJD ALS BEDOELD IN ARTIKEL 39C, TWEDE LID, MEDIAWET

De televisiezendtijd voor de instellingen bedoeld in de artikelen 39f tot en met 39h van de Mediawet is bij besluit van 4 oktober 2005, voor de periode van 1 september 2005 tot 1 september 2006, als volgt toegewezen:

- |||| aan de kerkgenootschappen, op grond van artikel 39f, eerste lid, van de Mediawet, samen 222 uur;
- |||| aan de genootschappen op geestelijke grondslag, op grond van artikel 39f, eerste lid, van de Mediawet, samen 130 uur;
- |||| aan de politieke partijen, op grond van artikel 39g, eerste lid, van de Mediawet, samen 7 uur en 39 minuten (iedere partij verzorgt 17 reguliere en 20 herhalingsuitzendingen van elk 3 minuten);
- |||| aan de minister van Algemene Zaken, op grond van artikel 39h, eerste lid, van de Mediawet, 13 uur.

De radiozendtijd voor de instellingen bedoeld in de artikelen 39f tot en met 39h van de Mediawet is bij besluit van 4 oktober 2005, voor de periode van 1 september 2004 tot 1 september 2005, als volgt toegewezen:

- |||| aan de kerkgenootschappen, op grond van artikel 39f, eerste lid van de Mediawet, samen 611 uur;
- |||| aan de genootschappen op geestelijke grondslag, op grond van artikel 39f, eerste lid, van de Mediawet, samen 455 uur;
- |||| aan de politieke partijen, op grond van artikel 39g, eerste lid, van de Mediawet, samen 33 uur (iedere partij verzorgt eenmaal per veertien dagen een programma van 10 minuten);
- |||| aan de minister van Algemene Zaken, op grond van artikel 39h, eerste lid, van de Mediawet, 60 uur en 40 minuten.

EXTRA ZENDTIJD

Van de mogelijkheid om op grond van artikel 39i van de Mediawet extra zendtijd (zonder extra budget) toe te wijzen in bijzondere gevallen of voor bijzondere doeleinden is ook in 2005 gebruik gemaakt. In het kader van dit artikel heeft het Commissariaat de volgende besluiten tot toewijzing van zendtijd genomen:

- |||| BOS, 2 uur televisiezendtijd, ten behoeve van de programma's 'My life is my message' en 'Boeddha als boek'
- |||| IKON/ZvK, 4 uur televisiezendtijd (voor ZvK), ten behoeve van het herhalen van kerkdiensten op de zaterdagen tot 1 september 2005 en 9 uur televisiezendtijd (voor IKON en ZvK) om tot 1 september 2005 op de zondagen de viering van de kerkdienstenband uit te zenden;
- |||| OHM, 1 uur televisiezendtijd, ten behoeve van het uitzenden van de samenvatting van de uitreiking van de International Indian Film Academy Awards.

Afgewezen werd de aanvraag van de NMO voor 30 uur extra televisiezendtijd en 10 uur radiozendtijd ten behoeve van programma's rond de islamitische hoogtijdagen. Het Commissariaat was van oordeel dat de hoogtijdagen voor moslims, en in het algemeen religieuze feestdagen, bijzonder zijn in de zin dat deze dagen voor de gelovigen een bijzondere betekenis hebben. In mediawettelijke zin zijn deze dagen naar het oordeel van het Commissariaat echter geen bijzondere gevallen, nu deze dagen jaarlijks terugkerende gebeurtenissen zijn.

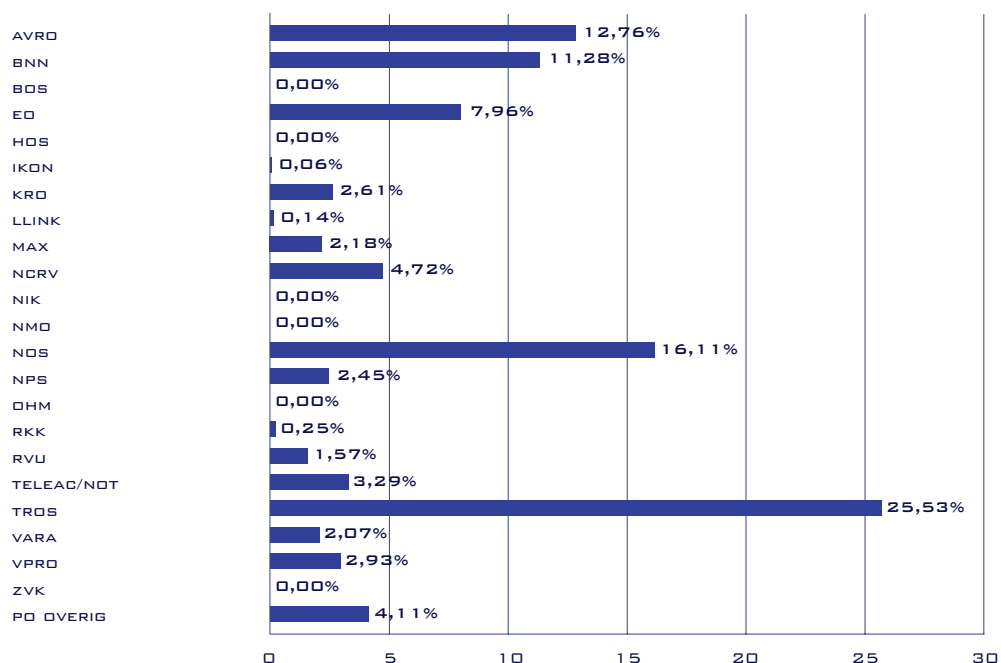
1.2 PROGRAMMATOEZICHT

De aangeboden programmering op de landelijke stations wordt door middel van steekproeven gecontroleerd op naleving van de reclame- en sponsorregels. Het toezicht wordt voorafgegaan door een risicoanalyse. Veranderde of nieuwe programmaformules, nieuwe presentatoren, sponsorconcepten, evenementen en klachten kunnen aanleiding vormen tot het uitoefenen van toezicht.

De grafieken laten zien hoeveel televisie- en radiozendtijd er in 2005 bij de publieke omroepen is geselecteerd voor het toezicht. Relatief veel aandacht ging dit jaar uit naar de TROS.

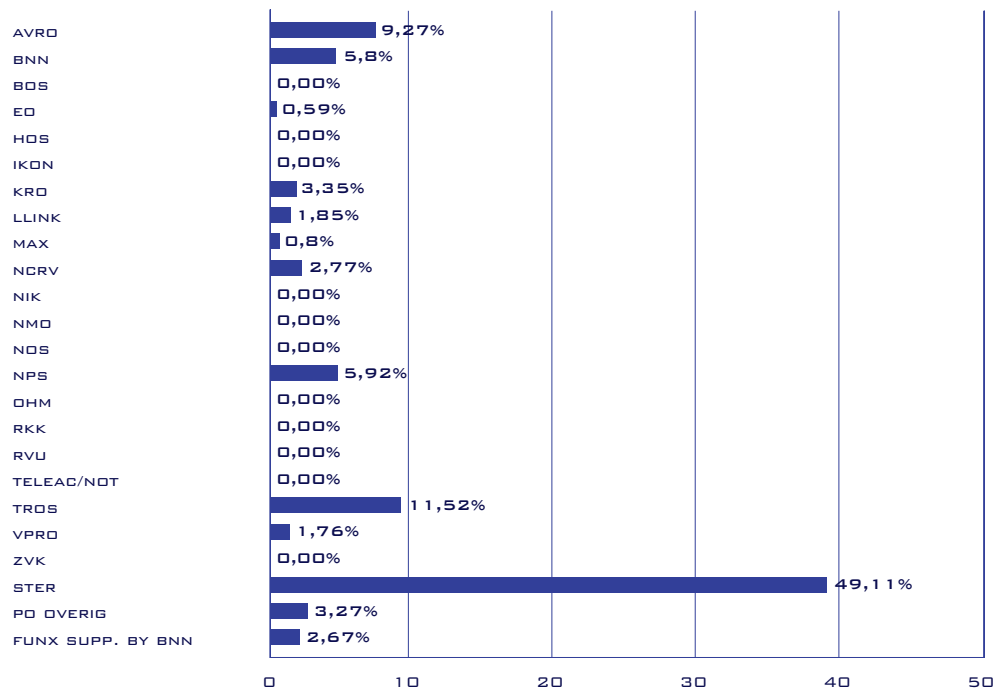
GRAFIEK 1.1 TOEZICHT PUBLIEKE OMROEPEN TELEVISIE

IN PERCENTAGE VAN DE Geselecteerde ZENDTIJD 2005

GRAFIEK 1.2 TOEZICHT PUBLIEKE OMROEPEN RADIO

IN PERCENTAGE VAN DE GESELECTEERDE ZENDTIJD 2005

PERSBERICHT 19 JANUARI 2005

NOS MOET VIRTUELE RECLAME AANPASSEN

Het Commissariaat voor de Media heeft de NOS opgedragen de virtuele reclame naast de goals, zoals die te zien is in uitzendingen van voetbalwedstrijden van de eredivisie, in overeenstemming te brengen met de gemaakte afspraken en de regelgeving. Commissaris Inge Brakman: "De wijze waarop de borden nu geplaatst zijn en in beeld worden gebracht is hinderlijk voor het volgen van het spel en in strijd met de beleidsregels die daarvoor gelden."

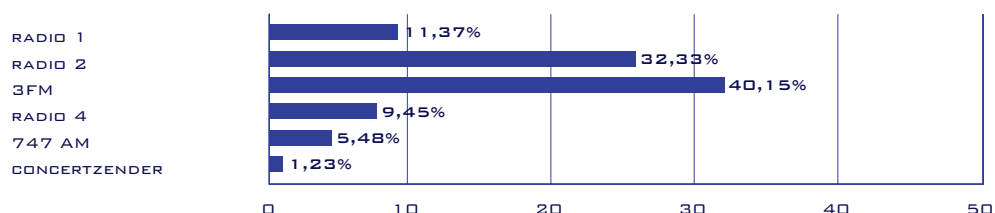
De reclame-uiting staat nu direct op de achterlijn, spelers kunnen "door de reclame heenlopen", de uitingen zijn beter zichtbaar dan de overige reclame-uitingen in het stadion, ze zijn fel verlicht en vaak te groot. Een en ander dient te worden aangepast zodra de tweede helft van het voetbalseizoen 2004/2005 van start gaat. Wanneer blijkt dat virtuele reclame niet in overeenstemming met de regels kan worden uitgevoerd, dan zal dat leiden tot een boete en is het Commissariaat genoodzaakt de verleende toestemming hiervoor in te trekken.

Eind 2003 heeft het Commissariaat toestemming gegeven voor deze virtuele wijze van reclame maken rond voetbalwedstrijden, dat gebeurde op basis van voorstellen en voorbeelden die wel voldeden aan de eisen uit de Mediawet en de Beleidsregels Sportprogramma's.

Het toezicht leidde tot een enkele waarschuwing en een aantal sanctiebeschikkingen. De NOS kreeg de opdracht de virtuele reclame naast de goals aan te passen (zie kader) en BNN kreeg op 15 september een waarschuwing omdat ten aanzien van het programma 'Top of the pops 5 jaar' niet werd voldaan aan de bewaarplicht. Een overzicht van de sanctiebeschikkingen volgt op pagina 14.

GRAFIEK 1.3 TOEZICHT PUBLIEKE RADIOZENDERS

IN PERCENTAGE VAN DE GESELECTEERDE ZENDTIJD 2005

GO.MEDIA 109

KIJK OP EUROPA

Het Commissariaat constateerde overtredingen in het TROS-programma Kijk op Europa en nodigde de TROS uit voor een hoorzitting op 24 februari. Daar lichtte de omroep toe hoe het programma tot stand komt.

Het Oostenrijkse bedrijf Feratel houdt zich bezig met het plaatsen en onderhouden van geavanceerde webcams op 200 à 300 bezienswaardige locaties in Europa. De betrokken toeristische trekpleisters betalen hiervoor. De opgenomen beelden gaan via adsl naar een satelliet en vervolgens staat het een ieder vrij de beelden kosteloos uit de lucht te plukken en real time uit te zenden. Feratel voegt aan de beelden gegevens toe, zoals de temperatuur en de windkracht ter plekke. Omdat het complete bestand te omvangrijk is voor één zender, worden pakketten samengesteld.

In ons land maakt de TROS sinds juli 2004 gebruik van de panoramabeelden voor het programma Kijk op Europa. In België begon de VRT al drie jaar eerder met het uitzenden van deze 'ansichtkaarttelevisie'. TROS en VRT maken gebruik van hetzelfde, op België gerichte pakket. De TROS heeft geen invloed op de Belgische teksten en url's (internetverwijzingen) bij de beelden. Wel laat de omroep de teksten controleren die worden aangeleverd door Nederlandse steden en gebieden. Hiervoor is buitenproducent Bombay ingehuurd die daarnaast ook het Nederlandse programmalogo (Kijk op Europa) plaatst en de muziek onder de beelden zet. De muziek wordt geleverd door Nanada music. Deze publisher betaalt de TROS daarvoor per uitgezonden aflevering een deel van de rechten terug die door de Publieke Omroep aan Buma/Stemra worden betaald.

Volgens het sanctievoornemen van het Commissariaat maakt de TROS zich bij dit programma schuldig aan ongeoorloofde sponsoring door onder meer Feratel (bijdragen om niet) en Nanada, en het uitzenden van reclameboodschappen in de vorm van promotionele tekstinformatie onder de beelden van de toeristische locaties. De TROS verweerde zich door te stellen dat het hier gaat om een nieuwe technische mogelijkheid waarbij niemand verplicht is de beelden af te nemen en niet wordt beoogd om reclame te maken. Voor zover de Belgische teksten te wervend zouden zijn, beriep de omroep zich op het feit dat die zijn aangekocht en de TROS daar geen invloed op heeft. Het Commissariaat stelde daar tegenover dat er geen sprake is van een aangekocht programma, aangezien er een bewerking plaatsvindt door Bombay. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van het programma ligt bij de TROS, aldus het Commissariaat.

In de uiteindelijke beschikking blijft het Commissariaat bij zijn standpunt. De TROS krijgt een bestuurlijke boete opgelegd van € 24.250,-

TABEL 1.2 SANCTIEBESCHIKKINGEN 2005

datum	omroep	programma	aanleiding	boete €
12 april	TROS	Kijk op Europa	Zie kader	24.250,-
3 mei	Publieke Omroep	STER	De Publieke Omroep krijgt een bestuurlijke boete wegens overschrijding van de reclamezendtijd in 2004	108.000,-
15 november	Publieke Omroep	Top of the Pops – BNN	De Publieke Omroep krijgt een bestuurlijke boete wegens programmaonderbrekende reclame in het BNN televisieprogramma 'Top of the Pops'	13.500,-
29 november	AVRO	Antenne 2 (radio)	De AVRO zond in diverse radio-uitzendingen (delen van) Stercommercials uit	2.700,-
20 december	AKN	www.tvgids.nl	De AVRO, KRO en NCRV krijgen een gezamenlijke boete omdat zij met hun website www.tvgids.nl dienstbaar waren aan het maken van winst door derden	13.500,-

Het Commissariaat nam beslissingen naar aanleiding van bezwaren die omroepen indienden tegen opgelegde bestuurlijke boetes en naar aanleiding van verzoeken om handhaving.

TABEL 1.3 BESLISSINGEN OP BEZWAAR

datum	appellant	omschrijving	beslissing
1 maart	NOS-RTV	Bezwaar tegen boete wegens wervende sponsorvermelding voor voor Tiscali ADSL, in uitzending EK Schaatsen	Gedeeltelijk gegrond, boete wordt verlaagd tot € 3.500,-
1 maart	Tiscali B.V.	Bezwaar tegen het besluit inzake boete NOS – EK Schaatsen	Niet-ontvankelijk omdat Tiscali geen belanghebbende is in de zin van de Awb.
28 april	AVRO	Bezwaar tegen besluit De Gouden Televizerring 2002 (boete voor promo's en reclame-uitingen)	Besluit wordt gedeeltelijk herzien, totale boete komt op € 18.000,-
31 mei	Wilmar Press	Bezwaar tegen besluitvorming inzake TV Gids.nl van de AKN en het blad TV Film van de AVRO	Bezwaar tegen niet belanghebbend zijn is ongegrond, bezwaar tegen toegestane neventaak/activiteit is niet ontvankelijk
13 sept.	Wilmar Press	Bezwaar tegen besluit inzake verzorging buitenlandse programmeergegevens door NOS	Ongegrond
31 januari 2006	NOS	Bezwaar tegen besluitvorming voorkeursrecht	Ongegrond

TABEL 1.4 RECHTERLIJKE UITSPRAKEN

indiener	gericht tegen	onderwerp	uitspraak
AVRO (beroep)	Beslissing op bezwaar van 16 december 2003	Gouden Televizier 2002	10 maart 2005: beroep gegrond
VCR (beroep)	Beslissing op bezwaar van 18 juni 2004	WOB-verzoek Colorful Radio	22 december 2005: beroep gedeeltelijk gegrond
CvdM, NOS, SCN (hoger beroep)	Uitspraak rechtbank Amsterdam van 5 augustus 2004	Voortzetten van het programma van de Stichting Concertzender Nederland	1 juni 2005: hoger beroep ongegrond
AKN (voorlopige voorziening)		BV Programmabladen, opmaakactiviteiten AD	28 juli 2005: verzoek om voorlopige voorziening afgewezen

CO.MEDIA 109

RECHTER OORDEELT OVER TELEVIZIERRING

De Rechtbank Amsterdam heeft het Commissariaat in het gelijk gesteld ten aanzien van de boete van € 18.000 die in 2003 aan de AVRO werd opgelegd voor het overtreden van het dienstbaarheidverbod in het programma 'De Gouden Televizier 2002'. In dit programma konden de kijkers een Fiat winnen. Naar het oordeel van de Rechtbank heeft de AVRO zich, via een sponsorovereenkomst tussen de BV Programmabladen AKN (waarin de AVRO een aandeel heeft van 25 procent) en Fiat BV, dienstbaar gemaakt aan het maken van winst door Fiat BV. De Rechtbank acht het aannemelijk dat Fiat BV als gevolg van de exposure voor haar product in de zendtijd van de AVRO, in samenhang met de redactionele aandacht voor de auto in de programmabladen, meer dan normale winst heeft behaald.

In tegenstelling tot het Commissariaat acht de Rechtbank de in het programma aangetroffen reclame-uitingen wel toelaatbaar. Volgens de rechter werd de Fiat niet op een overdreven of overdadige wijze vertoond of vermeld en paste de vertoning binnen de context van het programma. Het Commissariaat gaat tegen het oordeel van de Rechtbank niet in hoger beroep en neemt een nieuwe beslissing op het bezwaar van de AVRO.

TABEL 1.5 ONTHEFFINGEN

EEN ONTHEFFING VAN HET VERBOD OP RECLAME-UITINGEN IN HET PROGRAMMA, WERD VERLEEND IN DE VOLGENDE GEVALLEN.

datum	omroep	omschrijving
4 januari	Publieke Omroep	In verband met 'Actie Azië 555' voor slachtoffers tsunami
25 oktober	Publieke Omroep	Actie voor de slachtoffers van de ramp in Pakistan
22 november	Publieke Omroep	Actie Congo 3 FM Serious request

PROGRAMMAVOORSCHRIFT

De Publieke Omroep rapporteert twee keer per jaar over de naleving van de programmavoorschriften. Op basis van deze rapportage legt het Commissariaat jaarlijks zijn bevindingen over de naleving van de voorschriften vast.

De televisieprogrammering voldeed in 2004 in alle opzichten aan de voorschriften van de Mediawet. De zendtijd van de omroepverenigingen bestond voor 58 procent uit informatieve en educatieve programmaonderdelen, voor meer dan 30 procent uit cultuur en voor 13 procent uit kunst. Per net bedroeg het percentage verstrooiing achtereenvolgens 18,7 en 12 procent. De zendtijd van de NPS bestond voor 71 procent uit culturele programma's en voor 37 procent uit

kunst. Ook voldeed de NPS aan de verplichting om 20 procent programmaonderdelen voor etnische en culturele minderheden uit te zenden. De Ster-zendtijd bleef met 6,3 procent van de totale televisiezendtijd voor landelijke omroep binnen het toegestane maximum van 6,5 procent.

De programmering over 2004 vertoont grote overeenkomsten met de programmering over 2003. De omroepverenigingen hebben gezamenlijk minder serieuze non-fictie uitgezonden en meer human interest. Het aandeel fictie is gelijk gebleven maar de zendtijd die is besteed aan serieus Nederlands drama is gehalveerd van bijna één naar een half procent. Aan licht Nederlands drama is 10 procent van de zendtijd besteed. Verder zijn er minder spellen en quizzen uitgezonden. De Publieke Omroep als geheel heeft meer sport uitgezonden. Ten opzichte van 2003 is het aandeel sport gestegen van bijna 8 naar 10 procent, grotendeels dankzij grote evenementen zoals de Olympische zomerspelen.

Begin 2005 is met de Publieke Omroep en het ministerie van OCW gesproken over de mogelijkheden van vereenvoudiging van het programmavoorschrift. Dit overleg heeft geen vervolg gekregen omdat in de kabinetsvisie over de toekomst van de publieke omroep wordt voorgesteld de huidige programmavoorschriften te laten vervallen. Dit heeft er ook toe geleid dat een voorgestelde wijziging van de indeling in programmacategorieën niet is gebruikt voor de rapportage over 2004. Aangezien de gewijzigde indeling wel meer recht doet aan het programmavoorschrift, heeft het Commissariaat een inschatting gemaakt van de consequenties ervan. De conclusie is dat ook met deze indeling op alle punten wordt voldaan aan het programmavoorschrift voor televisie. Het percentage verstrooiing op Nederland 1 komt 4 à 5 procent hoger uit maar voldoet met bijna 23 procent nog steeds aan het maximum van 25 procent.

Ook voor radio is voldaan aan het programmavoorschrift. De gezamenlijke zendtijd bestond voor 38 procent uit informatie en educatie, voor 32 procent uit cultuur en voor 35 procent uit verstrooiing. Ruim eenderde van het aanbod werd gevormd door nieuws, actualiteiten en informatie en ruim eenderde bestond uit populaire muziek. De Publieke Omroep heeft aangegeven de indeling van radioprogramma's in categorieën te willen aanpassen om de diversiteit en de inhoud van het aanbod beter te kunnen tonen. Hierover zal overleg plaatsvinden. De NPS heeft met 24 procent net niet voldaan aan het minderhedenvoorschrift maar besteedde in 2004 wel ruim 56 uur meer aan multiculturele programmering. Als reden voor het niet voldoen aan het voorschrift geeft de NPS de zendtijduitbreiding op Radio 4. De zendtijd van de NPS nam in 2005 met 513 uur toe, voornamelijk op Radio 4, doordat zendtijd werd overgenomen van omroepverenigingen die geen prijs meer stelden op Radio 4-zendtijd. De uitbreiding van de zendtijd leidde tot een percentuele verlaging van de zendtijd besteed aan minderhedenprogrammering. Een en ander heeft het Commissariaat doen besluiten geen procedure te starten tegen de NPS.

PROGRAMMAQUOTA

De Publieke Omroep en de Wereldomroep rapporteren jaarlijks over de uitgezonden percentages Europese, onafhankelijke en recente producties en de percentages oorspronkelijk Nederlands- of Friestalige programmaonderdelen. Er wordt gerapporteerd over de totale zendtijd in een jaar. De rapportageverplichting is opgenomen in de Beleidsregels Programmaquota. De regels ten aanzien van de verschillende quota zijn een vertaling van de artikelen 4 en 5 uit de Europese Televisierichtlijn.

In het verslagjaar werd vastgesteld dat de landelijke publieke omroep in 2004 aan alle quotaverplichtingen voldeed. De Wereldomroep voldeed niet aan het percentage onafhankelijk Europees product (4% in plaats van 10%). Het programma van de Wereldomroep richt zich op Nederlanders in het buitenland en is samengesteld uit een selectie van het Nederlandse en Vlaamse aanbod. Het betreft dan ook alleen herhalingen van eerder bij de publieke omroep uitgezonden programmaonderdelen. Aangezien de publieke omroep ruimschoots voldeed aan het percentage

onafhankelijk Europees product, is volgens het Commissariaat voldoende recht gedaan aan de bedoeling van de Europese richtlijn.

TABEL 1.6 PROGRAMMAQUOTA 2004 LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEP

	Europese productie (≥ 50%)	Onafhankelijke Europese productie (≥ 25%)	In opdracht geproduceerde onafhankelijke productie (≥ 25% alle zendtijd) (17,5% per programmanet)	Recente productie (% van kolom 3) (≥ 33%)	Oorspronkelijk Nederlands- of Friestalige productie (≥ 50%)
Nederland 1	94	45	39	93	85
Nederland 2	91	51	54	95	96
Nederland 3	93	37	21	83	72
Totaal	93	42	35	90	85

1.3 NEVENTAKEN EN NEVENACTIVITEITEN

Het Commissariaat toetst of neventaken en nevenactiviteiten van publieke omroepinstellingen voldoen aan de eisen van de Mediawet. Toegestane neventaken mogen met omroepmiddelen worden bekostigd, toegestane nevenactiviteiten niet, daarvoor dient bijvoorbeeld verenigingsgeld te worden ingezet. Het ministerie van OCW heeft in 2005 een algemene maatregel van bestuur voorbereid waarin nadere eisen worden gesteld aan het verrichten van neventaken. Deze AMvB zal naar verwachting in 2006 van kracht worden.

In totaal 21 neventaken en -activiteiten werden in 2005 aan een toets onderworpen, 6 daarvan werden verboden. Bij de niet-toegestane nevenactiviteiten ging het om opmaakactiviteiten die de AVRO, de KRO en de NCRV via de BV Programmaraden AKN verrichtten voor het Algemeen Dagblad en In Magazine. Het Commissariaat beschouwt het opmaken van programmaoverzichten ten behoeve van printmedia van derden als een omroepvreemde activiteit, die de AKN-omroepen dan ook aan derden dienen over te laten.

CO.MEDIA 109

TVFILM TOEGESTAAN ALS NEVENACTIVITEIT

Sinds september 2004 geeft de AVRO het blad TVFilm uit, een televisiegids waarin speciale aandacht wordt besteed aan films op televisie, in de bioscoop en op video en dvd. TVFilm verschijnt tweewekelijks. Het Commissariaat beschouwt TVFilm als een toegestane nevenactiviteit van de AVRO. Daarbij is overwogen dat het blad voor het merendeel (circa 75 procent) bestaat uit duidelijk omroepgerelateerde informatie, te weten televisieprogramma-overzichten en toelichtingen bij televisieprogramma's. Verder wordt het aannemelijk geacht dat de exploitatie van TVFilm binnen de gestelde termijn van drie jaren kostendekkend zal zijn. Van concurrentievervalsing is geen sprake: op grond van haar status als landelijke publieke omroep kan de AVRO beschikken over de programmegegevens. Het feit dat de NOS de programmegegevens niet aan elke belangstellende derde ter beschikking stelt, is een zaak van mededingingsrechtelijke aard.

Het handavingsverzoek van Wilmar Press and Productions is in dit verband afgewezen; Wilmar wordt niet als belanghebbende aangemerkt. Het bedrijf wordt naar het oordeel van het Commissariaat niet rechtstreeks getroffen in zijn belang, aangezien het niet zelf beschikt of kan beschikken over de programmegegevens.

TABEL 1.7 TOEGESTANE NEVENTAKEN EN -ACTIVITEITEN

Omroep	Omschrijving
AVRO	Uitgeven omroepblad TV Film
AVRO	Verlenen licentie aan FC Klap BV voor gebruik merknamen en programmarechten voor evenementen
AVRO	Internetsite www.tvgids.nl
BNN	Ontwikkelen en (doen) verkopen van het gezelschapsspel De Lama's
KRO	Verkopen promotieartikelen
KRO	Internetsite www.tvgids.nl
NCRV	Internetsite www.tvgids.nl
MAX	(Mede) organiseren theatertour televisieprogramma Super Senioren
PO	Verzorgen themakanaal radioprogramma Top 2000 (via DAB)
PO	Verzorgen themakanaal radioprogramma 24nieuws (via DAB)
PO	Verzamelen, redigeren en exploiteren binnenlandse commerciële, regionale en lokale programmagegevens
OHM	Internetsite www.ohmnet.nl
VPRO	Verzorgen themakanaal /Geschiedenis via internetsite www.vpro.nl/geschiedenis
VPRO	Verzorgen themakanalen via internetsite www.3voor12.nl
VPRO	Verzorgen themakanaal Holland Doc via internetsite www.hollanddoc.nl

De website [tvgids.nl](http://www.tvgids.nl) wordt door het Commissariaat op grond van de wettelijke systematiek gezien als een neventaak en niet als een nevenactiviteit zoals de AKN-omroepen betoogden. Het Commissariaat acht deze neventaak toegestaan omdat de website er aan bijdraagt dat de programma's van de AKN-omroepen en van de andere publieke omroepen vindbaar zijn voor kijkers. Bovendien geeft de elektronische gids additionele programma-informatie. Ook is er geen sprake van een nadelige invloed op de hoofdtak van de drie omroepen en leidt de neventaak niet tot concurrentievervalsing ten opzichte van andere aanbieders.

HANDHAVINGSVERZOEKEN

Er werden in 2005 opvallend veel handhavingsverzoeken en wob-verzoeken ingediend die te maken hadden met neventaken en nevenactiviteiten van landelijke publieke omroepen.

TABEL 1.8 HANDHAVINGSVERZOEKEN

datum	verzoeker	onderwerp	besluit
22 februari	Wilmar Press	TV Gids.nl van de AKN	Gedeeltelijk afgewezen: voor wat betreft de internetsite TVgids.nl wordt Wilmar niet als belanghebbende beschouwd. Met betrekking tot de opmaakactiviteiten voor het dagblad is Wilmar wel belanghebbende, verzoek toegewezen
1 maart	Wilmar Press	Omroepblad TVFILM van de AVRO	Afgewezen: geen belanghebbende
8 maart	Groep Nederlandse Dagbladpers uitgeversverbond	Online verslaggeving Olympische Spelen door NOS/KPN	Afgewezen: toegestane neventaak
21 juni	Wilmar Press	Verzorging buitenlandse programmeergegevens door NOS	WilMar is niet belanghebbend
20 december	Wilmar Press	Verzorging binnenlandse programmeergegevens commerciële omroep en regionale omroep door NOS	Nevenactiviteiten toegestaan; Wilmar niet belanghebbend.

TABEL 1.9 WOB-PROCEDURES

datum	verzoeker	verzoek	besluit
18 januari	Broadcast Newco Two B.V.	verzoek heeft betrekking op alle correspondentie vanaf 1 januari 1998 tot heden tussen NOS/Nozema	Gedeeltelijke toe-/afwijzing
15 februari	Broadcast Newco Two B.V.	heeft betrekking op correspondentie CvdM en NOS en eventueel met Nozema en Belmont	Gedeeltelijke toe-/afwijzing
29 september	Wilmar	verzoek NOS buitenlandse programma-gegevens onderzoeken uit het jaar 2000 t/m 2004	Gedeeltelijk toegewezen, vanaf het jaar 2002 t/m 2005 is het meegenomen in de vaststellingen vergoedingen, jaarrekening en nevenactiviteiten
8 november	VCR c.s.	Landelijke verspreiding FunX – FunX supported by BNN – kabel- en satelliet distributiecontracten	Gedeeltelijke toe- / afwijzing

1.4 FINANCIEEL TOEZICHT

TABEL 1.10 BUDGET 2005 LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEPINSTELLINGEN (X MLN. €)

DE LANDELIJKE PUBLIEKE OMROEPEN ONTVINGEN IN 2005 GEZAMENLIJK EEN BEDRAG VAN € 677,1 MILJOEN. DIT BEDRAG IS ALS VOLGT ONDERVERDEELD.

	radio		televisie		overig		totaal	
	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004
NPS, A- zendgemachtigden en BNN	41,5	49,3	243,5	290,2			285,0	339,5
NOS	15,8	21,1	93,9	121,3			109,7	142,4
Educom	2,3	3,0	18,5	25,1			20,8	28,1
Kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag	4,5	6,2	16,2	22,1			20,7	28,3
Overige zendgemachtigden	0,3	0,2	1,0	1,0			1,3	1,2
Internet					22,3	22,0	22,3	22,0
Gezamenlijke staf en diensten					71,9	68,4	71,9	68,4
Programmaversterking					145,4	42,3	145,4	42,3
Totaal	64,4	79,8	373,1	459,7	239,6	132,7	677,1	672,2
Wereldomroep					43,9	44,4	43,9	44,4

ALGEMENE OMROEPRESERVE

In het systeem van financiering van de Publieke Omroep fungeert de Algemene Omroepreserve (AOR) als buffer. De afspraak geldt dat de reserve op structurele basis een minimumbedrag van ruim € 90 mln. dient te bevatten. Daarnaast wordt in het bedrag van de AOR geacht te zijn begrepen de achtergestelde lening die bij de oprichting aan de NPS is verstrekt, en ook eventuele reorganisatiekosten bij de omroepen zonder voldoende eigen vermogen. Ultimo 2005 is het saldo van de AOR gedaald tot onder het minimumbedrag van € 90 mln. De tegenvallende Sterinkomsten in 2005 zijn de belangrijkste oorzaak van deze daling.

Het mutatieoverzicht 2005 laat het volgende beeld zien.

MUTATIEOVERZICHT ALGEMENE OMROEPRESERVE (X MLN. €)*	
Stand per 1/1/2005	€ 94,5
Resultaatsbestemming	-/-€ 28,6
Saldo per 31/12/2005	€ 69,9

Zie voor een totaaloverzicht hoofdstuk 9.

BEOORDELING JAARREKENINGEN 2004

Het Commissariaat beoordeelt of de aan de omroepen ter beschikking gestelde middelen rechtmatig zijn aangewend, namelijk voor de verzorging van programma's. Om vast te stellen of de verstrekte middelen op juiste wijze zijn aangewend, wordt in hoofdzaak gebruik gemaakt van de jaarrekeningen van de omroepen. Deze moeten ingericht zijn in overeenstemming met de voorschriften die daarvoor in het Handboek Financiële Verantwoording zijn gesteld. Daarnaast dient de jaarrekening voorzien te zijn van een goedkeurende accountantsverklaring, die tevens dient in te houden dat de accountant de jaarrekening aan de Mediawet en het Handboek Financiële Verantwoording heeft getoetst. Ook de door de externe accountants opgestelde managementletters moeten aan het Commissariaat ter beschikking worden gesteld.

De jaarrekeningen van alle landelijke publieke omroepen zijn beoordeeld. Daarbij is vastgesteld dat de verstrekte middelen zijn aangewend voor het doel waarvoor ze zijn verstrekt en dat de financiële verantwoording daarvan in overeenstemming is met de hiervoor bestaand voorschriften, zoals vastgelegd in het Handboek Financiële Verantwoording.

Op aandringen van het Commissariaat en in samenspraak met de Publieke Omroep en een onafhankelijk accountantskantoor ontwikkelde het ministerie van OCW een nieuw Handboek Financiële Verantwoording. Het Handboek werd eind april 2005 officieel door het ministerie vastgesteld. Het is van toepassing vanaf het boekjaar 2005. Belangrijk doel van de vernieuwing is transparantie en harmonisatie van de verslaggeving te verkrijgen, vooral met betrekking tot de indeling van directe en indirecte kosten. In het nieuwe Handboek wordt de accountant expliciet verplicht gesteld om naast een getrouwheidsoordeel ook een oordeel over rechtmatigheid en de naleving van de mediawettelijke verplichtingen te geven.

1.5 ADVIEZEN

MEERJARENBEGROTING 2006-2010 PUBLIEKE OMROEP

Eind oktober werd het jaarlijkse advies over de meerjarenbegroting van de Publieke Omroep aan de staatssecretaris uitgebracht. De zorg die de Publieke Omroep in zijn Meerjarenbegroting 2006-2010 uitsprekt over de financiële situatie, wordt door het Commissariaat onderschreven. Het Commissariaat is van oordeel dat de overheid de publieke omroep niet alleen mag laten met een financieel doemscenario. De omroep heeft loyaal meegewerkt aan de eerder opgelegde bezuinigingen maar komt nu, voornamelijk door externe invloeden, voor zeer grote financiële problemen te staan. Het zou betreurenswaardig zijn als het programma-aanbod hiervan de dupe is, temeer omdat vershraling van dat aanbod zal bijdragen aan de neerwaartse spiraal waarvan in de begroting sprake is. Ook acht het Commissariaat het geen goede ontwikkeling als de publieke omroep zich gedwongen ziet de moeizaam tot stand gebrachte netprofielen te gaan herschikken.

De Publieke Omroep voorziet dat hij binnenkort zijn eigen doelstellingen niet meer zal kunnen waarmaken en dat bovendien niet meer voldaan zal kunnen worden aan wettelijke verplichtingen. Vermoedelijk gaat het hierbij om verplichtingen in de sfeer van het programmavoorschrift of quotaverplichtingen zoals het minimumaandeel onafhankelijke producties. Als handhaver van de Mediawet is dit voor het Commissariaat niet acceptabel.

Op het gebied van nieuwe media is het realiseren van een boeket aan themakanalen een van de speerpunten van de omroep. Het Commissariaat ondersteunt de visie van een techniekonafhankelijke benadering voor het verzorgen van audiovisueel aanbod. De tendens dat omroepverenigingen ieder voor zich op steeds grotere schaal zelfstandig themakanalen aanbieden, vindt het Commissariaat echter ongewenst. Het beleid voor themakanalen dient centraal te worden ontwikkeld en uitgevoerd, zoals ook de raad van bestuur in de meerjarenbegroting aangeeft.

MEERJARENBEGROTING 2006-2010 WERELDOMROEP

De Wereldomroep overhandigde een optimistisch meerjarenplan. Na een aantal ingrijpende reorganisaties en bezuinigingen wordt voor het jaar 2006 een sluitende begroting gepresenteerd. Het Commissariaat vindt het een goede ontwikkeling dat meer wordt aangesloten bij de wensen van Nederlandstaligen in het buitenland en dat de actualiteit van de uitzendingen sterk is verbeterd. In programmatisch opzicht wordt daarbij steeds meer samengewerkt met de Publieke Omroep. Ook ziet het Commissariaat met genoegen dat de journalistieke inspanningen in het Arabisch, zoals eerder geadviseerd, de komende jaren worden uitgebreid.

Een onafhankelijk onderzoek dat op stapel staat, moet uitwijzen wat de toegevoegde waarde is van de Wereldomroep ten opzichte van bestaande alternatieven in de uitzendregio's en ten opzichte van andere internationale contentaanbieders. Pas als de resultaten van het onderzoek bekend zijn, is een eventuele aanpassing van de taken van de Wereldomroep aan de orde.

CONCESSIEBELEIDSPLAN PUBLIEKE OMROEP

De Publieke Omroep deed het Commissariaat, zoals wettelijk voorgeschreven, op 1 maart een tussentijds concessiebeleidsplan toekomen. Het plan beschrijft de periode 2006-2010, terwijl intussen wetgeving in voorbereiding is die de concessieperiode in 2008 wil laten eindigen. In zijn commentaar op het plan geeft het Commissariaat aan te beseffen dat het in deze omstandigheden voor de Publieke Omroep niet eenvoudig is zijn toekomstvisie te presenteren. De primaire verantwoordelijkheid voor het opstellen van het beleidsplan ligt bij de NOS. Het plan benadrukt echter dat alle omroepen gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor het bestel. Een optimale invulling hiervan vraagt om een sterke centrale aansturing en maatregelen tot verdere versterking van die aansturing.

Het Commissariaat steunt het streven van de PO om audiovisueel aanbod te verzorgen voor de hele bevolking, los van de vraag of dat gebeurt via radio, televisie, internet, enzovoort. Het is nog te vroeg om, zoals de PO voorstelt, allerlei internetactiviteiten en themakanalen rechtstreeks onder de hoofdtak te scharen. Aangedrongen wordt op een verdere juridische uitkristallisering van het begrip neventaak. Naar verwachting zal de toets op concurrentievervalsing in dit verband steeds belangrijker worden.

De PO wil een breed scala van programmacategorieën inzetten, van nieuws en actualiteiten tot amusement, fictie en human interest. Waar de programmering aan moet voldoen om onderscheidend te zijn, is naar het oordeel van het Commissariaat nog niet helder weergegeven. Waar voelt de PO zich juist niet toe geroepen, wat wil hij aan de markt overlaten? Ook blijft het onduidelijk welke instrumenten worden ingezet om het bereik onder jongeren en nieuwe Nederlanders te verbeteren. De PO kent in dit kader aan de netprofielen een belangrijke functie toe. In verband met de toegenomen concurrentie en het verlies aan voetbalrechten schroeft de PO zijn beoogde marktaandeel terug van 40 naar 33 procent. Hoewel realistisch, vindt het Commissariaat het accepteren van een zo grote terugval niet erg ambitieus.

Over zijn financiële positie maakt de PO zich terecht grote zorgen. Om de problemen het hoofd te bieden wordt onder meer een beroep gedaan op de politiek die op onderdelen de wet zou moeten aanpassen. Enkele concrete voorstellen bestaan uit het vragen van auteursrechtelijke vergoedingen aan distributeurs, het opnemen van reclameboodschappen op alle nieuwe platforms, het meer benutten van sponsormogelijkheden, het wegnemen van belemmeringen voor publiek-private samenwerking en het verzoek om de reclameruimte uit te breiden naar het wettelijke maximum van tien procent. Het Commissariaat meent dat deze voornemens in de knel kunnen komen met het uitgangspunt van non-commercialiteit dat van wezenlijk belang is voor de publieke omroep. De PO heeft een voorbeeldfunctie en zou daarom vast moeten houden aan het principe dat slechts op bescheiden schaal van sponsoring gebruik wordt gemaakt. Ook uitbreiding van het reclamevolume zou kunnen leiden tot imagoschade. Wel zou ruimte geboden moeten worden voor publiek-private samenwerking. Daarvoor moet eerst worden onderzocht binnen welke kaders die samenwerking zou kunnen plaatsvinden, mede met het oog op zuivere concurrentieverhoudingen. Het Commissariaat is daarom voorstander van een experimenteerperiode. Verder wordt het uitvoeren van een interne benchmark die inzicht geeft in de kosten en kwaliteit van vergelijkbare programma's bij verschillende omroepen, geadviseerd om zo de efficiency te vergroten.

Omdat het van belang wordt geacht dat de PO de omslag kan maken naar omroep in een digitale omgeving, zou de politiek bereid moeten zijn het digitaliseringsproces adequaat te financieren. Ten slotte gaat het Commissariaat er van uit dat de PO de voornemens met betrekking tot verantwoording en integriteit voortvarend uitwerkt.

RONDETAFFELGESPREK VASTE TWEEDE KAMERCOMMISSIE VOOR CULTUUR

Net als andere betrokkenen en belanghebbenden gaf het Commissariaat op maandag 5 september tijdens een rondetafelgesprek met de vaste Tweede Kamercommissie voor cultuur zijn visie op het kabinetsplan voor de toekomst van de publieke omroep. De in de kabinetsvisie opgenomen indeling onderscheidt drie publieke functies: nieuws, opinievorming en maatschappelijk debat, en cultuur en educatie. Programma's mogen, afhankelijk van hun functie, door verschillende partijen worden gemaakt. Het Commissariaat waarschuwde bij monde van zijn voorzitter voor problemen bij het mediawettelijke toezicht op de naleving van de publieke taak volgens deze functionele indeling: "Er zal onmiddellijk een discussie ontstaan over begrippen en definities. In de praktijk zijn er nu eenmaal geen eenduidige definities te geven van begrippen zoals nieuws en opinie." Het Commissariaat pleitte ervoor in ieder geval een brede interpretatie van begrippen aan te houden. Zo zou onder *nieuws* mede kunnen worden verstaan: *actualiteiten en achtergronden*. In het verlengde van die brede definitie zouden ook licentiehouders op uitnodiging van de raad van bestuur invulling moeten kunnen geven aan de nieuwsfunctie.

Volgens de plannen van het kabinet kunnen na 2008 niet alleen omroepverenigingen met leden maar ook stichtingen met donateurs een licentie krijgen. Het aantal licentiehouders kan zo flink oplopen. Het Commissariaat gaf aan een uitbreiding van het aantal licentiehouders niet verstandig te vinden. "Het gevaar is groot dat dit leidt tot meer bureaucratie en tot toegangsproblemen. Wij zouden liever zien dat er juist minder licentiehouders komen en dat het fuseren van omroepverenigingen wordt gestimuleerd." Veel vraagtekens zette het Commissariaat ook bij de mogelijkheid die licentiehouders krijgen om, los van hun publieke taak, met eigen inkomsten eigen commerciële activiteiten te ontplooien en eventuele winst daarvan te behouden: "Het combineren van publieke en commerciële activiteiten binnen één organisatie blijft lastig, ook als de geldstromen worden gescheiden. Het risico van kruisbestuiving tussen de verschillende activiteiten is groot. Gebruikmakend van de naamsbekendheid die de licentiehouders heeft opgebouwd met publiek geld, kunnen bijvoorbeeld commerciële activiteiten worden opgezet. In de praktijk is de scheidslijn dus moeilijk te trekken." Het Commissariaat wees op het gevaar van oneerlijke concurrentie en achtte het oordeel van de Europese Commissie over commerciële activiteiten van licentiehouders van groot belang.

REGIONALE PUBLIEKE OMROEP

Het jaar 2005 was het laatste jaar waarin het Commissariaat verantwoordelijk was voor het toedelen van middelen vanuit de mediabegroting aan de regionale omroepen. Tegen het einde van het jaar werd het wetsvoorstel 'Nieuwe financieringsstructuur voor de regionale publieke omroep' aangenomen. Dit betekent dat de basisfinanciering van de regionale omroepen vanaf januari 2006 geheel in handen komt van de provincies. Het nieuwe artikel 107 van de Mediawet legt de provincies in dit verband een zorgplicht op. Het Commissariaat zal toezien op de naleving van deze zorgplicht. Verder zullen het Commissariaat en de provinciebesturen, ieder op hun eigen terrein, toezicht uitoefenen op het functioneren van de omroepen. De provincie controleert of het subsidiegeld wordt aangewend zoals bedoeld en het Commissariaat ziet er op toe dat alle inkomsten, dus ook die uit reclame en sponsoring, worden gebruikt voor het maken van programma's. Ook in andere opzichten blijft het Commissariaat toezien op naleving van de Mediawet door de regionale omroep.

Om te bevorderen dat het toezicht in de nieuwe situatie een heldere basis heeft en de verschillende verantwoordelijkheden duidelijk zijn afgebakend, heeft het Commissariaat in 2005 een aanzet gegeven voor een tripartiete overleg tussen de regionale omroepen (ROOS), de provincies (IPO) en het Commissariaat. Besloten is een uitgangspuntennotitie op te stellen waarin onder meer de zorgplicht die aan de provincies wordt opgelegd, de redactionele onafhankelijkheid van de omroepen, het toezicht op de programmering en de eisen die vanuit Europa aan de financiering worden gesteld, aan de orde komen. Daarnaast wordt ten behoeve van de transparantie van de financiering en het toezicht daarop gewerkt aan een 'Handboek financiële verantwoording regionale omroepen'. De vastlegging van een en ander loopt door in 2006.

Onder het motto 'Een nieuwe rolverdeling schept nieuwe kansen' organiseerde het Commissariaat eind mei 2005 een bijeenkomst waar met provincies en regionale omroepen werd gesproken over de nieuwe verhoudingen vanaf 2006. Bij deze en bij verschillende andere gelegenheden heeft het Commissariaat toegelicht hoe met name de redactionele onafhankelijkheid in de nieuwe situatie gestalte zou kunnen krijgen. (Het wetsvoorstel betreffende de nieuwe financieringsstructuur heeft binnen de Tweede Kamer lang op invoering gewacht omdat werd gevreesd voor de onafhankelijke positie van de omroepen.) Gewezen is op de belangrijke betekenis die zowel de omroep als de provincie kunnen toekennen aan het programmabeleidbepalende orgaan (pbo). Dit orgaan fungeert als de oren en de ogen van de omroep in de provincie en kan beoordelen of het programmabeleid aansluit bij wat er in de provincie leeft. De provincie moet op de hoogte zijn van de overwegingen van het pbo om verantwoording te kunnen afleggen tegenover de inwoners. Tegelijk moeten alle partijen accepteren dat beslissingen over de programmering worden genomen door de omroep en niet op het provinciehuis.

2.1 ZENDTIJD

Regionale omroepinstellingen dienen jaarlijks voor 1 november bij het Commissariaat een voorstel in met betrekking tot de hoeveelheid zendtijd vanaf de maand januari van het daaropvolgende jaar. Het Commissariaat stelt vervolgens voor 30 november de hoeveelheid zendtijd vast en wijst daarbij tevens de dagen en uren aan, en zonodig de omroepzender of omroepzenders waarop het programma wordt uitgezonden.

2.2 TOEZICHT

De dertien regionale publieke omroepen voldeden in het verslagjaar allemaal aan de mediawettelijke bepalingen ten aanzien van bewaarplicht, programmavoorschriften en sponsoring. Slechts eenmaal werd een lichte overtreding van de sponsorregels aangetroffen in de vorm van een onjuist geformuleerde sponsorvermelding. Drie omroepen werden inhoudelijk gecontroleerd en tien omroepen werden uitsluitend gecontroleerd op basis van het door hen aangeleverde schriftelijke materiaal. Hieronder een overzicht van de door de omroepen behaalde percentages informatieve, culturele en educatieve programmaonderdelen (ICE).

TABEL 2.1 ICE-PERCENTAGES

Provincie	Omroep	ICE-percentage radio	ICE-percentage tv (incl. tekst-tv)
Drenthe	Stichting Omroep Drenthe	56%	74%
Flevoland	Stichting Regionale Omroep Flevoland	85%	90%
Friesland	Stichting Omrop Fryslân	63%	100%
Gelderland	Stichting Omroep Gelderland	71%	86%
Groningen	Stichting RTV Noord	55%	100%
Limburg	Limburg L1	62%	72%
Noord-Brabant	Stichting Regionale Omroep Brabant	53%	> 50%
Noord-Holland	Stichting RTV Noord Holland	65%	100%
Overijssel	Stichting RTV Oost	51%	100%
Utrecht	Stg. Samenwerkende Publieke Omroepen Midden Nederland	52%	74%
Zeeland	Stichting Omroep Zeeland	77%	100%
Zuid-Holland	Stichting Regionale omroep Rotterdam-Rijnmond	66%	100%
Zuid-Holland	Stichting Regionale Omroep West	52%	84%

PROGRAMMAQUOTA

De regionale publieke omroepen rapporteren jaarlijks over de uitgezonden percentages Europese, onafhankelijke en recente producties en de percentages oorspronkelijk Nederlands- of Friestalige programmaonderdelen. Er wordt gerapporteerd over een steekproef van vier, door het Commissariaat aangewezen weken. In 2004 voldeden alle omroepen aan de vereiste percentages. Het grootste deel van de programmering bestond uit nieuws en actualiteiten. Aangezien die zendtijd niet meetelt voor de berekening van de Europese quota, kwamen de betreffende percentages tot stand op grond van een zeer beperkt aantal programmatitels.

ONTHEFFINGEN

In bijzondere gevallen kan het Commissariaat ontheffing verlenen van het verbod op reclameuitingen in omroepprogramma's. Aan de volgende regionale omroepinstellingen werd een ontheffing verleend.

TABEL 2.2 ONTHEFFING ARTIKEL 52, LID 2 EN LID 3, VAN DE MEDIAWET

datum	omroep	omschrijving
4 januari	RTV Rijnmond	In verband met de 'Actie Azië 555' voor slachtoffers tsunami
5 januari	Omrop Fryslân	Idem
5 januari	RTV Drenthe	Idem
6 januari	RTV Noord	Idem
18 januari	RTV West	Idem
25 juli	RTV Utrecht	Stichting Buitenzorg Uitzending oktober 2005
4 oktober	RTV Utrecht	Stichting Buitenzorg Uitzending december 2005
15 november	Stichting Lokale Omroep Spakenburg	Geldinzamelactie voor Malawi uitzending 17 november 2005
22 november	RTV West	Unicef inzamelingsactie
12 oktober	Stichting RTV Noord Holland	Actie ten behoeve van het Ronald MacDonald huis

FINANCIËLE BIJDRAGEN

De regionale omroepen ontvangen bijdragen van het Rijk die via het Commissariaat worden doorgegeven aan de Provinciefondsen. Het Commissariaat controleert of het geld daadwerkelijk bij de omroepen terecht is gekomen en of zij het hebben besteed aan het verzorgen van programma's.

Voor de radioactiviteiten betreft het een algemene bijdrage in de exploitatiekosten, en daarnaast bijdragen in het kader van een in 1997 uitgevoerde Quick Scan, waardoor onder meer extra geld ter beschikking kwam voor de noodlijdende omroepen en een bijdrage in verband met de kosten van de rampenzenderfunctie. Ook zijn extra gelden beschikbaar voor de omroepen die er een editiestelsel op nahouden (Gelderland, Overijssel, Brabant en Limburg). Voor radio wordt voorts een bedrag beschikbaar gesteld voor zenderkosten en tot slot stelt het Commissariaat een vergoeding vast voor de door de provinciebesturen te maken bestuurskosten.

De televisieactiviteiten worden gefinancierd door middel van een systematiek van matching. Het uitgangspunt hierbij is dat de provincie geld ter beschikking stelt en dat deze bijdrage (deels) wordt gematched door het Rijk. Daarnaast stelt het Rijk aanvullend geld beschikbaar ten behoeve van de omroepen in de dunbevolkte provincies.

TABEL 2.3 BATEN RADIO EN TELEVISIE REGIONALE OMROEPEN 2004 (x € 1.000)

Provincie	Omroepen	Subsidies		Overige baten		Totaal baten 2004
		Provincie	OCW	Reclame en sponsoring	Overig	
Friesland	Omrop Fryslân	4.516	3.881	2.471	143	11.011
Groningen	RTV Noord	3.520	3.554	2.335	219	9.627
Drenthe	RTV Drenthe	2.653	4.271	878	75	7.876
Overijssel	RTV Oost	5.154	3.453	1.659	266	10.532
Gelderland	RTV Gelderland	8.630	4.179	1.350	477	14.637
Utrecht	RTV Utrecht	5.045	2.585	809	2.938	11.377
Flevoland	RTV Flevoland	1.738	4.282	174	1.106	7.299
Zeeland	RTV Zeeland	2.640	4.300	140	394	7.474
Noord-Brabant	RTV Brabant	9.335	3.619	1.773	147	14.874
Limburg	RTV Limburg	5.527	2.868	2.128	1.095	11.618
Noord-Holland	RTV Noord-Holland	9.399	2.559	1.369	16	13.343
Zuid-Holland	RTV West	6.240	1.838	2.323	1.119	11.519
Zuid-Holland	RTV Rijnmond	6.501	1.838	3.918	1.330	13.587
Totaal baten		70.898	43.225	21.326	9.325	144.774

De gegevens zijn ontleend aan de jaarrekeningen van de omroepen.

RTV WEST

Accountantskantoor Ernst & Young gaf het Commissariaat, na in eerste instantie te hebben geweigerd, begin 2005 alsnog inzage in de controledossiers van RTV West. Dit op last van het hof in Den Haag dat met zijn besluit het eerdere oordeel van de voorzieningenrechter vernietigde. Volgens het hof heeft het Commissariaat voldoende aannemelijk gemaakt dat de controledossiers informatie kunnen bevatten die niet in de administratie van RTV West terug te vinden is en die voor het toezicht op de omroep van belang kan zijn. Het onderzoek van de boeken leidde tot het opleggen van een symbolische boete van €1,- aan de omroep, aangezien die afdoende maatregelen had genomen om herhaling van de problemen te voorkomen.

2.3 NEVENACTIVITEITEN

Twee nevenactiviteiten werden door regionale omroepinstellingen bij het Commissariaat aangemeld en beoordeeld: het verhuren van faciliteiten door RTV Noord-Holland en het verkopen van vastleggingen van programmaonderdelen door RTV Oost. Beide nevenactiviteiten werden toegestaan.

LOKALE PUBLIEKE OMROEP

Nederland kende eind 2005 in totaal 298 lokale publieke omroepen. Doordat 64 van deze omroepen meerdere gemeenten bedienden, beschikten 410 van de 467 Nederlandse gemeenten over een lokale publieke omroep. Het Commissariaat ziet er op toe dat deze omroepen hun publieke taak naar behoren vervullen. Daarvoor is van belang dat het programmabeleid wordt bepaald door een representatief samengesteld orgaan, dat voldoende lokaal gerichte informatie en cultuur wordt uitgezonden en dat de financiële huishouding op orde is. Alle omroepen zijn verplicht het Commissariaat te voorzien van informatie over hun functioneren. Deze informatie speelt een rol bij de hernieuwde zendtijdtoewijzing die elke vijf jaar plaatsvindt. Daarnaast wordt een aantal omroepen geselecteerd voor een nader onderzoek. Wanneer aan de mediawettelijke eisen niet wordt voldaan, kan de zendtijd worden ingetrokken en kunnen boetes worden opgelegd.

In 2005 werden veranderingen in het toezicht voorbereid die het de lokale omroepinstellingen makkelijker moeten maken aan de informatieplicht te voldoen. Zo hoeven programmaschema-formulieren vanaf 2006 alleen te worden ingezonden als de omroep nader wordt onderzocht en hoeft slechts vanaf een bepaalde jaaromzet een accountantsverklaring te worden verstrekt. Ook kan alle informatie elektronisch worden aangeleverd. Daarnaast moet de jaarrekening apart opgestuurd worden. De omroepinstellingen zijn begin 2006 van de veranderingen op de hoogte gesteld.

Voorzitter van het Commissariaat Jan van Cuilenburg hield tijdens de algemene ledenvergadering van de OLON op 16 april 2005 een toespraak met de titel Bouwen aan een gezonde toekomst voor de lokale omroep. In zijn toespraak pleitte Van Cuilenburg voor schaalvergroting als oplossing voor veel financiële en programmeringsproblemen bij de lokale omroepen: "Door meer en intensiever samen te werken en de vorm van bijvoorbeeld een streekomroep te kiezen, ontstaat de mogelijkheid om tot een hoger professioneel niveau te komen dat kan leiden tot de gewenste kwaliteitsverbetering, waardoor het ook weer eenvoudiger wordt om financiële middelen te verwerven."

3.1 ZENDTIJD

Aan 64 instellingen is in 2005 op hun verzoek zendtijd voor een (nieuwe) periode van vijf jaar toegewezen. In 10 gevallen werd een zendtijdaanvraag afgewezen en werd de zendtijd aan een andere instelling toegewezen. Van 16 omroepinstellingen werd de zendtijdtoewijzing ingetrokken, in de meeste gevallen vanwege een gemeentelijke herindeling. De wet staat per gemeente slechts één lokale omroep toe. Een fusie van gemeenten leidt dan ook doorgaans tot een fusie van de betrokken lokale omroepen. In 2005 vonden 11 gemeentelijke herindelingen plaats waarbij 27 gemeenten betrokken waren. In één geval werd de zendtijdtoewijzing ingetrokken

omdat de omroep, ook na de mediawettelijk bepaalde hersteltermijn van vier maanden, niet langer beschikte over een representatief programmabeleidsbepalend orgaan (pbo). In een ander geval werd niet voldaan aan de voorwaarde dat in een periode van een jaar ten minste twee maanden ononderbroken een programma moet zijn uitgezonden dat voldoet aan de eisen van de wet.

TABEL 3.1 ONTWIKKELINGEN LOKALE OMROEP 2001 – 2005

	2005	2004	2003	2002	2001
Aantal gemeenten in Nederland	467	483	496	497	504
Aantal gemeenten met lokale omroep	410	421	423	442	443
Aantal lokale omroepen voor meerdere gemeenten	64	65	64	64	61
Aantal lokale omroepen	298	301	299	308	321
Hernieuwde zendtijdtoewijzingen	46	46	66	55	53
Nieuwe zendtoewijzingen	18	12	12	15	5
Ingetrokken zendtijdtoewijzingen	16	4	13	18	7
Verlopen zendtijdtoewijzingen	5	6	9	6	2

De lokale omroepen zijn in heel Nederland actief maar de dichtheid per provincie verschilt nogal. Vooral in Zeeland zijn lokale omroepen dun gezaaid (38% van de gemeenten). In Gelderland en in Overijssel beschikt nagenoeg iedere gemeente over een lokale omroep (96%).

TABEL 3.2 LOKALE OMROEP PER PROVINCIE IN 2005

Provincie	Aantal gemeenten	Gemeenten met lokale omroep	Percentage
Gelderland	56	54	96%
Overijssel	23	24	96%
Zuid-Holland	86	81	94%
Limburg	47	44	94%
Noord-Brabant	68	64	94%
Utrecht	33	30	91%
Noord-Holland	65	55	85%
Friesland	31	23	74%
Groningen	25	18	72%
Drenthe	12	8	67%
Flevoland	6	4	67%
Zeeland	13	5	38%
Totaal	467	410	88%

De toegewezen zendtijd stelt de lokale omroepen in staat radio-uitzendingen te verzorgen in de ether en via de kabel (tekst)televisie te brengen, eventueel aangevuld met teletekst. Onder het regime van de regelgeving voor neventaken kunnen lokale omroepen eveneens een website exploiteren.

ZENDTIJD VOOR TELEROS

De lokale omroep van Den Bosch, de Stichting Boschtion, werd eind 2003 failliet verklaard. Vier nieuwe gegadigden dienden vervolgens bij het Commissariaat voor de Media een zendtijdaanvraag in: de Stichting Teleros, de Stichting Orva, de Stichting Radio en Televisie Omroep 's Hertogenbosch en de Stichting Radio Atlantis Lokaal. Alle vier beschikken volgens de gemeenteraad over een representatief programmabeleidsbepalend orgaan, maar de voorkeur van de raad gaat uit naar Atlantis. Het Commissariaat acht de redenen die de raad hiervoor aanvoert niet gericht op de mate van representativiteit.

Teleros verzorgt sinds het faillissement van Boschtion het door en onder verantwoordelijkheid van Boschtion uitgezonden programma. Teleros kan echter niet verantwoordelijk worden gesteld voor het faillissement en heeft daarbij geen kwalijke rol gespeeld. Het Commissariaat is daarom van oordeel dat er geen termen aanwezig zijn om de aanvraag van Teleros af te wijzen. Dergelijke termen zijn er wel met betrekking tot de voormalige piratenzender Atlantis, ziekenomroep Orva en RTV BO. Het Commissariaat heeft daarom besloten de zendtijd toe te wijzen aan Teleros en de andere drie aanvragen af te wijzen.

3.2 TOEZICHT

Elf lokale omroepen kregen in 2005 een boete opgelegd omdat ze niet hadden voldaan aan de verplichting voor 1 juni gegevens aan te leveren over het functioneren in 2004. Het Commissariaat verleende dit jaar geen uitstel en bij het niet voldoen aan de informatieplicht werd een onmiddellijke boete in het vooruitzicht gesteld, dus zonder voorafgaande hoorzitting. Zeven omroepinstellingen tekenden bezwaar aan tegen de sanctie, waarna deze in zes gevallen werd verlaagd omdat de gegevens (deels) alsnog werden verstrekt.

In 2005 zijn opnieuw enkele omroepinstellingen geselecteerd voor een intensieve controle. De selectie kwam tot stand naar aanleiding van klachten en op grond van de ontvangen informatie over 2004. De omroepen van de vier grote steden zijn dit jaar betrokken in een nader onderzoek.

PROGRAMMABELEIDBEPALEND ORGAAN

Eind 2004 beschikten 301 lokale omroepinstellingen over een zendtijdtoewijzing. Van de 290 lokale omroepinstellingen die eind 2004 actief waren, hadden 226 omroepinstellingen een zelfstandig pbo en 64 omroepinstellingen een representatief bestuur. Met betrekking tot het functioneren van het pbo in 2004 hebben 11 lokale omroepinstellingen geen informatie verstrekt. Op grond van de door 279 lokale omroepinstellingen verstrekte gegevens, stelt het Commissariaat vast dat de meeste pbo's 3 keer per jaar bijeenkomen. Hoewel het Commissariaat van oordeel is dat een pbo, om in staat te zijn het programmabeleid te bepalen en de uitvoering daarvan te controleren, ten minste 4 keer per jaar bijeen zou moeten komen, stemt deze uitkomst niet overeen. Uit de door de lokale omroepinstellingen verstrekte informatie over 2004 met betrekking tot de vacatures in het pbo, valt op te maken dat elk pbo gemiddeld 1 vacature had.

PROGRAMMAVOORSCHRIFT

Opnieuw moest worden vastgesteld dat veel lokale omroepen grote moeite hebben te voldoen aan het wettelijke programmavoorschrift: het minimumpercentage van 50% lokale informatie, cultuur en educatie (ICE). Vaak heeft dit te maken met een beperkt budget. Het Commissariaat wil toewerken naar een meer gedifferentieerd toezicht- en handhavingsbeleid en zal daarover in 2006 met de branche en met de staatssecretaris in overleg gaan.

De helft van de omroepen voldeed in 2004 volgens eigen opgave aan de ICE-norm ten aanzien van de radioprogrammering. Een vijfde van de omroepen gaf aan onvoldoende te presteren, en

een kwart leverde geen bruikbare informatie over het ICE-percentages. Van de mogelijkheid om samen te werken met de regionale omroep werd, voor zover bekend, gebruik gemaakt door 82 omroepen, terwijl 160 omroepen geen radioprogrammaonderdelen van de regionale omroep doorgaven. Een flink deel van de omroepen die niet voldeden aan de ICE-norm zou door samen te werken de verplichte percentages wel hebben gehaald.

Het Commissariaat bepaalt jaarlijks op basis van een risico-analyse en een steekproef welke omroepen aan een nader onderzoek worden onderworpen, waarbij bij onvoldoende functioneren sanctieprocedures worden gestart.

TABEL 3.3 ICE-SCORE RADIO 2004

ICE-score groter of gelijk aan 50%	145	50%
Omroepen die onvoldoende presteren	57	20%
Omroepen met geen of onbruikbare informatie	75	25%
Omroepen die geen radio verzorgen	14	5%
Totaal aantal actieve omroepen	291	100%

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

Omroepinstellingen dienen alle inkomsten aan te wenden ten behoeve van de programmering. Een omroep mag daarnaast niet dienstbaar zijn aan het maken van winst door derden. Om te controleren of aan deze verplichtingen wordt voldaan, moeten alle lokale omroepen jaarlijks voor 1 juni hun jaarrekening, een accountantsverklaring, sponsoroverzichten en afschriften van contracten met commerciële partijen naar het Commissariaat sturen. Van 275 omroepinstellingen werd een jaarrekening over 2004 ontvangen, 254 daarvan waren voorzien van een accountants- of samenstellingsverklaring.

Tussen de financiële posities van de lokale omroepinstellingen bestaan grote verschillen. De budgetten van de vier grote steden (G4) wijken niet alleen af van die van de overige instellingen maar ook onderling is de verscheidenheid groot. Verreweg het grootste deel van de inkomsten van de G4 komt voor rekening van de Amsterdamse lokale omroep. Om te voorkomen dat de G4-omroepen het financiële beeld van de sector te veel vertekenen, zijn ze in tabel 3.4 en tabel 3.6 niet opgenomen.

TABEL 3.4 BATEN EN LASTEN (EXCLUSIEF G4) IN 2003 EN 2004

x € 1.000	totaal baten	totaal lasten	saldo
2004 (271 omroepen)	15.689	15.464	208
2003 (265 omroepen)	15.585	15.484	101

De G4-omroepen hebben een gezamenlijke neventaak, FunX, die over 2004 een saldo van € -36.105 heeft behaald. Dit saldo is niet verwerkt in de cijfers van onderstaande tabel.

TABEL 3.5 BATEN EN LASTEN G4 IN 2004

x € 1.000	totaal baten	totaal lasten	saldo
Amsterdam	10.019	9.827	192
Utrecht	907	967	-60
Rotterdam	788	863	-75
Den Haag	581	530	52
Totaal	12.295	12.187	108

De verhoudingen tussen de verschillende bronnen van inkomsten zijn in vergelijking tot het voorgaande jaar nagenoeg gelijk gebleven.

TABEL 3.6 BATEN (EXCLUSIEF G4) OPGESPLITST NAAR HERKOMST

x € 1.000	2004 (n=271)		2003 (n=265)	
Reclame	6.078	39%	6.139	39%
Sponsoring	256	2%	293	2%
Subsidie	5.894	38%	5.985	38%
Overige opbrengsten	3.461	22%	3.168	20%
Totaal Baten	15.689	100%	15.585	100%

TOETSING NEVENTAKEN EN NEVENACTIVITEITEN

In het verslagjaar werden 63 toetsingen verricht van neventaken en nevenactiviteiten van lokale omroepen. In 49 gevallen ging het om een internetsite, 8 keer betrof de nevenactiviteit het verkopen van vastleggingen (op cd of dvd) van programmaonderdelen, 1 keer ging het om het verhuren van studioruimte en 5 keer ging het om het als neventaak verzorgen van een themakanaal.

CO.MEDIA 108 PIRATENRADIO

De Stichting Lokale Omroep Gemeente Twenterand meldde bij het Commissariaat als nieuwe activiteit aan "het verzorgen van een themakanaal onder de noemer Piratenradio". De omroep, Delta FM genaamd, gaf aan een extra radioprogramma te willen verzorgen dat volledig zou moeten bestaan uit 'piratenmuziek': de voor het overgrote deel Nederlandstalige muziek die veelal door illegale radiostations wordt uitgezonden. In de reguliere zendtijd van de lokale omroep zijn de mogelijkheden tot het uitzenden van deze muziek beperkt omdat de omroep moet voldoen aan de voorgeschreven percentages informatieve, culturele en educatieve programmaonderdelen. Volgens Delta FM is Nederlandstalige muziek populair bij zijn luisteraars en zou een extra radioprogramma bovendien illegale radiostations, die de etherorde verstoren en geen vergoeding voor auteursrechten afdragen, de wind uit de zeilen nemen.

Het Commissariaat is van oordeel dat Delta FM in het kader van het verrichten van neventaken weliswaar een extra radioprogramma kan verzorgen, maar dat de genoemde activiteit niet kan worden beschouwd als een toegestane neventaak. Het programma Piratenradio voldoet niet aan de voorwaarde dat een neventaak verband houdt met of ten dienste staat van de hoofdtaak van de omroep. Een kanaal met een specifiek thema, zoals een nieuwszender, een kunstkanaal of een minderhedenzender, voldoet volgens de wetsgeschiedenis wel aan deze voorwaarde. Dat geldt echter niet voor een algemeen piratenmuziekprogramma. Mocht Delta FM het voorgestelde radioprogramma gaan uitzenden, dan riskeert het een bestuurlijke boete.

BESLUITEN EN UITSPRAKEN

Hieronder volgt een overzicht van de besluiten en uitspraken die in 2005 met betrekking tot lokale omroepinstellingen zijn genomen.

TABEL 3.7 BESLUITEN NAAR AANLEIDING VAN HANDHAVINGSVERZOEKEN

datum	verzoeker	onderwerp	besluit
12 april	VCR	Verspreiding van FunX door G4-omroepen	Toegewezen als ICE-norm in het programma FunX vanaf maart 2005 niet wordt gehaald; voor het overige afgewezen
12 april	VCR	Neventaak FunX	Neventaak FunX niet concurrentievervalsend, niet dienstbaar aan het maken van winst door derden
20 december	Betaco / 8 FM	Decibel	Radio 8FM wordt betreffende het handhavingsverzoek ten aanzien van Radio Decibel (oneerlijke concurrentie) als belanghebbende aangemerkt in de zin van de Awb. Het verzoek wordt deels toe-, deels afgewezen

TABEL 3.8 WAARSCHUWINGEN

datum	omroep	programma	aanleiding
15 februari	Stichting Stadsomroep Den Haag	FunX	Het niet naleven van het programmavoorschrift
15 februari	Stichting Lokale Omroep Rotterdam	FunX	Het niet naleven van het programmavoorschrift
15 februari	Stichting Amsterdamse Lokale en regionale Televisie- en radio Omroep	FunX	Het niet naleven van het programmavoorschrift
15 februari	Omroep Utrecht Stichting	FunX	Het niet naleven van het programmavoorschrift
5 juli	SALTO/Ujala	Diverse toegangsomroepen	De Stichting Amsterdamse Lokale en Regionale Televisie- en Radio Omroep (SALTO) krijgt een waarschuwing in verband met een aantal overtredingen die door toegangsomroepen zijn begaan
27 september	SALTO	Stads FM	Waarschuwing wegens niet voldoen aan ICE-norm en onvoldoende onderscheid reclameboodschappen

TABEL 3.9 SANCTIEBESCHIKKINGEN

datum	omroep	betreft	aanleiding	boete
15 februari	Stichting Lokale Omroep Nuenen (SLON)	Periodieke controle 2004	Het niet naleven van het programmavoorschrift bij de radio-uitzendingen, en het niet voldoen aan de bewaarplicht	€ 770,- waarvan € 550,- voorwaardelijk
15 februari	Stichting Lokale Omroep en Televisie Helmond (SLOT)	Periodieke controle 2004	Het niet naleven van het programmavoorschrift bij de radio-uitzendingen	€ 110,-
15 februari	Stichting Lokale Omroep Waalre X-tra	Periodieke controle 2004	Het niet naleven van het programmavoorschrift bij de radio-uitzendingen, en het niet voldoen aan de bewaarplicht	€ 1320,- waarvan € 1.100,- voorwaardelijk
18 juli	Stichting Lokale Omroep Almelo	Integraal toezicht 2004	Het niet voldoen aan de informatieplicht	€ 1750,-
18 juli	Stichting Lokale Omroep Boarnsterhim	Integraal toezicht 2004	Het niet voldoen aan de informatieplicht	€ 1750,-
18 juli	Stichting Lokale Omroep Coevorden	Integraal toezicht 2004	Het niet voldoen aan de informatieplicht	€ 1750,-
18 juli	Lokale Omroepstichting Oostelijk Westfriesland	Integraal toezicht 2004	Het niet voldoen aan de informatieplicht	€ 1750,-
18 juli	Stichting Lokale Omroep Groenlo	Integraal toezicht 2004	Het niet voldoen aan de informatieplicht	€ 1750,-
18 juli	Lokale Omroep Stichting Lichtenvoorde	Integraal toezicht 2004	Het niet voldoen aan de informatieplicht	€ 1750,-
18 juli	Stichting Lokale Omroep Gemeente Rucphen	Integraal toezicht 2004	Het niet voldoen aan de informatieplicht	€ 1750,-
18 juli	Stichting Radio/Televisie West-Friesland	Integraal toezicht 2004	Het niet voldoen aan de informatieplicht	€ 1750,-

VERVOLG TABEL 3.9

datum	omroep	betreft	aanleiding	boete
18 juli	Stichting Lokale Omroep Steenwijk	Integraal toezicht 2004	Het niet voldoen aan de informatieplicht	€ 1750,-
18 juli	Omroep Vereniging Wieringermeer	Integraal toezicht 2004	Het niet voldoen aan de informatieplicht	€ 1750,-
30 augustus	SALTO	FunX	Het niet naleven van het programmavoorschrift	€ 2.700,-
30 augustus	Stichting Stadsomroep Den Haag	FunX	Het niet naleven van het programmavoorschrift	€ 2.700,-
30 augustus	Omroep Utrecht Stichting	FunX	Het niet naleven van het programmavoorschrift	€ 2.700,-
30 augustus	Stichting Lokale Omroep Rotterdam	FunX	Het niet naleven van het programmavoorschrift	€ 2.700,-
5 september	Stichting RTV Renkum	Integraal toezicht 2004	Het niet voldoen aan de informatieplicht	€ 1750,-
13 september	SALTO	AT5	Diverse overtredingen	€ 2.560,-
27 september	SALTO	Stads FM	Niet toegestane sponsoring van het programma Stads FM	€ 350,-
20 december	Stichting Lokale Omroep Waalre	X-tra	Reclamezendtijd 2005 Diverse overtredingen	€ 2.700,-
20 december	Stichting Lokale Omroep Nuenen	Bewaarplicht 2005	Het niet nakomen van de verplichting informatie te verstrekken en het overtreden van het dienstbaarheidverbod	€ 1.375,-
20 december	Stichting Lokale Omroep en Televisie Helmond (SLOT)	Reclamezendtijd 2005	Diverse overtredingen	€ 2.700,-

TABEL 3.10 BESLISSINGEN OP BEZWAAR

datum	instelling	onderwerp	beslissing
7 juni	Stichting Radio Televisie Tilburg	Afwijzing zendtijdaanvraag	Ongegrond
12 juli	Stichting Publieke Omroep Nijmegen	Toestemming evenementen-zender De Mediaman	Ongegrond
23 augustus	Stichting Antenne Beijerland	Afwijzing zendtijdaanvraag	Ongegrond
18 oktober	Samenwerkende Media Stichting	Afwijzing zendtijdaanvraag	Ongegrond
8 november	Lokale Omroepstichting Oostelijk Westfriesland	ITZ 2004 Niet voldaan aan de informatieplicht	Niet ontvankelijk
29 november	Stichting Lokale Omroep Boarnsterhim	ITZ 2004 Niet voldaan aan de informatieplicht	Ongegrond, boete wordt echter verlaagd tot € 1400, en voorwaardelijk opgelegd
29 november	Lokale Omroep Groenlo	ITZ 2004 Niet voldaan aan de informatieplicht	Ongegrond, boete wordt echter verlaagd tot € 1400,-
29 november	Lokale Omroep Stichting Lichtenvoorde	ITZ 2004 Niet voldaan aan de informatieplicht	Ongegrond, boete wordt echter verlaagd tot € 1400,-
29 november	Stichting Lokale Omroep Coevorden	ITZ 2004 Niet voldaan aan de informatieplicht	Gedeeltelijk gegrond, boete wordt verlaagd tot € 875,-
29 november	Stichting Lokale Omroep Gemeente Rucphen	ITZ 2004 Niet voldaan aan de informatieplicht	Ongegrond, boete wordt echter verlaagd tot € 875,-
29 november	Stichting Lokale Omroep Steenwijk	ITZ 2004 Niet voldaan aan de informatieplicht	Ongegrond, boete wordt echter verlaagd tot € 1400,-

TABEL 3.11 RECHTERLIJKE UITSPRAKEN

omroep	gericht tegen	onderwerp	uitspraak
BAVLOS	Beslissing op bezwaar van 16 november 2004	ITZ 2002- 2003	6 oktober 2005: beroep ongegrond
LO Winschoten	Beslissing op bezwaar van 14 december 2004	ITZ 2003	niet ontvankelijk
Stichting Radio Televisie Tilburg	Beslissing op bezwaar van 7 juni 2005	Afwijzing zendtijdaanvraag	20 september 2005: beroep ongegrond
Bredase Omroep Stichting	Beslissing op bezwaar van 14 september 2004	Afwijzing zendtijdaanvraag	9 november 2005: beroep ongegrond

TABEL 3.12 WOB-VERZOEKEN

datum	verzoeker	verzoek	besluit
21 juni	VCR	verzoek om FunX kabel- en satellietcontracten (25 mei 2005)	Gedeeltelijke toe- / afwijzing
26 juli	Dutch Media	verzoek FunX, kabel- satellietcontracten (25 mei 2005)	Toegewezen

Een wob-verzoek van de OLON in verband met de overschrijding van de bezwaartermijn door een lokale omroepinstelling, werd niet-ontvankelijk verklaard.

ONTHEFFINGEN

Een ontheffing van het verbod op reclame-uitingen in het programma, werd verleend aan de volgende lokale omroepinstellingen.

TABEL 3.13 ONTHEFFINGEN LOKALE OMROEP

datum	omroep	omschrijving
4 januari	Lokale Omroep Ede	In verband met de 'Actie Azië 555' voor de slachtoffers van de tsunami, is ontheffing van de reclamebepalingen verleend
4 januari	Radio Ideaal	Idem
4 januari	Stadsomroep Doetinchem	Idem
5 januari	Holland Centraal	Idem
5 januari	Slingeland FM	Idem
18 januari	Stichting Omroep Vox	Idem
26 januari	Westlandse Omroep Stichting	Idem
27 januari	Stichting Lokale Omroep Flakkee	Idem
22 november	L1 Omroep Limburg	L1mburg helpt actie van de Stichting Lob'Star"
20 december	Stichting Omroep Rijswijk	KiKa Actie (kinderen voor kanker), van 24 t/m 31 december
15 november	Stichting Lokale Omroep Spakenburg	Geldinzamelactie voor de stichting 'Vrienden voor Afrika' (Malawi) op 17 november 2005

COMMERCIËLE OMROEP

Met ingang van 12 augustus 2005 werd de zender Yorin door RTL Nederland vervangen door RTL7, met een Luxemburgse uitzendvergunning. De drie op Nederland gerichte zenders RTL4, RTL5 en RTL7 profileren zich vanaf dat moment als een 'family of stations'. Analoog aan de jurisdictiekwestie met betrekking tot RTL4 en RTL5 onderzoekt het Commissariaat of bij RTL7 daadwerkelijk sprake is van vestiging in Luxemburg conform de criteria van de Europese Televisierichtlijn. Daarnaast wordt beoordeeld of er sprake is van een op grond van het Europese recht verboden 'u-bocht constructie' met de bedoeling zich aan toepassing van de Nederlandse Mediawet te onttrekken. Ook onderzoekt het Commissariaat (in 2006) in hoeverre er, door het naast elkaar bestaan van verschillende regimes, sprake is van een ongelijk speelveld voor landelijke commerciële omroepen in Nederland. Waar nodig zullen voorstellen worden gedaan om een gelijk speelveld te creëren.

Op 13 augustus 2005 begon de nieuwe zender Talpa van John de Mol met uitzenden. Het Commissariaat nam de Talpa-programma's vanaf dat moment op in zijn toezicht. In een besluit op een handhavingsverzoek van de NOS was het Commissariaat van oordeel dat het een sublicentie niet kon afdwingen door middel van een sanctiemaatregel en dat een eventueel uitzendverbod voor Talpa onevenredig zou zijn. In zijn besluitvorming betrok het Commissariaat mede een advies van prof. Mr. F.W. Grosheide, verbonden aan het Molengraaf Instituut van de Universiteit Utrecht. In de beslissing op bezwaar handhaafde het Commissariaat dit besluit. De NOS heeft beroep ingesteld bij de rechtbank Amsterdam.

Het Libanese televisiestation Al Manar TV werd eind maart 2005 door de Nederlandse satellietexploitant van een satelliet verwijderd, nadat het Commissariaat had geconstateerd dat de zender niet langer over een op grond van de Europese Televisierichtlijn verplichte uitzendlicentie van een EU-lidstaat beschikte. In december 2004 werd de Franse uitzendvergunning voor Al Manar TV wegens antisemitisme ingetrokken.

Het oproepen tot haat in televisie-uitzendingen (hate speech) stond in 2005 prominent op de politieke agenda. De regering liet weten in het kader van het kabinetsbeleid tegen radicalisering en extremisme een onderzoek te laten instellen naar het zaaien van haat en het oproepen tot geweld via buitenlandse zenders in Nederland. Het Commissariaat werd verzocht na te gaan of, analoog aan Al Manar TV, ook andere stations op Nederlandse satellieten mogelijk niet over de vereiste toestemming beschikken. In dat kader heeft het Commissariaat van een aantal zenders profielschetsen gemaakt. Er is overleg gevoerd met de NCTb (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding), het OM en het ministerie van OCW. Het ministerie van OCW bereidt een mediawetswijziging voor die het in de toekomst makkelijker moet maken om een toestemming te weigeren of in te trekken in geval van het zaaien van haat.

4.1 TOESTEMMINGEN

VERLEENDE EN INGETROKKEN TOESTEMMINGEN

In 2005 zijn 77 toestemmingen voor een commercieel omroepprogramma verleend: 67 voor algemene omroep, bestemd voor ontvangst door het algemene publiek en 10 voor bijzondere omroep, bestemd voor ontvangst door een deel van het algemene publiek, bestaande uit diegenen die daartoe een overeenkomst hebben gesloten met de omroepinstelling (abonnee-omroep). Er werden 6 aanvragen afgewezen en 48 toestemmingen werden ingetrokken.

TABEL 4.1 TOESTEMMINGEN VOOR COMMERCIEËLE OMROEP

	2005	2004	2003	2002	2001
Radio	169 (5)	205 (35)	268 (31)	178 (1)	194 (1)
Televisie	130 (31)	124 (35)	117 (32)	92 (21)	116 (20)
Kabelkrant	101	109	111	120	101
Totaal	400	438	496	390	410

Tussen haakjes het aantal toestemmingen voor bijzondere omroep (abonnee-omroep)

TABEL 4.2 VERLEENDE EN IN GEBRUIK ZIJNDE TOESTEMMINGEN 2005

	toestemmingen	actief
Radio	169	77
Televisie	130	64
Kabelkrant	101	84
Totaal	400	225

VERGOEDING TOEZICHTKOSTEN

Aan het verkrijgen van een commerciële toestemming is de verplichting verbonden om jaarlijks aan het Commissariaat een bedrag te betalen ter vergoeding van de toezichtskosten. De hoogte van het bedrag is afhankelijk van het aantal uitzendingen per dag, het aantal huishoudens dat wordt bereikt en van het gebruikte medium. Voor radio en kabelkranten wordt de helft, respectievelijk een kwart van het televisietarief in rekening gebracht. De vergoeding kent een minimumbedrag van € 113 en kan oplopen tot maximaal € 20.400.

In 2005 is over het toezichtjaar 2004 een bedrag van € 750.429 in rekening gebracht.

BESLISSING OP BEZWAAR

Beslissing op bezwaar d.d. 2 augustus 2005 tot ongegrond verklaring van het bezwaar van de Stichting Commerciële Omroep Exploitatie Zuid-Holland tegen het besluit d.d. 20 mei 2005, waarbij de hoogte van de vergoeding van de kosten die verbonden zijn met het toezicht commerciële omroep voor 2004 is vastgesteld.

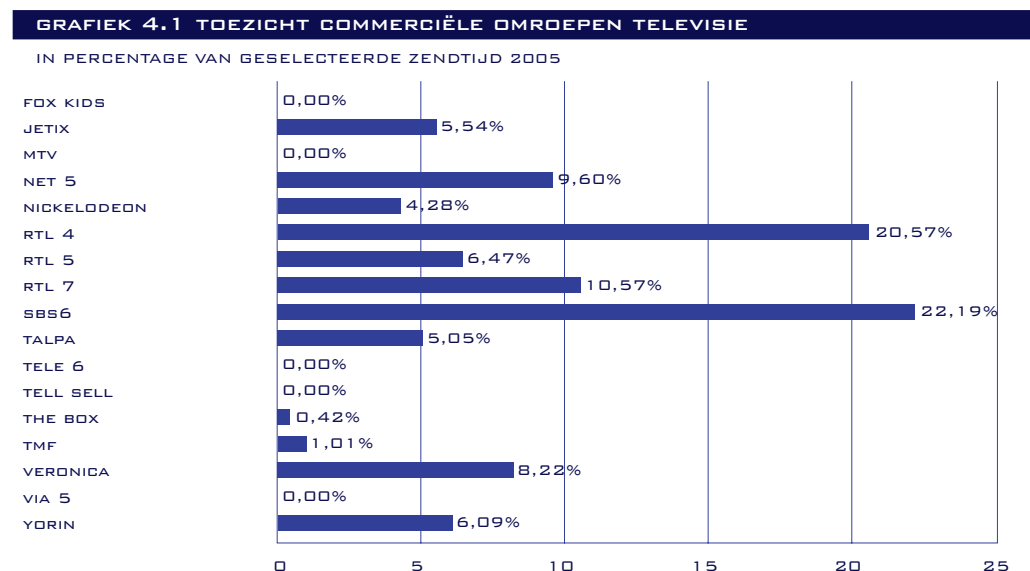
4.2 PROGRAMMATOEZICHT

TELEVISIE

Het programmatoezicht richt zich voor een groot deel op de handhaving van de reclame- en sponsorregels. Het toezicht op de programma's van de commerciële omroepen gebeurt op basis van een risicoanalyse die wordt opgesteld zodra de winterprogrammering bekend is. Gebruikmakend van publicaties en informatie die wordt gegeven tijdens de presentatie van de nieuwe seizoensprogrammering, vormt het Commissariaat zich een beeld van de programma's

waarop het toezicht in het bijzonder gericht moet zijn. Uitgangspunt is dat nieuwe formats altijd in het toezicht worden opgenomen. Afhankelijk van de bevindingen in de eerste afleveringen wordt besloten of het toezicht een structureel karakter moet krijgen. Programma's waar door sponsors aan wordt bijgedragen vormen een overtredinggevoelige categorie en krijgen daarom de nodige aandacht. Voorbeelden zijn lifestyle programma's waarin nieuwe producten en diensten worden belicht en programma's die de weerslag vormen van een evenement.

Op zenderniveau wordt gecontroleerd of de regels op het gebied van reclamemaxima en programmaonderbrekende reclame worden nageleefd. Controles in het najaar van 2004 leidden begin 2005 tot boetes voor SBS6, Net5, TMF en Yorin. Op dat moment bestond de indruk dat de overtredingen vooral werden veroorzaakt door slordigheden in de planning van reclameblokken en -onderbrekingen. Nieuwe steekproeven in april 2005 leidden echter tot de conclusie dat er sprake was van stelselmatige overtredingen door Net5, Veronica en Yorin: reclamemaxima werden fors overschreden en films werden te vaak onderbroken door reclameblokken.

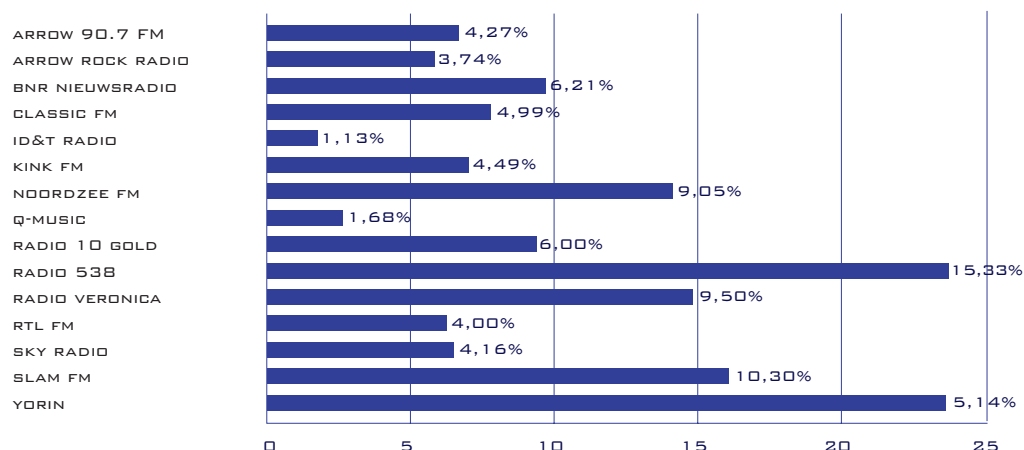
De grafiek laat zien hoe het toezicht in 2005 over de verschillende zenders was verdeeld. Veel aandacht werd besteed aan SBS dat relatief veel nieuwe programma's, series en evenementen uitzond. De zenders RTL4, RTL5 en RTL7 zijn bekeken in het kader van een project dat tot doel heeft een vergelijking te kunnen maken tussen de commerciële zenders met een Nederlandse en die met een Luxemburgse toestemming.

RADIO

Het toezicht op de landelijke radiozenders concentreert zich vooral op zenders met gepresenteerde programma's waarin spelletjes worden gespeeld en prijzen worden weggegeven. Een deel van het toezicht heeft betrekking op de formatverplichtingen zoals die zijn vastgesteld bij de etherfrequentieverdeling. Bij overtredingen van de formatverplichtingen is Agentschap Telecom de instantie die (mede namens het Commissariaat) de procedures voert. Zo is aan Slam! FM een bestuurlijke boete opgelegd, tegen welk besluit beroep is ingesteld. Ten aanzien van deze commerciële etheromroepen wordt daarnaast getoetst of de vergunninghouders geen verbondenheid hebben met andere instellingen die een frequentie hebben verkregen (zoals bedoeld in artikel 53c Mediabesluit en artikel 82f Mediawet). De gegevens ten behoeve van deze zogeheten gelieerdheidstoetsen zijn in 2005 opgevraagd en de toetsen worden begin 2006 uitgevoerd.

GRAFIEK 4.2 TOEZICHT COMMERCIËLE OMROEPEN RADIO

IN PERCENTAGE VAN GESELECTEERDE ZENDTIJD 2005

GO.MEDIA 109

BEZWAREN FOX KIDS AFGEWEEZEN

De Mediawet schrijft voor dat reclameboodschappen op een commerciële zender als zodanig herkenbaar en door optische en akoestische middelen duidelijk onderscheiden moeten zijn van de andere programmaonderdelen. Fox Kids kreeg in oktober vorig jaar een boete van € 13.500,- opgelegd voor het uitzenden van de reclameboodschap Het Nederlands Elftal Spel. Naar het oordeel van het Commissariaat was deze door de ongewoon lange duur, de vormgeving en de participatie van Fox Kids niet herkenbaar als reclameboodschap. De omroep was het hier niet mee eens en kwam in bezwaar. Aangevoerd werd onder meer dat de reclameboodschap duidelijk herkenbaar was door de optische en akoestische omlijsting en dat het Commissariaat geen toezicht dient te houden op de herkenbaarheid aan de hand van inhoudelijke criteria. In de beslissing op het bezwaar van Fox Kids worden deze bezwaren afgewezen. Het Commissariaat blijft bij zijn standpunt dat in een reclameboodschap het gebruik van elementen uit redactionele programmaonderdelen van de omroep verboden is, als de reclameboodschap daardoor niet meer als zodanig herkenbaar is. Het Commissariaat weet zich hierin gesteund door de Adviescommissie Bezwaarschriften die ook de mening deelt dat met het aanbrengen van een omlijsting niet per definitie is voldaan aan de herkenbaarheidseis en dat het Commissariaat bevoegd is hierover te oordelen.

TABEL 4.3 WAARSCHUWINGEN

datum	omroep	programma	aanleiding
12 april	Nickelodeon	V-smile spelcomputer	Reclameboodschap niet als zodanig herkenbaar
3 augustus	Yorin TV B.V.	Popstars The Rivals	Oproep in programma valt niet onder ontheffing zelfpromotie commerciële omroep
1 november	SBS Broadcasting BV / Net5	Het Blok – Het Blok Update	Tonen van producten en dienst van de sponsors in en rond de uitzendingen van het programma

TABEL 4.4 SANCTIEBESCHIKKINGEN

datum	omroep	programma	aanleiding	boete
25 januari	Publimusic B.V./ Noordzee FM	Music Store SMS Top 30	Sluikreclame voor Music Store in het radioprogramma Music Store SMS Top 30	€ 1.350,-
3 mei	MTV Networks B.V./ The Music Factory	TMF	Overschrijding van de reclamezendtijd 2004 in het programma TMF	€ 13.500,-
3 mei	SBS Broadcasting BV /SBS6	SBS6	Overschrijding van de reclamezendtijd 2004 in het programma SBS6 (tevens waarschuwing m.b.t. telewinkelloodschappen)	€ 27.000,-
3 mei	SBS Broadcasting BV /NET5	Net 5	Overschrijding van de reclamezendtijd 2004 in het programma Net 5	€ 54.000,-
3 mei	Yorin TV B.V.	Yorin	Overschrijding reclamezendtijd in het programma Yorin	€ 27.000,-
17 mei	Stichting Rotterdamse T.V. Producties (RNN)	RNN 7	Diverse overtredingen in verschillende programmaonderdelen die door RNN7 zijn uitgezonden	€ 10.100,-
1 november	Yorin TV BV	Yorin	Overschrijding van de reclamezendtijd 2005, tweede kwartaal	€ 54.000,-
1 november	TV 10 B.V.; Veronica	Veronica	Overschrijding reclamezendtijd 2005, tweede kwartaal, in het programma Veronica	€ 81.000,-
1 november	SBS Broadcasting BV; Net5	Net 5	Overschrijding van de reclamezendtijd 2005, tweede kwartaal, in het programma Net 5. Tevens een waarschuwing wegens onvoldoende duidelijk onderscheid tussen reclameboodschappen en overige programmaonderdelen.	€ 121.500,-

CO.MEDIA 110

EUROPESE HOF: FILMTIME IS OMROEP

De Raad van State verzocht het Europese Hof van Justitie in februari 2004 om een prejudiciële beslissing in de procedure van Mediakabel BV tegen het Commissariaat voor de Media. Mediakabel was het niet eens met het besluit van het Commissariaat, dat de pay per view dienst 'Filmtime' in 2001 aanmerkte als een programma voor bijzondere omroep. Volgens Mediakabel ging het hier om een interactieve dienst (near video on demand) waarop het Commissariaat geen toezicht kan uitoefenen. Begin juni 2005 volgde het arrest van het Hof. Volgens de Europese rechter is een dienst als 'Filmtime' die bestaat uit het uitzenden van voor ontvangst door het publiek bestemde televisieprogramma's en die niet op individueel verzoek van een afnemer wordt verstrekt, een televisieomroepdienst. Dit houdt in dat hiervoor de mediawettelijke regels gelden, zoals de verplichting om een bepaald gedeelte van de zendtijd te reserveren voor Europese producties. Een uitspraak van de Raad van State volgt uiteindelijk niet omdat Mediakabel het beroep intussen heeft ingetrokken.

TABEL 4.5 BESLISSINGEN OP BEZWAAR

datum	instelling	omschrijving	beslissing
11 januari	Yorin FM	Bezwaar van Yorin FM tegen het besluit van 3 juni 2004 in de zaak Pepsi Chart	Ongegrond; voor de ernst van de overtreding worden 2 in plaats van 3 punten toegekend, waarmee de hoogte van de boete op € 2700,- uitkomt
11 januari	Yorin TV B.V.	Bezwaar van Yorin FM in de zaak Pepsi Chart Live	Ongegrond; het bestreden besluit blijft gehandhaafd, zij het dat de motivering wordt aangepast
8 februari	Satellite Data Broadcasting	Bezwaar van Satellite Data Broadcasting tegen het besluit van 22 september 2004 (onthefing percentage Nederlands- en Friestalige programma's)	Gegronnd; het percentage Nederlands- en Friestalige programmaonderdelen wordt voor de jaren 2005 t/m 2007 op 0% gesteld
22 februari	BNR Nieuwsradio B.V.	Bezwaren van BNR Nieuwsradio B.V. tegen het besluit van 27 juli 2004, waarbij aan de omroep een waarschuwing is gegeven voor overtreding van artikel 71k, vijfde lid, van de Mediawet	Ongegrond; de motivering van het besluit wordt aangepast
8 maart	WorldMade Channel B.V.	Bezwaar van World Made Channel B.V. tegen het besluit van 19 oktober 2004 (onthefing percentage Europese producties en het percentage oorspronkelijk Nederlands- en Friestalige programmaonderdelen).	Gedeeltelijk gegrond; beide percentages worden op 0% gesteld voor de jaren 2004 en 2005
5 april	TV10 B.V. / Fox Kids	Bezwaar van TV 10 BV tegen het besluit van 15 oktober 2004, waarbij een bestuurlijke boete is opgelegd wegens overtreding van artikel 71f, eerste lid, van de Mediawet (Fox Kids – het Nederlands Elftal spel)	Ongegrond; het besluit blijft gehandhaafd, zij het met aanvullende motivering
6 september	RNN7	Bezwaar Stichting Rotterdamse TV Produkties/RNN tegen het besluit van 19 mei 2005, waarbij een boete van € 10.100,- is opgelegd naar aanleiding van verschillende overtredingen van de Mediawet	Niet ontvankelijk
15 september	SBS Broadcasting B.V. / NET 5	Bezwaar van SBS Broadcasting BV tegen het besluit van 4 mei 2005 met betrekking tot overtreding NET 5 reclamezendtijd 2004	Gedeeltelijk gegrond; boete blijft € 54.000,-
8 november	SBS Broadcasting B.V.	Nieuwe beslissing op bezwaar met betrekking tot Ajax Toernooi 2001 na hoger beroep	Gedeeltelijk gegrond; alsnog geen sluitcreclame, intrekking boete
31 januari 2006	Talpa	Bezwaar voorkeursrecht	Gedeeltelijk gegrond

TABEL 4.6 RECHTERLIJKE UITSPRAKEN

indiener	gericht tegen	onderwerp	uitspraak
NET 5	Beslissing op bezwaar van 27 april 2004	Reclamezendtijd 2003	28-juli 2005 beroep ongegrond
TV 10 B.V.	Beslissing op bezwaar van 27 april 2004	Reclamezendtijd 2003	28 juli 2005: beroep ongegrond
SBS Broadcasting B.V.	Beslissing op bezwaar van 27 april 2004	Reclamezendtijd 2003	28 juli 2005: beroep ongegrond
UPC	Beslissing op bezwaar van 16 maart 2004	Club, Avante, Extreme Sports	Beroep ingetrokken op 14 februari 2006

PROGRAMMAQUOTA

Vooral de grote commerciële omroepen hebben moeite te voldoen aan het percentage Europese producties. Naar aanleiding van een eerdere bespreking met de Vestra, als vertegenwoordiger van de commerciële omroepen, heeft begin 2005 overleg plaatsgevonden met de Europese Commissie over definities en de wijze van rapporteren en handhaven. Het overleg heeft ertoe geleid dat de definities ten aanzien van de in aanmerking te nemen zendtijd opnieuw tegen het licht zijn gehouden. Ook is besloten naar aanleiding van de rapportages over 2004 geen sancties op te leggen maar te kiezen voor overleg als vorm van handhaving. Uit de toelichtingen van de omroepen die in 2004 niet voldeden aan het percentage Europees product is gebleken dat doorgaans wel meer dan 50% van de budgetten aan dit product werd besteed.

TABEL 4.7 PROGRAMMAQUOTA 2004 COMMERCIELE OMROEPEN (SELECTIE)

	Europese productie (≥ 50%)	Onafhankelijke Europese productie (≥ 10%)	Recente productie (% van kolom 2) (≥ 33%)	Oorspronkelijk Nederlands- of Friestalige productie (≥ 50%)
Net 5	34	32	84	51
SBS6	49	26	83	68
Veronica/Jetix	52	40	95	76
Yorin	55	39	73	60
MTV The Netherlands	38	25	95	23
The Music Factory (TMF)	55	44	99	28
The Box	5	3	97	16
Nickelodeon	37	36	42	66

In het verslagjaar hebben het ministerie van OCW en het Commissariaat aan de Europese Commissie gerapporteerd over het naleven van de programmaquota in 2003 en 2004.

ONTHEFFINGEN

Het Commissariaat kan in bijzondere gevallen ontheffing verlenen van het verbod op reclame-uitingen in de programma's van commerciële omroepen (artikel 71m van de Mediawet).

TABEL 4.8 ONTHEFFINGEN

datum	omroep	omschrijving
4 januari	TMF	In verband met de 'Actie Azië 555' voor de slachtoffers van de tsunami, is ontheffing van de reclamebepalingen verleend
4 januari	Vrije Radio Omroep Nederland, mede namens een aantal andere landelijke radio-zenders, zowel publiek als commercieel	Idem (Actie Azië 555)
5 januari	SBS 6	Idem (Actie Azië 555)
28 april	Radio 227	Actie ten bate van een Familiehuis Daniel den Hoed, met de verslaglegging van een sponsorloop. (Uitzending 16 mei 2005)

Volgens artikel 71o van de Mediawet moet het televisieprogramma van een commerciële omroepinstelling ten minste uit veertig procent oorspronkelijk Nederlands- of Friestalige programmaonderdelen bestaan. In bijzondere gevallen kan het Commissariaat het percentage lager vaststellen (tabel 4.9).

Artikel 71n uit de Mediawet bepaalt dat het televisieprogramma van een commerciële omroep voor ten minste vijftig procent uit programmaonderdelen dient te bestaan die kunnen worden aangemerkt als Europese producties. In de onderstaande bijzondere gevallen heeft het Commissariaat een gedeeltelijke ontheffing verleend (tabel 4.10).

TABEL 4.9 ONTHEFFING NEDERLANDS-FRIESTALIG – ARTIKEL 71 D, DERDE LID, MW

omroep	programma	datum	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Coventry Media Group BV	CarChannel	1 februari			0%	0%	0%	0%
Satellite Data Broadcasting	Livesex Promo Sexview Promo (programma's gericht op landen buiten NL)	8 februari	0%	0%	0%			
Satellite Data Broadcasting	Temporary Fun	8 februari			0%	0%	0%	
World MadeChannel	World Made Channel	8 maart		0%	0%			
Satellite Data Broadcasting	Satview	4 oktober		0%	0%	0%		
				van 4/10		tot 4/10		
The European Affairs Channel (EACH)	EACH	11 oktober				0%	0%	
World Made Channel	World Made Channel	29 november				0%		

TABEL 4.10 ONTHEFFING EUROPEES PRODUCT

omroep	programma	datum	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Arrivo on demand B.V.	Arrivo (verzoek afgewezen)	1 maart						
World Made Channel	World MadeChannel	8 maart		0%	0%			
NederSat N.V.	Full-X 1, Full-X 2, Full-X 3, Full-Muzik 1 en Full-Muzik 2.	22 maart		0%	10%	15%	25%	
Satellite Data Broadcasting B.V.	Wijziging format Temporary Fun	23 juni			0%	0%	0%	
Chellomedia	Canal+ kanalen (Blauw NL, Geel NL en Rood NL)	27 september			0%	10%	15%	25%
Chellomedia Programming	Arrivo On Demand	22 november			20%	20%	20%	
World Made Channel	World Made Channel	29 november				0%		

TABEL 4.11 WOB-PROCEDURES

verzoeker	onderwerp	besluit
Vrije Radio Omroep	Afschriften van de onderzoeksresultaten van het CvdM met betrekking tot de naleving van de vergunningsvoorschriften door ID&T	3 maart 2005 - afgewezen
Radio.nl	Stukken geclausuleerde radio-omroep	17 maart 2005 - afgewezen

KABELZAKEN

Zowel programmaraden als kabelexploitanten en programma-aanbieders kunnen, voor zover het gaat om het wettelijke minimumpakket op de kabel, een verzoek indienen bij het Commissariaat om bestuursrechtelijke handhaving van artikel 82k Mediawet. Dit artikel bepaalt dat de abonnees op de kabel een pluriform samengesteld wettelijk minimumpakket van 25 radio- en 15 televisieprogramma's moet worden geboden. Een door de gemeenteraad ingestelde programmaraad adviseert over het minimumpakket en de kabelexploitant mag alleen om zwaarwichtige redenen van dat advies afwijken. Klachten met betrekking tot de overige programma's (de programma's van het standaardpakket die niet behoren tot het wettelijke minimumpakket), moeten worden voorgelegd aan de Onafhankelijke Post en Telecom Autoriteit (OPTA). In 2005 zijn 7 besluiten genomen naar aanleiding van verzoeken om bestuursrechtelijke handhaving van artikel 82k.

In artikel 82i is vastgelegd welke programma's de kabelexploitant verplicht moet uitzenden naar alle aangeslotenen: het zogeheten must carry pakket. Dit artikel heeft in 2005 niet tot handavingsverzoeken geleid.

CO.MEDIA 109

UPC MOET ARTE DOORGEVEN

UPC moet het advies van de APR (de programmaraad van Amsterdam en omstreken) met betrekking tot het programma ARTE opvolgen. Het Commissariaat vindt het enkele feit dat voor de uitzending moet worden betaald geen zwaarwichtige reden om af te wijken van het advies. Het door ARTE in rekening gestelde bedrag ter vergoeding van de auteursrechten wordt niet onredelijk geacht en de exploitatie van het omroepnetwerk komt er niet door in gevaar.

De APR kwam eind vorig jaar met een handavingsverzoek. In het Advies Kabelplan Televisie 2004-2005 was ARTE in het wettelijke minimumpakket geadviseerd. UPC nam dit deel van het advies niet over, omdat zij de auteursrechten voor ARTE niet wilde betalen. Beleid van UPC is dat programma-aanbieders moeten betalen voor alle rechten die samenhangen met analoge doorgifte. Slechts de buitenlandse aanbieders van publieke omroepprogramma's vormen hierop een uitzondering, omdat zij geen belang hebben bij uitzending in Nederland. Volgens UPC had ARTE wel belang bij uitzending en de kabelexploitant weigerde daarom de auteursrechten te betalen. Het Commissariaat heeft nu geoordeeld dat het te betalen bedrag geen zwaarwichtige reden vormt om van het advies van de APR af te wijken.

5.1 PROGRAMMARAADZAKEN

De besluiten, beslissingen op bezwaar en rechterlijke uitspraken naar aanleiding van verzoeken tot bestuursrechterlijke handhaving van artikel 82k, tweede lid, van de Mediawet waren in 2005 de volgende.

BESLUITEN

Besluit van 1 maart tot afwijzing van het verzoek van de Programmaraad LRVW om bestuursrechtelijke handhaving tegen Casema (RTL, ARTE, TVE); het is niet redelijk van Casema te verlangen om een op 22 augustus 2004 uitgebracht advies met ingang van 1 september 2004 uit te voeren.

Besluit van 29 maart tot boeteoplegging aan UPC indien UPC niet vóór 1 september 2005 het advies van de APR heeft opgevolgd voor zover het betreft het programma ARTE (zie kader).

Besluit van 17 mei tot afwijzing van het verzoek van TV5 om bestuursrechtelijke handhaving tegen UPC; UPC kan niet worden verweten dat Programmaraad Zuidoost Flevoland nog geen advies heeft uitgebracht, zodat UPC zelf het wettelijke minimumpakket moest samenstellen; het Commissariaat stelt vast dat dit pakket voldoende pluriform is samengesteld.

Besluit van 14 juni tot boeteoplegging aan UPC voor het niet opvolgen van het advies van Programmaraad Gelderland-Oost voor zover het betreft het programma ARTE; het verzoek van deze programmaraad tot bestuursrechtelijke handhaving tegen UPC voor wat betreft de programma's Turner Classic Movies en NDR3 en voor wat betreft kanaaldeling wordt afgewezen.

Besluit van 12 juli tot afwijzing van het verzoek van Programmaraad Gelderland-Oost om bestuursrechtelijke handhaving tegen UPC (implementatiedatum programmaraadadvies).

Besluit van 2 augustus tot afwijzing van het verzoek van Salto om bestuursrechtelijke handhaving tegen UPC, nu alle door Salto voor uitzending aangeboden radio- en televisieprogramma's door UPC worden uitgezonden.

Besluit van 25 oktober tot afwijzing van het verzoek van de Stichting Programma-adviesraad Oost om bestuursrechtelijke handhaving tegen UPC, voor het niet opvolgen van het programmaraadadvies voor zover het betreft het radioprogramma RTBF Musiq3.

BESLISSINGEN OP BEZWAAR

Beslissing op bezwaar van 1 maart tot gegrond verklaring van het bezwaar van Casema tegen het besluit van 8 oktober 2004, waarbij het verzoek van de Programmaraad LRVW tot bestuursrechtelijke handhaving van artikel 82k, vijfde lid, Mediawet is ingewilligd (De Bollenstreek-problematiek).

Beslissing op bezwaar van 24 mei tot ongegrond verklaring van de bezwaren van UPC tegen het besluit van 16 november 2004, waarbij aan UPC een boete is opgelegd indien UPC niet vóór 1 februari 2005 het advies van Programmaraad Haarlem heeft opgevolgd voor zover het betreft het programma France Culture. UPC is tegen de beslissing van het Commissariaat in beroep gegaan bij de Rechtbank Amsterdam.

Beslissing op bezwaar van 8 november 2005 tot gegrond verklaring van het bezwaar van UPC tegen het besluit d.d. 29 maart 2005, voor zover het betreft de aan UPC opgelegde voorwaardelijke boete en tot ongegrond verklaring van de overige bezwaren tegen het besluit van 29 maart 2005, waarbij UPC gewezen is op de verplichting het programmaraadadvies ten aanzien van het programma ARTE te volgen. UPC is tegen de beslissing in beroep gegaan, voor zover de bezwaren ongegrond zijn verklaard.

Beslissing op bezwaar van 15 november tot ongegrond verklaring van de bezwaren van Programmaraad Gelderland-Oost tegen de besluiten van 14 juni 2005 (voor zover het betreft NDR3) en 12 juli 2005 (implementatiedatum programmaraadadvies).

RECHTERLIJKE UITSpraak

Uitspraak Rechtbank Zutphen d.d. 20 juni 2005 waarbij het beroep van Programmaraad Gelderland-Oost tegen de beslissing op bezwaar van 12 oktober 2004 ongegrond is verklaard (implementatiedatum programmaraadadvies).

GEMEENTEN ZONDER PROGRAMMARAAD

Alleen de gemeenteraden van de gemeenten Texel en Waterland hadden per 31 december 2005 nog geen programmaraad ingesteld of een lid van een regionale programmaraad benoemd. Burgemeester en wethouders van deze gemeenten hebben toegezegd een en ander in de eerste helft van 2006 voor te bereiden.

Het Commissariaat ziet er op toe dat de programmaraden de Mediawet naleven, maar heeft bij overtredingen geen sanctiemogelijkheden. De programmaraden worden in de wet namelijk niet genoemd in de opsomming van instellingen aan wie het Commissariaat een bestuurlijke boete kan opleggen. Op een andere wijze leidt het niet naleven van de wet echter wel tot repercussies, aangezien de zorgvuldigheid van de totstandkoming van het advies van de programmaraad in het geding is. Dit kan er toe leiden dat de kabelexploitant het advies als niet rechtsgeldig genomen terzijde legt of van het advies afwijkt. Het Commissariaat kan vervolgens toetsen of er sprake is van een zwaarwichtige reden om van het advies af te wijken.

GO.MEDIA 108

ONAFHANKELIJKHEID PROGRAMMARADEN

Eind vorig jaar bleek dat enkele leden van programmaraden hun lidmaatschap combineerden met een betrekking bij een omroepinstelling. Het Commissariaat liet de betreffende programmaraden weten dat het hebben van een betrekking, al dan niet tegen betaling, bij een publieke of commerciële omroepinstelling volgens de Mediawet onverenigbaar is met het lidmaatschap van de programmaraad. De achterliggende gedachte van deze per 31 mei 2004 in de Mediawet opgenomen bepaling is dat omroepinstellingen een gelijke kans dienen te hebben om opgenomen te worden in het advies over het door de kabelexploitant uit te zenden programmapakket. Een eventuele voorkeursbehandeling van één van die omroepinstellingen moet daarom worden vermeden.

Om de programmaraden nader in te lichten over de aard en de gevolgen van de wettelijke bepalingen met betrekking tot de onafhankelijkheid van de leden, heeft de stichting landelijk steunpunt programmaraden (kabelraden.nl) gedragsregels opgesteld. Deze zijn aan het Commissariaat ter beoordeling voorgelegd. De 'beleidslijn onafhankelijkheid leden programmaraden' is op www.kabelraden.nl gepubliceerd.

OVERIGE PUBLIEKE EN COMMERCIEËLE ZAKEN

6.1 MONITOR MEDIACONCENTRATIES, NIEUWE OPZET

Vanaf 2005 kent de Monitor Mediaconcentraties een nieuwe onderzoeksopzet die zich richt op twee elkaar aanvullende onderzoeksrichtingen. Enerzijds blijft het van belang om, zoals de voorgaande jaren is gebeurd, eigendomsverhoudingen en concentratiebewegingen in de pers-, televisie- en radiosector in kaart te brengen, anderzijds wordt meer verdieping gegeven aan vraagstukken rond pluriformiteit en onafhankelijkheid. De focus ligt daarbij op crossmediaal onderzoek van de markt voor nieuws en informatie. Met deze aanpak geeft het Commissariaat een nieuwe invulling aan de oorspronkelijke functie van de mediamonitor: het signaleren van bedreigingen voor de pluriformiteit en de onafhankelijkheid van informatievoorziening.

NIEUWSMARKT

In de maand oktober verscheen het vierde rapport Mediaconcentratie in Beeld, met daarin een eerste onderzoek naar de nieuwsmarkt. Met dit onderzoek gaat de mediamonitor voor het eerst niet uit van het platform (pers, televisie, radio, internet) maar van de inhoud: nieuws. Het begrip nieuws wordt gedefinieerd als actuele, universele, professioneel bewerkte en op alle Nederlanders gerichte informatie. In totaal maken Nederlanders gebruik van 66 nieuwsbronnen: 32 dagbladen en tijdschriften, 17 radio- en televisieprogramma's en 17 internetsites. Opvallend is dat vier van de 66 nieuwsbronnen samen bijna de helft van het marktaandeel behalen. Die vier zijn het NOS radionieuws, het ANP radionieuws (via commerciële zenders), het NOS Journaal en op de vierde plaats het RTL Nieuws. De eerste krant is de Telegraaf op de vijfde plaats en de eerste internetsite is telegraaf.nl op nummer zes, wellicht mede dankzij het feit dat bezoekers van de MSN-pagina die nieuws willen lezen automatisch bij De Telegraaf terechtkomen.

RADIONIEUWS

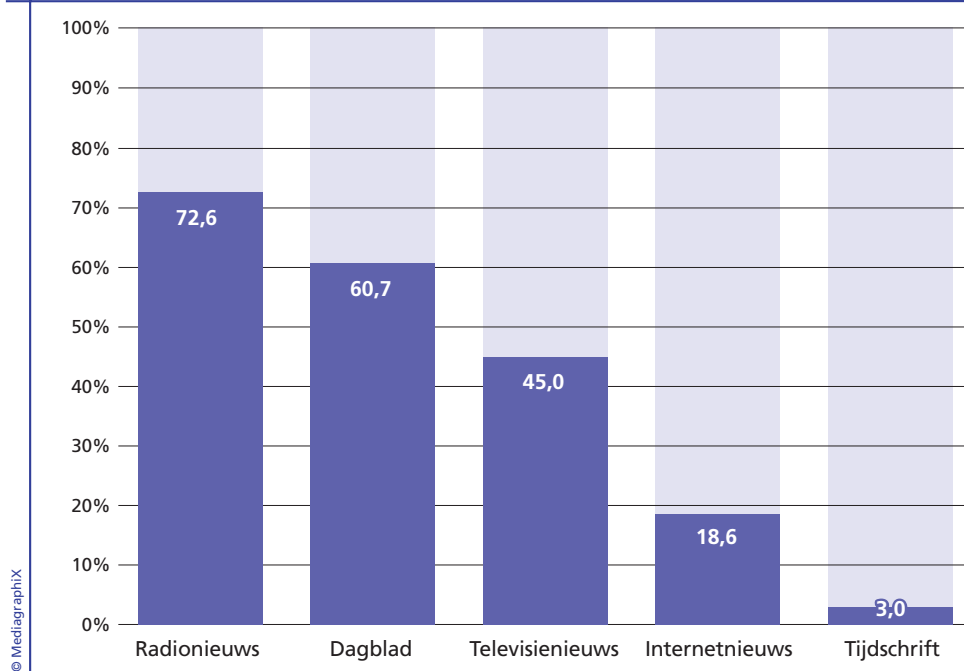
Nederlanders zijn goed geïnformeerd over de dagelijkse actualiteit: meer dan 95 procent maakt in een periode van twee dagen gebruik van het nieuwsaanbod. Bijna driekwart van de Nederlanders komt dagelijks in aanraking met nieuws via de radio. Hierbij moet in aanmerking worden genomen dat veelal vooral geluisterd zal worden naar het omliggende muziekprogramma. In het onderzoek waren niet de afzonderlijke radionieuwsuitzendingen betrokken maar volledige radiozenders met bulletins op de hele uren. Nieuws via dagbladen bereikt meer mensen dan via televisie. De beperkte hoeveelheid journaals en actualiteitenprogramma's op televisie maakt het minder vanzelfsprekend dat elke televisiekijker ook door een nieuwsprogramma wordt bereikt. Van belang is dat nieuws in dagbladen en op televisie door meer verschillende redacties wordt gemaakt dan radionieuws.

AANBIEDERS

Achter de 66 nieuwsbronnen staan 22 verschillende aanbieders. De grootste speler is De Publieke Omroep die met nieuwsberichten meer dan de helft van de Nederlandse bevolking bereikt. Daarna volgen RTL, ANP, Telegraaf, Wegener en PCM. Een ruime meerderheid van de bevol-

FIGUUR 6.1

BEREIK VAN NIEUWS PER MEDIUMTYPE (IN PROCENTEN)

king maakt gebruik van twee of meer nieuwsaanbieders. Een kwart maakt slechts gebruik van één aanbieder, in veel gevallen ANP (radionieuwsuitzendingen op commerciële radiozenders). Te verwachten valt dat de krantenbedrijven en vooral de Publieke Omroep in de toekomst marktaandeel gaan verliezen als de komende 'internetgeneratie', die een teruglopend percentage nieuwsgebruik kent, het nieuwsmediagebruik bepaalt. Voor hun voortbestaan zal een multimediale aanpak noodzakelijk zijn. Gevaren voor de toekomstige informatievoorziening ziet de mediamonitor vooral in een te verwachten verminderd gebruik van achtergrondinformatie en een versterkt gebruik van kort, snel en oppervlakkig nieuws. Het gevaar van een hoge aanbiederconcentratie op de nieuwsmarkt als gevolg van fusies, is vooral afhankelijk van de zelfstandigheid van de betrokken redacties.

INTERNETACTIVITEITEN

Naast het onderzoek naar de landelijke nieuwsmarkt, besteedde de mediamonitor dit keer extra aandacht aan de concentratieontwikkelingen ten aanzien van de media op internet en de regionale media. Het aantal internetgebruikers is de laatste jaren behoorlijk toegenomen. Toch blijkt uit het onderzoek dat de publiekspreferenties nauwelijks zijn veranderd. De eerste vier plaatsen worden bezet door startpagina.nl, msn.nl, google.nl en detelefoongids.nl. Naast zoekmachines, particuliere handel en thuiswinkels behoort ook nieuws tot de belangrijkste deelmarkten op internet. De nieuwsdomeinen met het grootste bereik zijn met afstand telegraaf.nl, nu.nl en nos.nl. Bijna de hele nieuwsmarkt maakt deel uit van de in de monitor beschreven uitgevers en omroepen. Samen behalen uitgevers en omroepen een marktaandeel van bijna 20 procent van alle unieke internetbezoekers.

TABEL 6.1 BEST BEZOCHTE NIEUWSDOMEINEN 2004

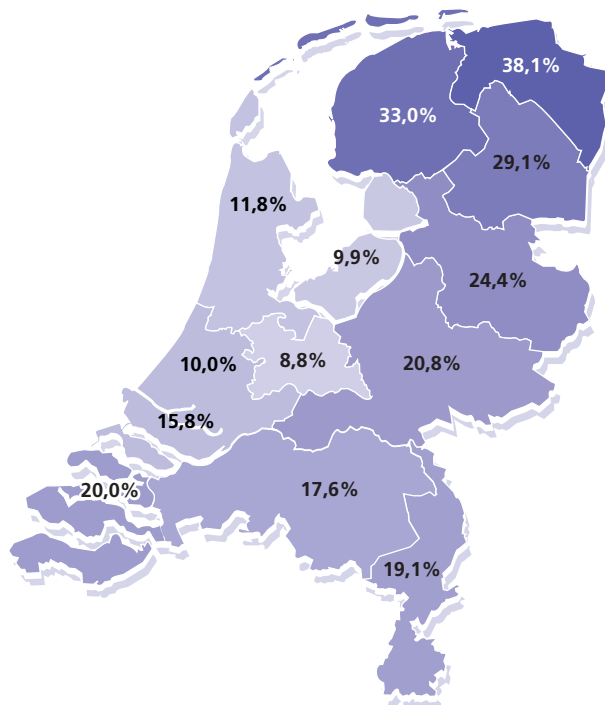
titel (gerangschikt naar bereik 2004)	bereik (in procenten)	aanbieder
telegraaf.nl	26,4	Telegraaf Media Groep
nu.nl	25,7	Sanoma WSOY
nos.nl	25,4	Publieke Omroep
ftv.nl	10,3	MoneyView
ad.nl	10,1	PCM uitgevers
nrc.nl	10,0	PCM uitgevers
volkskrant.nl	9,9	PCM uitgevers
trouw.nl	5,4	PCM uitgevers
kranten.com	4,9	Eureka Internetdiensten
nieuws.nl	3,4	MoneyView
parool.nl	2,9	Het Parool
spitsnet.nl	2,7	Telegraaf Media Groep
dvhn.nl	2,6	NDC Holding
nhd.nl	2,3	Telegraaf Media Groep

Bron data: Multiscope, bewerking: Commissariaat voor de Media

FIGUUR 6.2

MARKTPOSITIE REGIONALE RADIOZENDERS 2004

PER PROVINCIE, OP BASIS VAN LUISTERCIJFERS

© MediagraphiX, Bron data: CLO Intomart GfK (bewerking Centrale Reclame Services)

REGIONALE MEDIA

Van de betaalde krantenoplage bestaat meer dan de helft uit regionale dagbladen. Per regio verschilt het aandeel van de regionale bladen aanzienlijk. Daarbij wordt de dekking van regionale kranten kleiner naarmate de dekking van landelijke kranten toeneemt. Ook bij televisie en radio zijn er grote verschillen tussen regio's, niet alleen ten aanzien van marktaandelen maar ook qua bereik. Kijken of luisteren naar een regionale zender staat echter los van het kijken of luisteren naar een landelijke zender. Opvallend is dat de marktaandelen van regionale dagbladen, radio- en televisieomroepen sterk samenhangen. Als in een regio de regionale dagbladen slecht presteren, geldt dat ook voor regionale televisie en radio. Groningen, Zeeland, Friesland, Drenthe en in iets mindere mate Overijssel zijn vitale regionale mediamarkten. In de vier eerstgenoemde provincies scoren de televisiezenders opvallend goed. In Overijssel doen de verschillende mediatypen het even goed. In Limburg zijn alleen de dagbladen sterk; de provincie neemt verder een gemiddelde positie in, net als Noord-Brabant en Gelderland. In Noord- en Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland spelen regionale media een marginale rol. Geconcludeerd kan worden dat de betekenis van de regionale mediamarkt afhangt van de aard van de regio. Waar mensen in regionaal nieuws geïnteresseerd zijn, maken ze gebruik van alle mediaplatformen.

PERSBERICHT 27 OKTOBER 2005

DRINGEND WETTELIJKE RUIMTE GEWENST VOOR VORMING MULTIMEDIABEDRIJVEN

Het Commissariaat voor de Media pleit voor versoepeling van de wettelijke cross-ownership beperkingen voor dagbladuitgevers, zodat de bedrijven zich kunnen ontwikkelen tot multimediaondernemingen. Dat betekent dat ook grotere dagbladbedrijven de mogelijkheid moeten krijgen een omroeplicentie aan te vragen. Om een te grote concentratie van opiniemacht te voorkomen moet echter wel een nieuw instrument ontwikkeld worden dat kijkt naar de effecten van concentratie op de nieuwsmarkt. Deze aanbevelingen doet het Commissariaat in het vierde rapport Mediaconcentratie in Beeld dat deze week is verschenen.

Commissaris Inge Brakman: "Versoepeling is nodig om uitgevers de mogelijkheid te bieden zich multimediaal verder te ontwikkelen en daarmee hun overlevingskansen te vergroten. Er is bovendien behoefte aan het opnieuw definiëren van het level playing field in Nederland. Vooral omdat RTL met een buitenlandse licentie zich op de Nederlandse markt richt, ontstaan er ongelijke kansen voor bedrijven op deze mediamarkt. Er zijn wel beperkende regels in Nederland, maar er zijn geen algemene Europese regels."

In het rapport beschrijft het Commissariaat voor de Media de platformmarkten geschreven pers, televisie en radio. Dit jaar wordt extra aandacht besteed aan internet en de regionale markten. In overeenstemming met het rapport van de Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid wordt een accent gelegd op de contentmarkt voor nieuws. Uit het rapport blijkt dat Nederlanders vooral van nieuws op de hoogte blijven via de radio, op de voet gevolgd door televisiejournals. Opvallend is dat de nieuwsprogramma's van de Publieke Omroep daarin een sterke positie innemen. Echter, doordat nieuwsconsumenten tussen de 13 en 29 jaar steeds minder de Publieke Omroep als nieuwsbron kiezen, komt deze positie onder druk te staan.

Het rapport vormt een aanzet tot het analyseren van de pluriformiteit op de landelijke nieuwsmarkt over alle mediaplatformen heen. De achterliggende gedachte is dat uitgevers en omroepen zich hoe langer hoe meer op multimediale wijze ontplooiën en dat voor de overheid een taak is weggelegd de pluriformiteit van het nieuwsaanbod te waarborgen.

Naast versoepeling van de Nederlandse wetgeving dient parallel daaraan de discussie over de harmonisering van Europese mediawetgeving gestimuleerd te worden. Met nadruk zal moeten worden gewerkt aan het creëren van gelijke kansen voor alle partijen die zich met nieuws en informatie op de Nederlandse nieuwsmarkt richten.

HUIDIGE MEDIAWET

Ondernemingen met een marktaandeel van 25 procent of meer op de dagbladmarkt krijgen geen zendtoestemming voor televisie of radio. Boven dit percentage mag een dagbladuitgever tot één derde (33,3 procent) van de zeggenschap over een televisie- of radiozender uitoefenen.

KABINETSVOORNEMEN DECEMBER 2004

Het kabinet overweegt het instellen van een maximum marktaandeel van 35 procent op de dagbladmarkt en verruiming van de crossownershipregeling. Met een marktaandeel tussen 25 en 35 procent op de dagbladmarkt wil men de ruimte voor zeggenschap over televisiezenders uitbreiden naar 50 procent. Voor een onderneming die door autonome groei boven het maximum van 35 procent komt, blijft de huidige 33,3 procent zeggenschap van kracht. Verder wil het kabinet de crossownershipregeling niet langer laten gelden voor radiozenders.

RAPPORT MEDIACONCENTRATIES (OKTOBER 2005)

Het Commissariaat voor de Media adviseert de huidige crossownershipregeling te versoepelen. Wel dient een maximum marktaandeel te worden ingesteld voor spelers op de platformmarkten dagbladen, televisie en radio. Met de WRR pleit het Commissariaat voor een focus op platformoverstijgende nieuwsmarkt. Het Commissariaat acht het noodzakelijk een aanvullend instrument ter regulering van opiniemacht te ontwikkelen, dat aan het dagelijkse bereik van individuele nieuwsaanbieders grenzen stelt.

6.2 AFSPRAKEN OVER METATOEZICHT OP NICAM

NICAM-voorzitter Hedy d'Ancona en Commissariaatvoorzitter Jan van Cuilenburg ondertekenden op 14 april een nieuw convenant waarin afspraken zijn vastgelegd over de taakverdeling tussen beide partijen en over de wijze waarop het Commissariaat het metatoezicht zal uitvoeren op de kwaliteit van de NICAM-classificaties. Het vorige convenant, dat dateerde van juni 2001, is ingetrokken. Het door de staatssecretaris gewenste metatoezicht op het NICAM vormde de aanleiding voor het nieuwe convenant.

Het metatoezicht betreft de kwaliteit van de NICAM-classificaties op het gebied van televisie, film, video en dvd. Het Commissariaat ziet toe op de controle die het NICAM zelf uitoefent en op de criteria die het NICAM gebruikt om te bepalen of de classificatie betrouwbaar, valide, stabiel, consistent en nauwkeurig is.

Bij de validiteit gaat het om de vraag of de classificaties kloppen in de ogen van de gebruikers: vinden ouders en opvoeders dat de Kijkwijzer een goede indicatie geeft van de mogelijk schadelijke elementen in mediaproducties? De validiteit zal worden beoordeeld aan de hand van de aantallen klachten en de aard van de klachten die het NICAM heeft ontvangen en aan de hand van de gegevens uit het meest recente publieksonderzoek. Daarnaast moet een voortdurende ontwikkeling van het Kijkwijzersysteem de validiteit waarborgen.

De betrouwbaarheid kan worden gemeten door te kijken naar de mate van overeenstemming tussen de classificaties van een steekproef uit de producties door twee of meer codeurs: de intercodeurbetrouwbaarheid. In dit geval zal niet worden vergeleken tussen classificaties van codeurs onderling maar tussen die van codeurs en NICAM-medewerkers. Verder zal het NICAM de codeurs jaarlijks een dvd met een aantal fragmenten toesturen, die zij via de codeurswebsite moeten classificeren. Daarmee wordt een goed beeld verkregen van de intercodeurbetrouwbaarheid.

Afgesproken is dat het NICAM jaarlijks voor 1 maart gegevens aanlevert over het voorafgaande jaar. Het Commissariaat rapporteert vervolgens voor 1 juli aan de staatssecretaris over het metatoezicht.

6.3 EVENEMENTENZENDERS

Op grond van artikel 82c, lid 2, van de Mediawet kan het Commissariaat aan natuurlijke of rechtspersonen toestemming verlenen door middel van een omroepzender (dus via de ether) een radioprogramma voor een bijzonder doel uit te zenden dat een beperkt bereik heeft of van beperkte duur is. Voor het gebruik van frequentieruimte moet vervolgens een vergunning worden aangevraagd bij het Agentschap Telecom van het Ministerie van Economische Zaken. De zenders die voor bijzondere doelen worden ingezet, worden aangeduid als evenementenzenders.

Het Commissariaat hanteert het beleid dat het bijzondere doel betrekking moet hebben op het ter plekke verslag doen van of het ondersteunend zijn aan een evenement dat een relatie heeft met het beperkte uitzendgebied. Er is sprake van een evenement als het gaat om een culturele manifestatie, sportwedstrijd, beurs of een soortgelijke gebeurtenis, waarbij publiek aanwezig is en die niet afhankelijk is van de vraag of er via de ether aandacht aan wordt besteed.

In 2005 verleende het Commissariaat 69 toestemmingen voor het gebruik van een evenementenzender en werden 6 aanvragen afgewezen.

GO.MEDIA 112

AANVRAGEN EVENEMENTENZENDERS AFGEWEZEN

Enkele verzoeken om toestemming voor zogeheten evenementenzenders zijn de afgelopen tijd door het Commissariaat afgewezen. Een aanvraag voor de periode van 1 februari tot en met 8 maart 2006 ten behoeve van de gemeenteraadsverkiezingen in Heerhugowaard en een aanvraag voor de periode van 4 tot en met 28 februari 2006 ten behoeve van Vastenavond in Bergen op Zoom, zijn afgewezen omdat het in beide gevallen eerder een programma voor een algemeen publiek betreft (waaraan de lokale omroep aandacht kan besteden) dan een evenement. Ook zijn de aanvragen afgewezen van Radio Moonlight in Emmen en Stichting Facilair Centrum De Golbreker in Amersfoort. Deze instellingen vroegen toestemming voor een groot aantal evenementen op opeenvolgende dagen in november en december 2005, zodat een radioprogramma zou ontstaan dat gedurende een langere periode zou worden uitgezonden. Het Commissariaat acht dit niet in overeenstemming met de bedoeling van de wet aangezien het onderscheid met een regulier radioprogramma zo nagenoeg verdwijnt.

6.4 BELEIDSREGELS PROGRAMMAQUOTA

De Beleidsregels Programmaquota zijn per 1 oktober 2005 aangepast. De definitie van 'nieuws' (een categorie die niet meetelt voor het percentage Europese programmaonderdelen) is beperkter geformuleerd. Ook wordt het verplichte percentage Nederlands- of Friestalige programmaonderdelen op 0 procent vastgesteld als het programma door middel van satellietverspreiding wel in Nederland is te ontvangen maar zich aantoonbaar uitsluitend op landen buiten Nederland richt. Tegelijk zijn de in de Beleidsregels vermelde artikelnummers gewijzigd. Dit was nodig omdat bij de wijziging van de Mediawet per 31 december 2003 de bepalingen ten aanzien van de commerciële omroep zijn overgeheveld van het Mediabesluit naar de wet. Op 6 december 2005 is nog een technische wijziging doorgevoerd die in werking treedt per 1 januari 2006.

6.5 BELEIDSLIJN SANCTIEMAATREGELEN

In verband met de per 31 december 2003 in de Mediawet verhoogde maximale boetebedragen,

heeft het Commissariaat zijn Beleidslijn Sanctiemaatregelen aangepast. De beleidslijn geeft aan op welke wijze het Commissariaat van zijn bevoegdheden tot het opleggen van sanctiemaatregelen gebruik maakt. De gewijzigde beleidslijn met de nieuwe berekeningsgrondslagen geldt per 15 augustus 2005.

6.6 SPONSORREGELS GEACTUALISEERD

In aansluiting op de op 31 december 2003 in werking getreden gewijzigde Mediawet heeft het Commissariaat de sponsorregels die gelden voor publieke en voor commerciële omroep geactualiseerd. Op grond van de nieuwe regels wordt het voor commerciële omroepen onder meer mogelijk om sponsorvermeldingen niet alleen aan het begin of aan het eind van een programmaonderdeel, maar ook voor of na een programmaonderbrekend reclameblok te plaatsen. Met betrekking tot de publieke omroep is het begrip niet-particuliere onderneming nader ingevuld. Kortweg gaat het om overheidsinstellingen (al dan niet als zelfstandig bestuursorgaan) en maatschappelijke/goede doelenorganisaties, waaronder ook de permanente landelijke loterijen. Voor alle omroepen geldt dat het op een billboard, naast de naam of het merk, vermelden van een e-mailadres, internetadres, hoofdactiviteit of hoofdvestiging, niet meer wordt beschouwd als een reclameboodschap. Daarnaast mogen commerciële omroepen nu ook producten en diensten op hun billboards vertonen. Verder is vastgesteld dat bijdragen die niet uitkomen boven € 500,- per programmaonderdeel voor televisie en € 100,- per programmaonderdeel voor radio, worden aangemerkt als bijdragen van ondergeschikte betekenis. De nieuwe sponsorregels gelden per 1 augustus 2005.

6.8 ONTHEFFINGSBESLUITEN ZELFPROMOTIE

Zelfpromotie wordt in de Europese Richtlijn omschreven als een bijzondere vorm van reclame, waarbij de omroeporganisatie haar eigen producten, diensten, programma's of netten aanprijst. Om te voorkomen dat zelfpromotie alleen in de reclameblokken uitgezonden mag worden, heeft het Commissariaat besloten hiervoor een generieke ontheffing te verlenen van het sluik-reclameverbod (bij commerciële omroep) en het verbod op vermijdbare reclame-uitingen (bij publieke omroep).

De ontheffingsbesluiten bewerkstelligen dat programma-aankondigingen en het omroeplogo buiten het reclameblok uitgezonden mogen worden, mits een en ander niet gepaard gaat met reclame-uitingen voor derden. Alleen niet-vermijdbare reclame-uitingen voor derden zijn toegestaan. In een aankondiging van een actualiteitenrubriek mag bijvoorbeeld een in de actualiteit staand bedrijf worden genoemd. Ook delen van evenementsverslagen, die vaak reclame-uitingen bevatten, mogen in een programma-aankondiging worden verwerkt. Verder is het toegestaan om programma's aan te kondigen die worden uitgezonden op een ander publiek net of door een commerciële omroep met dezelfde moedermaatschappij.

Overigens wordt een programma-aankondiging niet beschouwd als een programmaonderdeel, dat betekent dat een aankondiging niet mag worden gesponsord.

Commerciële omroepen mogen op grond van de ontheffing ook eigen producten, dat wil zeggen vastleggingen van programmaonderdelen op bijvoorbeeld video of dvd, buiten de reclameblokken tonen of vermelden. Een soortgelijke regeling is voor publieke omroep reeds opgenomen in de 'Richtlijn neven- en verenigingsactiviteiten 1999'.

Ten slotte is het op basis van de ontheffingen toegestaan kijkers of luisteraars in een programmaonderdeel op te roepen om via sms, telefoon of internet mee te doen aan een spel of te reageren op een discussie, en hen zo interactief bij het programmaonderdeel te betrekken. De namen van de solution providers of telecombedrijven mogen daarbij niet worden genoemd. Wel

kan in het kader van een prijsvraag bij het telefoonnummer van de omroep een product van een derde worden getoond of vermeld, mits dat conform de reclame- en sponsorregels gebeurt.

De besluiten ontheffing zelfpromotie publieke omroep en ontheffing zelfpromotie commerciële omroep gelden per 1 juli 2005. Omdat het nog onduidelijk is of de kwalificatie van zelfpromotie als reclame in de Televisierichtlijn zal worden gehandhaafd, en bovendien de effecten van de ontheffing niet goed zijn te voorzien, gelden beide besluiten voor de duur van twee jaar, dus tot 1 juli 2007.

VASTE BOEKENPRIJS

Sinds 1 januari 2005 houdt het Commissariaat toezicht op de naleving van de Wet op de vaste boekenprijs (Wvbp), die beoogt een ruim en gespreid aanbod van boeken en muziekuitgaven te bevorderen. Volgens deze wet wordt de verkoopprijs van Nederlands- en Friestalige boeken en van muziekuitgaven bepaald door de uitgever, en als ze uit het buitenland komen door de importeur. Verkopers zijn verplicht ieder boek voor de vastgestelde prijs te verkopen. Na een jaar kan de vaste prijs desgewenst door uitgever of importeur worden opgeheven.

De prijsgegevens op de website van het Commissariaat waren in 2005 afkomstig van het Centraal Boekhuis (CB), zodat uitsluitend gegevens beschikbaar waren van uitgevers die hun boeken via het CB distribueren. Andere uitgevers werd geadviseerd hun prijzen voorlopig via de daartoe beschikbare kanalen, zoals hun eigen website, bekend te maken. Het Commissariaat ontwikkelt een nieuwe website waar alle prijzen kunnen worden gemeld. De aanbestedingsprocedure voor de totstandbrenging van deze website wordt halverwege 2006 afgerond en naar verwachting is de site eind 2006 operationeel.

7.1 REGELGEVING

AFWIJKENDE PRIJZEN

In een aantal gevallen mag worden afgeweken van de vaste prijs. De kortingsmogelijkheden, bijzondere prijzen en boekenclubprijzen worden uitgewerkt in het Besluit vaste boekenprijs (Bvbp). Dit besluit trad in werking op 27 juli 2005. De Tijdelijke Beleidslijn Vaste Boekenprijs die op 28 december 2004 door het Commissariaat werd vastgesteld ten einde als overgangsmaatregel te fungeren tot de inwerkingtreding van het Bvbp, kwam daarmee te vervallen.

Om te voorkomen dat uitgevers, importeurs en verkopers ernstige schade lijden doordat zij overeenkomsten hebben gesloten of investeringen hebben gedaan die voldoen aan de oude regelgeving maar die op basis van het Bvbp niet langer zijn toegestaan, heeft het Commissariaat in overleg met het ministerie van OCW een overgangsregeling uitgevaardigd. Deze regeling geeft aan dat bepaalde overeenkomsten die voor 31 mei 2005 zijn gesloten, door het Commissariaat worden gerespecteerd.

Verder is een beleidsbrief vastgesteld waarin duidelijkheid wordt verschaft over de wijze waarop het Commissariaat zal toezien op de naleving van de in het Bvbp genoemde kortingsmogelijkheid voor hbo- en universitaire studenten.

VOORLICHTING

Ten tijde van de inwerkingtreding van het Bvbp is de brochure 'De vaste boekenprijs – hoe het was, hoe het is' uitgebracht. De brochure biedt een overzicht van een aantal belangrijke regels die gelden bij het handelsverkeer in boeken en muziekuitgaven. Daarbij wordt aangegeven wat

de verschillen zijn tussen de regelgeving vanaf 2005 en de regels die voorheen golden. In de maanden juli en september is tijdens een zestal voorlichtingsbijeenkomsten voor uitgevers en verkopers een nadere toelichting gegeven op de nieuwe regelingen rond de vaste boekenprijs. Daarnaast heeft het Commissariaat de deelnemers aan twee collectieve spaaracties en boekenclub ECI voor de inwerkingtreding van het Bvbp gericht geïnformeerd over de implicaties van deze nieuwe regels voor hun bedrijfsvoering

CO.MEDIA 108

VASTE BOEKENPRIJS

Op de website van het Commissariaat staat de relevante regelgeving met betrekking tot de vaste boekenprijs. Daarnaast is er een pagina die toegang geeft tot een voorlopige database met prijs- en titelinformatie. Een site met de vaste prijs van alle boeken in de Nederlandse en Friese taal en de muziekgaven, is in voorbereiding. Binnen het Commissariaat is het Bureau Vaste Boekenprijs verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de wet. De activiteiten van het bureau zijn er de eerste tijd vooral op gericht iedereen in het boekenvak goed te informeren over de nieuwe situatie, zodat duidelijk is waar en in hoeverre de nieuwe wet afwijkt van de vroegere regelgeving en zodat overtredingen zo veel mogelijk kunnen worden voorkomen.

7.2 HANDHAVING

In de vorm van bestuurlijke rechtsoordelen heeft het Commissariaat zijn oordeel gegeven over de wijze waarop bepaalde regels moeten worden geïnterpreteerd. Deze rechtsoordelen betreffen de volgende zaken.

BESTUURLIJKE RECHTSOORDELEN

Albert Heijn, Etos en Vroom & Dreesmann: bestuurlijk rechtsoordeel over toelaatbaarheid van verstrekken en verzilveren Air Miles bij aankoop van boeken. Het Air Miles spaarprogramma kan niet worden aangemerkt als collectieve spaaractie in de zin van artikel 4 Bvbp. Het is dan ook niet toegestaan Air Miles bij verkoop van boeken te verstrekken. Evenmin is het toegestaan bij verkoop van boeken betaling te accepteren ten laste van een Air Miles spaartegoed.

Free Record Shop en Kijkshop: bestuurlijk rechtsoordeel over toelaatbaarheid verzilveren van FreeBees bij aankoop van boeken (zie ook bezwaarprocedures). Het FreeBees spaarsysteem kan niet worden aangemerkt als collectieve spaaractie in de zin van artikel 4 Bvbp. Het is dan ook niet toegestaan bij de verkoop van boeken betaling te accepteren ten laste van een FreeBees spaartegoed.

Stichting Kinderboekenpas: bestuurlijk rechtsoordeel over de vraag of het spaarprogramma Stichting kinderboekenpas kan worden aangemerkt als collectieve spaaractie in de zin van artikel 4 Bvbp. De spaaractie van Stichting Kinderboekenpas, waarbij bibliotheken bij het uitlenen van boeken spaarpunten verstrekken, voldoet aan alle criteria. Het is dan ook toegestaan bij verkoop van boeken betaling te accepteren ten laste van spaartegoeden die op grond van deze spaaractie zijn opgebouwd.

Noordelijke Dagblad Combinatie: bestuurlijk rechtsoordeel over de mogelijkheid boeken voor lagere prijzen aan eigen medewerkers te verkopen door gebruik te maken van actieprijsen. Tijdens de periode van de actieprijs kunnen niet alleen medewerkers van de Noordelijke Dagblad Combinatie maar alle eindafnemers die aan de voorwaarden voldoen van de actieprijs profiteren. Daarnaast geldt de actieprijs bij alle verkopers waar de boeken verkrijgbaar zijn en niet alleen bij de Noordelijke Dagblad Combinatie.

Nederlands Uitgeversverbond: bestuurlijk rechtsoordeel over het eenmalige karakter van actieprijs en combinatieprijs. Het begrip eenmalig in artikel 7 en artikel 8 Bvbp moet aldus worden uitgelegd dat een uitgever in de periode van een jaar maximaal één keer een actieprijs respectievelijk combinatieprijs voor een boek kan vaststellen

Harlequin Enterprises: bestuurlijk rechtsoordeel over de vraag of uitgaven uit de series Bouquet, Doktersroman en Intiem moeten worden aangemerkt als boeken.

De uitgaven uit de series Bouquet, Doktersroman en Intiem voldoen aan de definitie van boek zoals neergelegd in artikel 1, onder b, eerste volzin, Wvbp. Niet is gebleken van specifieke eigenschappen die ertoe leiden dat de uitgaven moeten worden aangemerkt als nummers van een jaargang van een met regelmatige tussenpozen verschijnende uitgave in de zin van artikel 1, onder b, eerste lid, Wvbp vallen (zie ook bezwaarprocedures).

ProLiving: bestuurlijk rechtsoordeel over de vraag of een viertal uitgaven die in het kader van het ProPoints spaarsysteem worden aangeboden, moeten worden aangemerkt als boek.

De voorgelegde uitgaven moeten niet worden aangemerkt als boek maar als agenda of almanak in de zin van artikel 1, onder b, lid 2 respectievelijk als brochure of daarmee gelijk te stellen kort geschrift in de zin van artikel 1, onder b, lid 4 Wvbp. Voor deze uitgaven geldt daarom geen vaste prijs. De Wvbp vormt dan ook geen belemmering om deze uitgaven aan te bieden in het kader van het Pro Point spaarsysteem, ondanks het feit dat deze spaaractie niet kan worden aangemerkt als collectieve spaaractie in de zin van artikel 4 Bvbp.

Uitgeverij De Harmonie: afwijzing handavingsverzoek met betrekking tot actie Movie MAX. Movie MAX verleent geen korting op het boek Harry Potter en de halfbloed prins (vaste prijs € 19,50) door dit boek weg te geven bij aanschaf van een video huurtegoed van € 50,-.

Tegen twee bestuurlijke rechtsoordelen is bezwaar aangetekend.

BEZWAARPROCEDURES

Free Record Shop: bezwaar tegen bestuurlijk rechtsoordeel over FreeBees spaarsysteem. Bezwaar Free Record Shop ongegrond verklaard. Zowel artikel 13, onder e, Wvbp als artikel 4, derde lid, Bvbp en de nota van toelichting op het Bvbp geven aan dat het verzilveren van met spaaracties opgebouwde spaartegoeden bij aankoop van boeken, moet worden aangemerkt als het verstrekken van korting. Aangezien het FreeBees spaarsysteem niet voldoet aan de voorwaarden die in artikel 4, eerste lid, Bvbp ten aanzien van collectieve spaaracties worden gesteld, is het Free Record Shop niet toegestaan haar klanten een dergelijke korting te verlenen door hen de mogelijkheid te bieden FreeBees bij aankoop van boeken te verzilveren.

Harlequin Enterprises: bezwaar tegen bestuurlijk rechtsoordeel over uitgaven uit de series Bouquet, Doktersroman en Intiem. Beslissing op bezwaar in januari 2006. Bestuurlijk rechtsoordeel heroverwogen.

De uitzondering in artikel 1, onder b, eerste lid, Wvbp is niet alleen bedoeld voor kranten en tijdschriften, maar ook voor uitgaven in boekvorm. Tijdens de hoorzitting is gebleken dat de uitgaven uit de series Bouquet, Doktersroman en Intiem voorzien zijn van zowel een jaargang als een nummer. Aangezien deze uitgaven op regelmatige basis verschijnen, voldoen de voorgelegde uitgaven aan alle voorwaarden van deze uitzondering. Dit betekent dat deze uitgaven niet worden aangemerkt als boek in de zin van artikel 1, onder b, eerste alinea, Wvbp. Het Commissariaat heeft in zijn oordeel laten meewegen dat de uitgaven na de vaste verschijningsperiode retour worden genomen, dat de uitgaven een vaste omvang hebben en dat consumenten zich op de uitgaven kunnen abonneren.

Bij overtreding van de Wvbp en het bijbehorende Bvbp kan het Commissariaat een boete van ten hoogste € 90.000,- opleggen en/of een last onder dwangsom. In 2005 zijn geen boetes opgelegd. Wel is in zes gevallen een waarschuwing gegeven.

WAARSCHUWINGEN

Alcastar: overtreding door een pakket met een cd, een dvd, een boek over André Hazes en miniatuur van zijn standbeeld beneden de door de uitgever vastgestelde combinatieprijs aan te bieden.

Melvin produkties: overtreding door een boek over André Hazes voor een lagere prijs aan te bieden terwijl de actieprijs nog niet van kracht was.

Re-played.com: overtreding door een boek over André Hazes voor een lagere prijs dan de vaste prijs aan te bieden.

Dennis Papegaaien: overtreding door boeken over papegaaien voor lagere en hogere prijzen dan de vaste prijzen aan te bieden.

Metro Cash en Carry (Makro): overtreding door korting te verlenen bij verkoop van boeken aan eindafnemers.

Boekhandel De Omslag: overtreding door een tegoedbon te verstrekken die ook bij aankoop van Nederlandstalige boeken kon worden ingeleverd.

HET COMMISSARIAAT VOOR DE MEDIA

8.1 MISSIE

Het Commissariaat voert zijn toezichthoudende taken uit in een snel veranderend medialandschap. Ook is het takenpakket de afgelopen jaren uitgebreid met een aantal nieuwe opdrachten. Om de aard en de positie van de organisatie te verhelderen, is in 2005 de missie geactualiseerd.

Het Commissariaat voor de Media handhaaft de Mediawet door onafhankelijk toezicht op de publieke en de commerciële omroep.

Door handhaving van de Mediawet draagt het Commissariaat bij aan:

- |||| onafhankelijkheid, kwaliteit en diversiteit van de maatschappelijke informatievoorziening, zowel via publieke als commerciële omroep;
- |||| non-commercialiteit van de publieke omroep;
- |||| eerlijke verhoudingen tussen publieke en commerciële omroep;
- |||| transparantie in eigendomsverhoudingen in de mediasector.

Het Commissariaat voor de Media handhaaft de Wet op de vaste boekenprijs door onafhankelijk toezicht op uitgevers en verkopers van boeken en muziekuitgaven.

Door handhaving van de Wet op de vaste boekenprijs draagt het Commissariaat bij aan:

- |||| een ruim en breed gespreid aanbod van boeken en muziekuitgaven.

Het werk van het Commissariaat is:

- |||| doeltreffend;
- |||| doelmatig en met het minst mogelijke aantal regels;
- |||| duidelijk en transparant, met heldere, eenvoudige regels en procedures;
- |||| snel, binnen redelijke termijnen;
- |||| zorgvuldig;
- |||| bestendig en herkenbaar.

TOELICHTING

WETTELIJKE TAAK

Het Commissariaat voor de Media is in 1987 ingesteld als een zelfstandig bestuursorgaan met als taak toezicht uit te oefenen op naleving van de Mediawet door publieke en commerciële omroepen, zowel landelijk en regionaal als lokaal, en door de aanbieders van kabelomroepnetwerken. Het Commissariaat is bevoegd bestuurlijke sancties op te leggen wanneer de Mediawet wordt overtreden.

Naast deze wettelijke taak heeft het Commissariaat de opdracht om jaarlijks aan de regering verslag te doen over de concentratie in het Nederlandse mediabestel (pers, omroep, kabel distributie).

Sinds 1 januari 2005 is het Commissariaat eveneens belast met de bestuursrechtelijke handhaving van de Wet op de vaste boekenprijs die geldt voor boeken die in Nederland in de Nederlandse of Friese taal worden uitgegeven en voor muziekguitaven. Het Commissariaat is bevoegd bestuurlijke sancties en dwangsommen op te leggen wanneer deze wet wordt overtreden.

MEDIALANDSCHAP

Sinds de start van het Commissariaat, in 1988, is het medialandschap veranderd. Nederland kende destijds uitsluitend publieke radio- en televisieomroep met een beperkt aanbod van programma's via (landelijk) vijf radionetten en drie televisiekanalen. Sindsdien heeft zich een enorme groei in het omroepaanbod voltrokken. Er zijn vele tientallen landelijke, regionale en lokale radiostations en televisiezenders, zowel van publieke als van commerciële snit. Daarnaast heeft internet zich de afgelopen tien jaar ontwikkeld tot een zeer omvangrijke infrastructuur voor communicatie en informatievoorziening.

Het medialandschap blijft in beweging, maatschappelijk, economisch en technologisch. Het omroepbestel staat aan de vooravond van een verdere digitalisering van ether- en kabel distributie, en ook zal omroep via internet aan betekenis winnen. Daarmee wordt het toch al grote maatschappelijke informatie- en communicatiepotentieel verder vergroot.

Deze veranderingen beïnvloeden de werkzaamheden van het Commissariaat. Niet alleen vallen veel meer aanbieders van publieke en commerciële omroepprogramma's dan vroeger onder zijn toezicht, meer en meer bedienen omroepen zich ook van technologisch nieuwe en soms hybride communicatiemiddelen (internet, satelliet, mobiele telefonie) om het publiek te bereiken, waarmee ook de complexiteit en variëteit in het toezicht van het Commissariaat toeneemt.

EUROPA

Hoewel radio en televisie in de Europese Unie een sterk nationaal karakter hebben, wint Europa de laatste decennia aan belang voor de omroepsector. Twee Europese mijlpalen zijn vooral van invloed: de Europese richtlijn Televisie zonder grenzen (1989) en het Protocol over publieke omroep dat bij het Verdrag van Amsterdam (1997) aan het EG Verdrag (1957) is gehecht. In 2001 schreef de Europese Commissie haar Omroepmededeling waarin zij het Protocol over publieke omroep nader interpreteert. De Europese regelgeving beïnvloedt ook de Nederlandse regelgeving en daarmee het toezicht van het Commissariaat op de omroepsector.

UITGANGSPUNTEN

Op basis van de volgende uitgangspunten is de missie geformuleerd.

Het Commissariaat voor de Media is een zelfstandig orgaan van openbaar bestuur. Volgens de Algemene Rekenkamer heeft goed openbaar bestuur de volgende kenmerken.

- |||| onpartijdig en open;
- |||| rechtszeker;
- |||| participatief;
- |||| gericht op draagvlak en consensus;
- |||| vraaggericht;
- |||| effectief en efficiënt;
- |||| legt publieke verantwoording af
- |||| transparant.

Het Commissariaat voert zijn taken zo uit dat wordt voldaan aan criteria voor 'goed openbaar bestuur'.

De Mediawet heeft in de jaren negentig een duaal bestel gecreëerd met publieke en commerciële omroep. De publieke omroep is op de leest van non-commercialiteit en onafhankelijkheid geschoeid. Programmatische en economische concurrentie is een belangrijke waarde van het omroepbestel. Programmatische concurrentie op radio en televisie is cruciaal om pluriformiteit, kwaliteit en onafhankelijkheid te bevorderen in het programma-aanbod via publieke en commerciële omroep. Deze pluriformiteit, kwaliteit en onafhankelijkheid ondersteunen de vrije meningsvorming in onze democratische samenleving.

Het Commissariaat oefent toezicht uit met het oog op de democratische functies van publieke en commerciële media in een open samenleving van vrije en gelijkwaardige burgers.

De geschiedenis leert dat voor persvrijheid, vrijheid van meningsuiting en een vrije informatie-uitwisseling een terughoudende overheid voorwaarde is. In ons land heeft persvrijheid grondwettelijk erkenning gekregen in artikel 7.1 GW, waarin de drukpersvrijheid wordt gewaarborgd. Radio en televisie hebben grondwettelijk bescherming in artikel 7.2 GW dat voorafgaand toezicht door de overheid op de inhoud van programma's verbiedt. Ook artikel 10 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens is duidelijk over de communicatievrijheid. Voor het Commissariaat betekenen de constitutionele en andere wettelijke waarborgen van de vrijheid van omroep een principieel verbod op beoordeling van de inhoud van programma's vooraf en een aanwijzing dat het Commissariaat zich verre heeft te houden van inhoudelijke beoordelingen.

Het Commissariaat houdt zich in zijn toezicht verre van een inhoudelijke beoordeling van radio- en televisieprogramma's, boeken en muziekluitgaven.

Het Commissariaat houdt onafhankelijk toezicht, en is een onpartijdige scheidsrechter bij tegenstelling in belangen.

Het Commissariaat voor de Media is voor de media, niet van de media.

HET WERK

Het werk van het Commissariaat, voor zover het toezicht op radio en televisie betreft, kent drie pijlers:

- ||||| vergunningverlening
- ||||| programmatoezicht
- ||||| financieel toezicht

De vergunningverlening betreft vergunningen voor publieke en commerciële omroep, landelijk, regionaal en lokaal. Aan deze vergunningen zijn mediawettelijke voorwaarden verbonden. Het Commissariaat gaat na of bij de aanvragen van vergunningen aan de voorwaarden is voldaan en of na vergunningverlening de aanvrager aan de gestelde voorwaarden blijft voldoen.

Het programmatoezicht van het Commissariaat richt zich op naleving door publieke en commerciële omroepinstellingen van reclameregels (sluikreclame, reclamemaxima) en sponsorregels, en van programmavoorschriften, formatverplichtingen en programmaquota-eisen.

Het financiële toezicht betreft uitsluitend de publieke omroep, landelijk, regionaal en lokaal en richt zich op rechtmatigheid en transparantie van de bestedingen van publieke middelen, op non-commercialiteit van publieke omroepinstellingen en op financiële integriteit.

Naast deze drie pijlers houdt het Commissariaat zich bezig met taken zoals de Monitor Mediaconcentraties en het desgevraagd adviseren van de bewindspersoon verantwoordelijk voor het mediabeleid van de overheid.

8.2 HET COLLEGE

Het college van commissarissen was in 2005 als volgt samengesteld:

Prof. dr. Jan van Cuilenburg, voorzitter

Portefeuille: beoordeling neventaken en nevenactiviteiten publieke omroep, handhaving vaste boekenprijs, bedrijfsbureau, personeel en organisatie, automatisering, communicatie.

Mr. Inge Brakman, commissaris

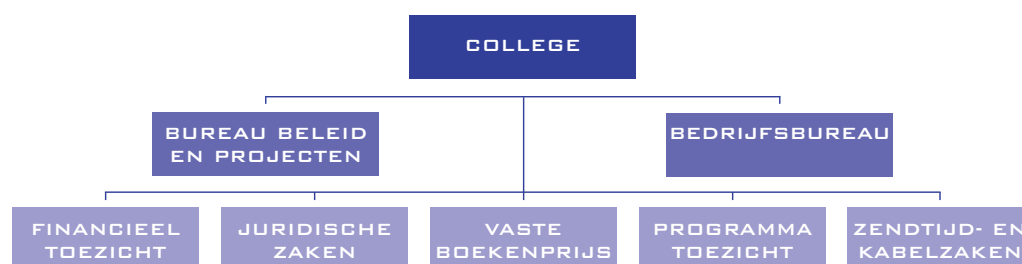
Portefeuille: programmatoezicht publieke en commerciële omroepen, juridische zaken, monitor mediaconcentratie.

Prof. dr. Tineke Bahlmann, commissaris

Portefeuille: financieel toezicht landelijke, regionale en lokale publieke omroep, zendtijd- en kabelzaken.

8.3 AFDELINGEN EN MEDEWERKERS

Op 31 december 2005 waren bij het Commissariaat 51 medewerkers in dienst waarvan 28 vrouwen en 23 mannen. Zeven medewerkers verlieten het Commissariaat en zeven nieuwe krachten werden verwelkomd.

De in het organigram weergegeven afdelingen hebben de volgende taken.

De medewerkers van de afdeling Zendtijd- en Kabelzaken houden zich bezig met de zendtijdtoewijzing aan lokale en regionale omroepinstellingen en met het toezicht op het, gedurende de looptijd van het besluit, voldoen aan de eisen die de Mediawet stelt. Verder houdt de afdeling zich bezig met de besluitvorming (inclusief de bepaling van de hoogte van de toezichtkosten) over de toestemmingverlening aan commerciële omroepinstellingen en gebruikers van een zogeheten evenementenzender. Daarnaast behoort het tot de taken van de afdeling om toe te zien op de naleving van het must carry-voorschrift door de kabelexploitanten en het beslechten van geschillen tussen kabelexploitanten, programmaraden en programma-aanbieders over het al dan niet opvolgen door de kabelexploitant van het programmaraadadvies over het wettelijke minumpakket. Ook behandelt de afdeling de uit deze taken voortvloeiende bezwaarprocedures.

De afdeling Financieel Toezicht houdt zich bezig met het financiële toezicht op de landelijke, regionale en lokale publieke omroep. Dit toezicht wordt verricht in de vorm van de beoordeling van jaarrekeningen en themagerichte en bijzondere onderzoeken.

De afdeling Programmatoezicht controleert de programma's van publieke en commerciële omroepen. De aandacht gaat daarbij onder meer uit naar reclame- en sponsorovertredingen en de naleving van programmavoorschriften en formatverplichtingen. Ook voert de afdeling thematisch gericht onderzoek uit.

De afdeling Juridische Zaken handelt handhavingsverzoeken en procedures met betrekking tot programmatoezicht af. De afdeling ondersteunt de andere afdelingen op juridisch gebied en draagt zorg voor een laatste check op de juridische kwaliteit van de besluiten van het Commissariaat.

Het Bureau Vaste Boekenprijs houdt zich bezig met de handhaving van de Wet op de vaste boekenprijs en het daaruit voortvloeiende Besluit vaste boekenprijs. In dit kader verstrekt het Bureau Vaste Boekenprijs uitgevers en verkopers tevens informatie over deze regels

De afdeling Beleid en Projecten heeft onder meer tot taak de algemene beleidsadvisering, de coördinatie van afdelingsoverstijgende projecten en het onderhouden van de internationale contacten. Hiervoor heeft het Commissariaat de beschikking over vijf beleidsmedewerkers/projectleiders. Een van hen combineert deze functie met die van secretaris voor het College. Ook zijn in de afdeling de P&O adviseur, de twee medewerkers van de Monitor Mediaconcentraties en het Bureau Communicatie ondergebracht.

Het Bedrijfsbureau omvat de functies secretariaat, post, archief en documentatie, administratie, applicatiebeheer, receptie en beheer van het gebouw.

8.4 EXTERNE VASTE ADVIESORGANEN

Voor zover het de behandeling betreft van bezwaarschriften tegen opgelegde sancties wegens overtreding van de reclame- en sponsorregels schakelt het Commissariaat de Adviescommissie bezwaarschriften in. De commissie staat onder voorzitterschap van mr. P. Boukema en bestaat verder uit mr. A. Herstel, dr. W. Hins en mevrouw mr. G.J. Heevel. Het secretariaat berustte in 2005 opnieuw bij mr. M. Dellebeke.

Het Commissariaat laat zich met betrekking tot de hoofdlijnen van het handhavingsbeleid Wet op de vaste boekenprijs adviseren door een deskundigencommissie die wordt gevormd door de heer mr. A.D.H. Fockema Andreae en de heer G. Schut.

8.5 OVERLEG

Het Commissariaat overlegde in het verslagjaar met staatssecretaris Medy van der Laan en met de ambtelijke staf van het ministerie van OCW. Voorts ontmoette het Commissariaat tal van organisaties uit het veld, waaronder belangenorganisaties als VECAl, Vestra, ROOS en OLON, evenals het Agentschap Telecom, het NICAM en directies van publieke en commerciële omroepen. In september en oktober werden in een aantal sessies vertegenwoordiger van de landelijke publieke omroepen, de regionale en lokale publieke omroepen, de commerciële omroepen en de programmaraden en kabelexploitanten geconsulteerd over het handhavingsbeleid 2006.

Een delegatie van de vaste commissie voor cultuur van de Eerste Kamer sloot in november een werkbezoek aan de Publieke Omroep af met een bezoek aan het Commissariaat.

8.6 ONDERZOEK ALGEMENE REKENKAMER

In de tweede helft van 2005 werd het Commissariaat betrokken in een onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar verantwoording en toezicht bij rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's). In het voorjaar van 2006 brengt de Rekenkamer een rapport uit over het ministerie van OCW met al zijn RWT's. In het najaar van 2006 verschijnt een algehele rapportage met de resultaten van alle ministeries.

Daarnaast leverde het Commissariaat een bijdrage aan de werkconferentie en het verslag over "Samen werken aan toezicht".

8.7 TAAKUITOEFENING COMMISSARIAAT 2001 - 2004

In de vorm van een zelfstudie heeft het Commissariaat eind 2005 verslag uitgebracht over de eigen werkzaamheden en de taakuitoefening in de jaren 2001 – 2004. De rapportage is geschreven in het kader van de in de zogenoemde Concessiewet opgenomen bepaling dat de Minister telkens na vier jaar aan de Staten-Generaal verslag uitbrengt over de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het functioneren van het Commissariaat voor de Media. Omdat het de eerste keer was dat het Commissariaat verslag deed over een periode van vier jaar, zijn er voor het algemene beeld ook eerdere jaren bij betrokken. Vastgesteld kon worden dat de werkzaamheden een forse groei hebben doorgemaakt. Sommige taken zijn geheel nieuw, zoals het monitoren van mediaconcentraties, en andere zijn complexer geworden, zoals het beoordelen van nevenactiviteiten. Het aantal radio- en televisiezenders is gestaag toegenomen, terwijl ook nieuwe media om aandacht vragen. Tussen 1990 en 2004 is het aantal televisiezenders waarop toezicht wordt uitgeoefend gestegen van 92 naar 161 en het aantal radiozenders van 235 naar 374. De toename van het werk leidde niet tot noemenswaardig meer formatie (van 46 medewerkers in 1988 tot 53 in 2004).

In de evaluatieperiode kreeg het Commissariaat er vier belangrijke nieuwe taken bij: het toezicht op de naleving van programmaformats door landelijke en niet-landelijke commerciële radiozenders, de toets op gelieerdheid tussen dergelijke zenders, de handhaving van de Wet op de vaste boekenprijs en het metatoezicht op het NICAM.

8.8 INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

EPRA

Dankzij de Europese Televisierichtlijn gelden in vrijwel heel Europa dezelfde basisregels voor televisie. Niettemin blijven veel verschillen in interpretatie en toepassing mogelijk bij de regelgeving en handhaving. Het in 1995 opgerichte European Platform of Regulatory Authorities (EPRA) biedt de Europese toezichthouders op de omroep de gelegenheid tot het voeren van overleg en het uitwisselen van informatie over beleid en toezicht in de praktijk. De tweedaagse vergaderingen die de EPRA in het voor- en najaar houdt, worden ook door vertegenwoordigers van de Raad van Europa en de Europese Commissie bijgewoond. Aan het einde van 2005 telde het ledenbestand van de EPRA 49 toezichthouders uit 40 landen.

SARAJEVO

Op 12 en 13 mei 2005 vergaderde de EPRA in Sarajevo. De werkgroep *The regulation of public service broadcasting: current trends* besteedde aandacht aan de positie waarin de publieke omroep in Europa momenteel verkeert. In de werkgroep *Broadcasting on new media platforms, current issues of concern* werd gesproken over nieuwe uitzendtechnieken en de consequenties voor regulering. In de discussie werd stilgestaan bij het onderscheid tussen omroep en nieuwe informatiediensten. Men was het erover eens dat niet alle nieuwe diensten dezelfde mate van regulering behoeven. Veel landen pleitten er voor de mate van controle die een gebruiker over de dienst kan uitoefenen en de impact van de dienst mee te laten wegen.

Een vertegenwoordiger van de Franse toezichthouder CSA hield een presentatie over haatzaaiende televisie-uitzendingen. Naar aanleiding van de kwestie Al Manar TV had de Franse toezichthouder een questionnaire rondgestuurd onder de EPRA-leden om te inventariseren hoe in de diverse landen met hate speech wordt omgegaan. Volgens de spreker kon uit de reacties worden afgeleid dat het gaat om een toenemend probleem in Europa. De Franse afgevaardigde wees erop dat het in de praktijk buitengewoon lastig is om vast te stellen welke stations allemaal via de satellieten worden doorgegeven. Er is daarom veel behoefte aan goede samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de toezichthouders.

BOEDAPEST

De najaarsvergadering van de EPRA was op 20 en 21 oktober in Boedapest. Gastspreker Nico van Eijk van het IVIR in Amsterdam ging nader in op het Europese beleid betreffende staatssteun aan publieke omroepen. Van Eijk wees er op dat de staatssteunkwesties feitelijk gaan over de legitimatie van een brede publieke omroep in Europa. De grote vraag is of de landen erin slagen een wettelijke taakopdracht te ontwerpen die 'EU-proof' is. Commissaris Inge Brakman schetste in een korte bijdrage de Nederlandse staatssteunkwestie en de daarmee gepaard gaande discussie tot op welke hoogte nieuwe diensten onder de publieke taakopdracht geschaard kunnen worden. Ook werd gesproken over de methoden en technieken van monitoring. Het hoofd Programmatoezicht van het Commissariaat voor de Media gaf een toelichting op de methoden van het Commissariaat, met aandacht voor de risicoanalyses, de gebruikte technieken en de aanstaande digitalisering van het systeem. Aan het slot van de vergadering ging een woordvoerder van de Europese Commissie in op de herziening van de Televisierichtlijn. Vooral een fenomeen als webcasting komt in aanmerking voor gedetailleerde regels. Voor de meeste nieuwe audiovisuele diensten volstaan basisregels zoals de bescherming van minderjarigen tegen schadelijke inhoud en een duidelijke herkenbaarheid van commerciële informatie. Inge Brakman riep de Commissie op om de introductie van een omzetsdrempel in overweging te nemen bij regulering van nieuwe media zodat kleine marktpartijen eventueel buiten het toezicht kunnen blijven.

CONTACT COMITÉ

Het Commissariaat heeft zitting in het Contact Comité waarin afgevaardigden van de lidstaten met de Europese Commissie spreken over de interpretatie en toepassing van de Televisierichtlijn. De bijeenkomsten worden voorgezeten door de Europese Commissie. In 2005 werd vergaderd op 6 april en op 14 oktober. Tijdens de bijeenkomst van 6 april presenteerde de Britse toezichthouder OFCOM zijn beleid op het gebied van onafhankelijke producties. De Europese Commissie deed verslag van de bijeenkomsten van de focusgroepen in het kader van de herziening van de Televisierichtlijn. En er werd gesproken over jurisdictiekwesties en over samenwerking tussen toezichthouders bij grensoverschrijdende satelliettelevisie. Op 14 oktober werden verschillende reacties betreffende de herziening van de Televisierichtlijn besproken. Ook kwam de samenwerking op het gebied van bescherming van consumenten in Europa aan de orde en werden de voorlopige resultaten gepresenteerd van een studie door het Hans-Bredow-Instituut naar coreguleringsmaatregelen in de mediasector. Tot slot werd aandacht besteed aan de toepassing van artikel 2 (bevoegdheden) en hoofdstuk 5 (bescherming minderjarigen) van de Richtlijn door de Britse autoriteiten in verband met het verbieden van een pornografisch programma.

OVERIGE INTERNATIONALE BIJEENKOMSTEN

Het Commissariaat was ook vertegenwoordigd bij de volgende bijeenkomsten:

- |||| High level Group of Regulatory Authorities in the Field of Broadcasting, op 17 maart 2005 in Brussel. Onderwerp: oproepen tot haat in televisie-uitzendingen.
- |||| Audiovisuele conferentie georganiseerd door Europese Commissie en Britse voorzitterschap van de EU, van 20 tot en met 22 september 2005 in Liverpool. Onderwerp: herziening Europese Televisierichtlijn.
- |||| International Regulators Forum, op 8 en 9 oktober in Londen. Onderwerp: omroep en telecommunicatie

ONTVANGST BUITENLANDSE DELEGATIES

- |||| Media Development Authority (MDA) uit Singapore, 8 september 2005
- |||| Koreaanse journalisten, 16 september 2005
- |||| Lyn Parker, ambassadeur Verenigd Koninkrijk, 18 oktober 2005

FINANCIËLE VERANTWOORDING 2005

Volgens het Handboek Financiële Verantwoording Commissariaat voor de Media dient een jaarrekening te worden opgesteld waarin zowel de apparaatskosten als het beheer (financiering van de omroepen) zijn opgenomen. Deze jaarrekening dient voor 1 september 2006 bij het ministerie te worden ingediend.

De financiële verantwoording apparaat is door de accountant gecontroleerd en voorzien van een accountantsverklaring. Daarentegen is de verantwoording beheer nog niet door de accountant gecontroleerd en daarom kan de in dit jaarverslag opgenomen verantwoording niet als jaarrekening van het Commissariaat voor de Media worden aangemerkt. Om deze reden is de term 'jaarrekening' in dit jaarverslag niet gebruikt, maar is gekozen voor de term 'financiële verantwoording'.

APPARAAT

9.1 BALANS APPARAAT PER 31 DECEMBER (NA RESULTAATSBESTEMMING)

Actief	2005	2004
	€ x 1000	€ x 1000
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	4.799	4.814
Installaties	230	439
Andere vaste bedrijfsmiddelen	346	459
	5.375	5.712
Vlottende activa		
Vorderingen		
Debiteuren	198	369
Overige vorderingen	26	26
Overlopende activa	812	679
	1.036	1.074
Liquide middelen	1.634	1.057
Totaal	8.045	7.843

Passief	2005	2004
Eigen vermogen		
Algemene reserve	3.666	3.287
Bestemmingsreserve nieuwbouw	2.064	2.085
	5.730	5.372
Voorzieningen		
Overige	844	1.043
	844	1.043
Kortlopende schulden		
Vooruit ontvangen	60	40
Crediteuren	245	241
Belastingen en sociale premies	117	90
Overige schulden	839	577
Overlopende passiva	210	480
	1.471	1.428
Totaal	8.045	7.843

9.2 EXPLOITATIEREKENING

	2005	Begroting	2004
	€ x 1000	€ x 1000	€ x 1000
Baten			
Bijdrage OCW	4.063	4.062	3.930
Overige baten	923	633	1.255
Som der baten	4.986	4.695	5.185
Lasten			
Lonen en salarissen	2.081	2.409	2.172
Sociale lasten	539	593	479
Afschrijvingen op materiële vaste activa	526	329	484
Overige lasten	1.518	1.392	2.177
Som der lasten	4.664	4.723	5.312
Bedrijfsresultaat	322	-28	-127
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	36	20	28
Exploitatieresultaat	358	-8	-99
Bestemming van het resultaat:			
Toevoeging algemene reserve	379		
Afname bestemmingsreserve	-21		
	358	0	0

9.3 TOELICHTING OP DE BALANS

Materiële vaste activa

Het verloop in 2005 is als volgt weer te geven:

	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen € x 1000	Installaties € x 1000	Andere vaste bedrijfsmiddelen € x 1000	Totaal € x 1000
Saldo per 1 januari				
Aanschafwaarden	5.198	575	1.532	7.305
Cumulatieve afschrijvingen	-384	-136	-1.073	-1.593
Boekwaarde	4.814	439	459	5.712
Mutaties in het boekjaar				
Investerings	28	42	118	188
Afschrijvingen	-43	-251	-232	-526
Saldo	-15	-209	-114	-338
Saldo per 31 december				
Aanschafwaarden	5.226	617	1.650	7.493
Cumulatieve afschrijvingen	-427	-387	-1.304	-2.118
Boekwaarde	4.799	230	346	5.375

In 2005 is een schattingswijziging met betrekking tot de afschrijvingsmethodiek geïntroduceerd. De bedrijfsgebouwen worden annuïtair in 40 jaar afgeschreven. Groot onderhoud wordt in 10 jaar lineair afgeschreven, installaties en inventaris in 5 jaar en hard- en software in 4 jaar.

Over de grondwaarde van € 476.000 wordt niet afgeschreven.

De bijdrage van het ministerie van OCW van € 2.269.000 uit 2001 voor de nieuwbouw is aan de creditzijde van de balans opgenomen als bestemmingsreserve afschrijving nieuwbouw. De afschrijvingskosten die samenhangen met deze nieuwbouw worden via de resultaatbestemming gedeeltelijk in mindering gebracht op deze bestemmingsreserve.

Vorderingen

	2005 € x 1000	2004 € x 1000
Debiteuren		
Debiteuren	298	485
Voorziening voor oninbaarheid	-100	-116
	198	369
Overige vorderingen		
Rekening-courant Beheer	26	5
Diversen	0	21
	26	26

Overlopende activa

Te ontvangen interest	3	7
Te ontvangen opbrengsten	770	632
Vooruitbetaalde kosten	39	40
	812	679

Liquide middelen

Dit betreft het rekening-courant saldo bij het ministerie van Financiën en de rekening-courant saldi bij de ING Bank. Het rekening-courant saldo bij het Ministerie van Financiën bedraagt ultimo 2005 € 1.631.000 en de rekening-courant saldi bij de ING Bank € 3.000.

De liquide middelen zijn vrij opvraagbaar.

Eigen vermogen

Het verloop in 2005 is als volgt weer te geven:

	Algemene reserve	Bestemmingsreserve	Totaal
	€ x 1000	€ x 1000	€ x 1000
Saldo per 1 januari	3.287	2.085	5.372
Resultaatsbestemming	379	-21	358
Saldo per 31 december	3.666	2.064	5.730

De bestemmingsreserve is gevormd uit de eenmalige bijdrage van € 2.269.000 die door het ministerie van OCW is verstrekt ten behoeve van de financiering van de nieuwbouw. De afschrijvingskosten die samenhangen met deze nieuwbouw worden via de resultaatbestemming gedeeltelijk in mindering gebracht op deze bestemmingsreserve.

Voorzieningen

Overige

Het verloop in 2005 is als volgt weer te geven:

	Wachtgeld	Rijkswachtgeldregeling	Totaal
	€ x 1000	€ x 1000	€ x 1000
Saldo per 1 januari	729	313	1.042
Dotaties	59		59
Vrijval ten gunste van resultaat	-35	-32	-67
Ottrekkingen	-94	-96	-190
Saldo per 31 december	659	185	844

De voorziening wachtgeld is in 2002 gevormd voor twee afvloeiingsregelingen. Jaarlijks worden bij de werknemers ingehouden pseudo ww-premies gedoteerd aan deze voorziening.

De voorziening Rijkswachtgeldregeling Kijk- en Luisterdienst en Adviseur is in 1994 gevormd in verband met de reorganisatie van deze afdeling per 1 december 1994. De voorziening ultimo 2005 is opgebouwd uit de bedragen die volgens het Rijkswachtgeldbesluit 1959 moeten worden uitgekeerd aan een vijftal medewerkers in de periode 2006 tot en met 2015. Daarnaast is in 2005 voorzien voor twee nieuwe afvloeiingsregelingen. De vrijval van de voorzieningen is ten gunste gebracht van de algemene reserve.

Kortlopende schulden

Vooruit ontvangen

Dit betreft het nog niet bestede deel van de vooruit ontvangen subsidie voor Mediaconcentraties (€ 40.000) en vooruit ontvangen subsidie voor ontwikkelingskosten website Vaste Boekenprijs (€ 20.000).

	2005	2004
	€ x 1000	€ x 1000
Belastingen en sociale premies		
Loonbelasting	68	44
Sociale premies	49	46
	117	90

Overige schulden

Dit betreft de aan het Ministerie van OCW af te dragen boetes, die door het Commissariaat voor de Media zijn opgelegd en geïnd.

Overlopende passiva

Reservering vakantiegeld en vakantiedagen	160	170
Nog te betalen kosten	48	310
	208	480

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Met Nissan Financial Services B.V. is een operational lease overeenkomst gesloten voor een personenauto. De resterende leaseverplichting exclusief brandstof bedraagt ultimo 2005 € 10.000.

Met Athlon Car Lease Nederland B.V. is een operational lease overeenkomst gesloten voor een personenauto. De resterende leaseverplichting exclusief brandstof bedraagt ultimo 2005 € 15.000.

Noot: De financiële verantwoording apparaat 2005 is afzonderlijk verkrijgbaar bij het Commissariaat voor de Media

Dubois Co.

REGISTER ACCOUNTANTS

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 5302B
1007 BA Amsterdam

TELEPHONE (303) 571-2340
TELEFAX (303) 664-2187
E-MAIL: info@dubois.nl
www.dubois.nl

ACCOUNTANTSVERKLARING

Opdracht

Wij hebben de in dit verslag op pagina 69 tot en met 74 opgenomen verkorte financiële verantwoording Apparaat 2005 van het Commissariaat voor de Media te Hilversum gecontroleerd. De verkorte financiële verantwoording Apparaat 2005 is ontleend aan de door ons gecontroleerde financiële verantwoording Apparaat 2005 van het Commissariaat voor de Media. Bij die financiële verantwoording hebben wij op 2 mei 2006 een goedkeurende accountantsverklaring verstrekt. De verkorte financiële verantwoording Apparaat 2005 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het College van Commissarissen. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de verkorte financiële verantwoording Apparaat 2005 te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verkorte financiële verantwoording Apparaat 2005 geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de verkorte financiële verantwoording Apparaat 2005. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de verkorte financiële verantwoording Apparaat 2005 zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het College van Commissarissen daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de verkorte financiële verantwoording Apparaat 2005.

Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de verkorte financiële verantwoording Apparaat 2005 een zodanig beeld geeft van vermogen en resultaat als in de gegeven omstandigheden vereist is. Voor het inzicht dat vereist is voor een verantwoorde oordeelsvorming omtrent de financiële positie en de resultaten van het Commissariaat voor de Media en voor een toereikend inzicht in de reikwijdte van onze controle dient de verkorte financiële verantwoording Apparaat 2005 te worden gelezen in samenhang met de volledige financiële verantwoording Apparaat 2005, waarvan deze is ontleend, alsmede met de door ons daarbij op 2 mei 2006 verstrekte goedkeurende accountantsverklaring.

M. Karmann
A.F.M. van Klaren
C. Offerman

J.J.H.G. Stomp
J.H. Smeets

J.H. Agterink
dr. P.A.J.M. Bonarts
dr. J.P. Walzer

Amsterdam, 2 mei 2006

Debdish & Co. Register accountants

M. Kartman

BEHEER

9.4 BALANS BEHEER PER 31 DECEMBER (NA RESULTAATSBESTEMMING)

Actief	2005 € x 1000	2004 € x 1000
Vaste activa		
Financiële vaste activa		
Overige vorderingen	8.826	8.826
Vlottende activa		
Vorderingen		
Overige vorderingen	27.870	32.563
Overlopende activa	319	352
	28.189	32.915
Liquide middelen	35.725	56.358
Totaal	72.740	98.099
Passief	2005	2004
Eigen vermogen		
Bestemmingsfondsen	65.903	94.453
Kortlopende schulden		
Crediteuren	96	532
Overige schulden	6.714	3.066
Overlopende passiva	27	48
	6.837	3.646
Totaal	72.740	98.099

Noot: Geen accountantscontrole toegepast

9.5 EXPLOITATIEREKENING BEHEER

	2005 € x 1000	Begroting € x 1000	2004 € x 1000
Baten			
Rijksbijdragen media	626.941	622.285	619.762
Reclamegelden STER	186.287	209.000	215.870
Bijzondere baten		-	2.193
Som der baten	813.228	831.285	837.825
Lasten			
Verstrekte subsidies	843.072	834.085	845.354
Overige lasten	379		2.073
Bijzondere lasten	185		1.024
Som der lasten	843.636	834.085	848.451
Bedrijfsresultaat	-30.408	-2.800	-10.626
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	1.858	2.800	3.016
Exploitatieresultaat	-28.550	0	-7.610
Bestemming van het resultaat:			
Onttrekking Bestemmingsfondsen	-28.550	0	-7.610
	-28.550	0	-7.610

9.6 TOELICHTING OP DE BALANS BEHEER

Financiële vaste activa

Overige vorderingen

Dit betreft een onderhandse lening aan de Nederlandse Programma Stichting van € 8.826.000. Per 1 januari 2000 is deze lening rentedragend geworden. De lening is aflossingsvrij. Het rentepercentage is voor een periode van 10 jaar vastgesteld op 4,75 procent.

Vorderingen

	2005 € x 1000	2004 € x 1000
Overige vorderingen		
Stichting Ether Reclame	27.870	32.560
Zendgemachtigden		3
	27.870	32.563

Overlopende activa

Dit betreft de te vorderen interest over de rekening-courantsaldi en spaarrekening.

Noot: Geen accountantscontrole toegepast

Liquide middelen

Rekening-courant saldi	33.225	53.858
Deposito's en spaartegoeden	2.500	2.500
	35.725	56.358

De liquide middelen zijn vrij opvraagbaar.

Eigen vermogen

Bestemmingsfondsen

Het verloop in 2005 is als volgt weer te geven:

	Algemene Omroep Reserve
	€ x 1000
Saldo per 1 januari	94.453
Resultaatsbestemming	-28.550
Saldo per 31 december	65.903

De Algemene Omroep Reserve wordt aangehouden als buffer voor tegenvallende reclameopbrengsten van de Ster, als liquidatiereserve in geval van discontinuïteit van een van de omroepen en ter financiering van de rekening-courant met de Ster. Het Commissariaat voor de Media beheert de Algemene Omroep Reserve, maar de minister van OCW beschikt over de bestemming.

Kortlopende schulden

	2005	2004
	€ x 1000	€ x 1000
Overige schulden		
Zendgemachtigden	6.714	3.061
Rekening-courant Apparaat	27	5
	6.741	3.066

Overlopende passiva

Dit betreft de nog te betalen kosten per ultimo boekjaar.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Het Commissariaat voor de Media heeft zich onherroepelijk en onvoorwaardelijk garant gesteld voor de stipte nakoming van de verplichtingen van een door BNN aangegane lening van € 400.000 inzake de financiering van de ledenwerfcampagne tot een bedrag van maximaal één miljoen euro inclusief rente en kosten. Deze garantie vervalt op 1 april 2009.

Noot: Geen accountantscontrole toegepast

9.7 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING BEHEER

	2005	Begroting	2004
	€ x 1000	€ x 1000	€ x 1000
Verstrekte subsidies			
Landelijke Omroepen	672.767	677.113	672.177
Regionale Omroepen	48.291	47.812	47.198
Wereldomroep	41.944	43.797	44.362
Muziekcentrum van de Omroep	29.725	29.675	33.869
Nederlands Omroepproductie Bedrijf	16.664	16.605	16.400
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid	16.483	15.164	17.508
Minderhedenprogrammering	3.736	3.456	3.518
Organisatie van Lokale Omroepen in Nederland	462	463	481
Reorganisatiekosten Muziekcentrum v/d Omroep	13.000	-	-
Reorganisatiekosten Publieke- en Wereldomroep	-	-	9.841
	843.072	834.085	845.354
Overige lasten			
Organisatie-adviezen	240		1.201
Accountantskosten	43		186
Bankkosten	96		216
Diversen	0		470
	379		2.073
Bijzondere lasten			
Diverse lasten voorgaande boekjaren	185		1.024
	185		1.024
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten			
Rente lening u/g NPS	419	419	419
Rente deposito's	-	-	1.387
Rente spaarrekeningen	63	-	11
Rente rekening-couranten	1.376	2.380	1.199
	1.858	2.799	3.016

OVERIGE INFORMATIE

In 2005 was er geen personeel in dienst van Beheer.

Noot: Geen accountantscontrole toegepast

